

2008

MEMÒRIA DE GESTIÓ

**Consorci per a la Protecció
i la Gestió dels Espais Naturals
del Delta del Llobregat**

ÍNDEX MEMÒRIA DE GESTIÓ 2008

1	EL CONSORCI. ESTRUCTURA I FUNCIONAMENT	5
1.1	OBJECTE, FUNCIONS I ÀMBIT D'ACTUACIÓ	7
1.2	ÒRGANS DE GOVERN	10
1.3	RECURSOS HUMANS	13
1.4	INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS	15
2	PRESSUPOST GENERAL	19
2.1	PRESSUPOST APROVAT.....	21
2.2	PRESSUPOST AMPLIAT	24
3	ACTIVITAT DEL CONSORCI	25
3.1	CONSOLIDACIÓ DE L'ESTRUCTURA I DEL FUNCIONAMENT DEL CONSORCI	27
3.2	GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT	34
3.3	FOMENT DE LA CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	55
3.4	PROMOCIÓ DE L'ÚS PÚBLIC I L'EDUCACIÓ AMBIENTAL	79
3.5	DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT.....	105
3.6	VINCULACIÓ D'ENTITATS I INSTITUCIONS AMB EL DELTA DEL LLOBREGAT	111

EL CONSORCI. ESTRUCTURA I FUNCIONAMENT

1.1 OBJECTE, FUNCIONS I ÀMBIT D'ACTUACIÓ

El Consorci per a la protecció i la gestió dels espais naturals del delta del Llobregat es va constituir el 7 de juliol de 2005, com a entitat pública consorciada entre el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya i els Ajuntament del Prat de Llobregat i Viladecans.

L'objecte del Consorci, tal i com estableix l'article 5 dels Estatuts, és la preservació, millora i divulgació del patrimoni natural del Delta del Llobregat i el seguiment del desenvolupament de les activitats que siguin compatibles amb les funcions que compleixen els espais naturals del delta del Llobregat.

L'article 6 dels Estatuts del Consorci, defineix **les funcions** que aquest desenvoluparà per a la consecució dels seus objectius, i que són les següents:

- Gestionar directament els espais naturals del delta del Llobregat de forma integral per garantir la conservació i la potenciació de la seva biodiversitat.
- Promoure un ús públic sostenible, lúdic i educatiu, dels espais naturals del delta del Llobregat.
- Fomentar el coneixement i promoure la conscienciació social sobre els sistemes naturals del delta del Llobregat.
- Vetllar per la conservació, la defensa i la millora dels valors ecològics, paisatgístics, territorials, culturals i socials del delta del Llobregat.
- Proporcionar l'assessorament i l'ajut tècnic necessari als ens integrats al Consorci i impulsar l'actuació coordinada de les administracions públiques en l'àmbit dels espais naturals del delta del Llobregat, així com assumir les competències que les administracions puguin delegar-li.
- Actuar com a òrgan de representació i defensa dels interessos comuns dels ens que integren el Consorci en relació als espais naturals del delta del Llobregat.
- Vetllar pel manteniment de la importància internacional del delta del Llobregat pel que fa als seus valors naturals i per la conservació i contribució a la conservació de la natura, de la fauna i de la flora en l'àmbit de Catalunya i d'Europa.
- Participar coordinadament en les polítiques d'espais naturals protegits i conservació de la biodiversitat a Catalunya.

Segons l'article 3 dels Estatuts del Consorci, **l'àmbit d'actuació** serà el constituït pels espais de protecció especial del Delta del Llobregat que formen part dels termes municipals dels Ajuntaments que l'integren, és a dir, la zona geogràfica del delta del Llobregat, i podrà abastar nous municipis, sempre que aquests hagin estat admesos al Consorci.

Des de la seva creació el Consorci ha tingut com objectiu la gestió dels espais anomenats Xarxa Natura 2000, que són els espais que es veuen en aquest mapa ressaltats en verd, a més de la pineda de Can Camins que no està inclosa a Xarxa Natura 2000 però sí protegida per la figura urbanística de protecció ambiental de la costa de l'Aeroport.

A la pràctica els espais que gestiona el Consorci es poden classificar per categories segons si aquest fa una gestió integral (entesa aquesta com de manteniment, conservació i ús públic) o una gestió parcial, amb actuacions puntuals en alguns d'aquests aspectes. Per altra banda, resten encara els espais gestionats per l'ajuntament de Sant Boi i l'ajuntament de Gavà, amb els que el Consorci col·labora, en previsió de que algun dia aquests municipis s'integrin al Consorci. Finalment hi ha una sèrie d'espais naturals al delta del Llobregat però que no formen part de la

Xarxa Natura 2000 i dels que el Consorci no voldria desentendre's pel valor paisatgístic i natural que representen en el conjunt de l'ecosistema deltaic.

ESPAIS DE GESTIÓ INTEGRAL DEL CONSORCI	ESPAIS DE GESTIÓ PARCIAL DEL CONSORCI
Espais naturals del riu Llobregat - Cal Tet - Ca l'Arana Zona protegida de la platja del Prat Espai natural del Remolar – Filipines Zona protegida de la platja de Viladecans Pineda de Can Camins (no inclosa a la Xarxa Natura 2000)	Estany de la Murtra Els Reguerons La Ricarda Finca de Cal Dalit Can Sabadell Pinedes Militar, del Toro Bravo i de Cal Francès Zones de connexió o corredors biològics Camps de conreus dels Llanassos
ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT GESTIONATS PER L' AJUNTAMENT DE SANT BOI I L'AJUNTAMENT DE GAVÀ	ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT QUE NO FORMEN PART DE LA XARXA NATURA 2000
Basses de Can Dimoni de Sant Boi Pineda de la Maiola	Canal de laminació de la Pota Sud Riu Llobregat entre El Prat i Sant Boi Estany de la Roberta Estany de l'Illa

1.2 ÒRGANS DE GOVERN

Segons estableix l'article 7 dels estatuts els òrgans de govern del Consorci seran el Consell Rector, la Presidència i la Gerència. L'article 12 defineix el Consell de Cooperació com a òrgan de consulta, participació i informació.

1.2.1 CONSELL RECTOR

El Consell Rector és l'òrgan suprem de deliberació i de decisió del Consorci i durant l'any 2008 ha estat configurat de la següent manera:

PRESIDENT Hble. Sr. **Francesc Baltasar i Albesa**
Conseller de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya.

VICEPRESIDENT/A Sr. **Joan Pallisé i Clofent**
Director general del Medi Natural del Departament de Medi Ambient i Habitatge. (fins a l'1 d'abril de 2008)

Sra. **Núria Buenaventura i Puig**
Directora general del Medi Natural del Departament de Medi Ambient i Habitatge (a partir del 21 d'abril de 2008).

VOCALS Il·lm. Sr. **Lluís Tejedor i Ballesteros**
Alcalde president de l'Ajuntament del Prat de Llobregat.

Il·lm. Sr. **Carles Ruíz Novella**
Alcalde president de l'Ajuntament de Viladecans.

Sr. **Frederic Ximeno i Roca**
Director general de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Sr. **Manuel Hernández i Carreras**
Director de l'Agència Catalana de l'Aigua del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Sr. **Sergi Alegre i Calero**
Tinent d'alcalde coordinador de l'Àrea d'Urbanisme, Territori i Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat de Llobregat. (fins al 5 de març)

Sra. **Alba Bou i Jordà**
Regidora de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat de Llobregat. (a partir del 5 de març)

Sr. **David Massana Gràcia**
Tinent d'alcalde de l'Àrea de Medi Ambient i Ciutat Sostenible de l'Ajuntament de Viladecans.

GERENT Sra. **María José Albaladejo Albaladejo**

INTERVENTOR Sr. **Lluís Zudaire López**

SECRETARI Sr. **Daniel Tambo i Calvo**

1.2.2 CONSELL DE COOPERACIÓ

El Consorci compta amb un Consell de Cooperació que es va constituir amb la finalitat de ésser l'òrgan de consulta, participació i informació en les qüestions pròpies de l'àmbit d'actuació del Consorci.

La composició inicial del Consell de Cooperació es va aprovar en el Consell Rector de 21 d'octubre del 2005, formant part d'aquest tant organismes, entitats i empreses, del sector públic o del privat, que es considerava que representaven interessos vinculats als espais naturals del delta del Llobregat; com entitats cíviques, culturals, professionals, naturalistes i esportives vinculades als espais naturals del delta; així com universitats i centres de recerca que tinguessin com a àmbit d'estudi el delta del Llobregat. Formen part del Consell de Cooperació també personalitats de reconeguda vàlua o destacades en l'estudi i defensa del delta del Llobregat, proposades pel President.

El mecanisme d'admissió de noves entitats, organismes o empreses que no figuressin en la relació inicial, va acordar-se que fos mitjançant aprovació del Consell Rector en la següent sessió que tingués lloc amb posterioritat a la sol·licitud d'admissió del nou membre.

A l'actualitat el Consell de Cooperació està format pels següents membres:

PRESIDENT/A	
El/La President/a del Consorci, que podrà delegar en el/la Vicepresident/a.	
SECRETARI/A	
Gerent	
VOCALS	
Ajuntament de Viladecans Ajuntament del Prat de Llobregat Ajuntament de Gavà Ajuntament de Sant Boi de Llobregat Aeropuertos Españoles y Navegación Aérea (AENA) Port Autònom de Barcelona Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona Diputació de Barcelona Consell Comarcal del Baix Llobregat Depuradoras del Baix Llobregat SA Comunitat d'Usuaris d'Aigües de la Vall Baixa i Delta del Llobregat Canal de la Dreta del Llobregat Aigües del Prat SA Ministerio de Defensa (Acuartelamiento Aéreo, Prat) Consorci del Parc Agrari del Baix Llobregat Consorci de Turisme del Baix Llobregat Unió de Pagesos/ Joves agricultors Comissions Obreres del Baix Llobregat Unió General de Treballadors	Cooperatives agrícoles del Prat i de Viladecans Institut Català Sant Isidre Consell Català de l'Esport Fundació Catalana de l'Esplai FC Barcelona Facultat de Biologia de la UB Facultat de Geografia i Història de la UB Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals UAB. Geografia Humana. Centre d'Estudis del Baix Llobregat Institut Català d'Ornitologia (ICO) Fundació per a la Conservació i Recuperació d'Animals Marins Grup de Defensa del Garraf-Ordal, la Vall Baixa i Delta del Llobregat SEO/BirdLife. Delegació Territorial de Catalunya Fundació SIGEA Sr. Josep M. Segú Balanyà Sr. Jaume Sans i Margenet Sr. Josep Ferret i Pujol

1.2.3 COMISSIÓ TÈCNICA

La Comissió Tècnica, tot i que no es troba definida en els Estatuts, constitueix la base per a l'elaboració dels diferents programes del Consorci i per presentar propostes d'actuació al Consell Rector; igualment se'n ocupa de fer el seguiment del grau de desenvolupament i execució dels projectes.

Els membres de la comissió tècnica actuen en representació de les següents institucions:

CONSORCI

María José Albaladejo. *Gerent*
Enric de Roa i Bonel. *Tècnic de gestió i manteniment d'espais naturals*
Xavier Santaeufèmia. *Tècnic de preservació de la biodiversitat*
Néstor Urios. *Tècnic d'ús públic i educació ambiental*

AJUNTAMENT DE VILADECANS

Joan Ramon Lucena. *Tècnic de Medi Ambient*
Cristòfol Jordà. *Director de programes de la Plana. Deltaica. VIMED*

AJUNTAMENT DEL PRAT DE LLOBREGAT

Pau Esteban. *Cap de secció de Medi Ambient*

AJUNTAMENT DE GAVÀ

Armand Ribes. *Tècnic de Medi Ambient*

AJUNTAMENT DE SANT BOI

Rosa Cifuentes. *Cap de secció de Medi Ambient*
Ferran Ballesteros. *Tècnic de Medi Ambient*

CONSELL COMARCAL DEL BAIX LLOBREGAT I PARC AGRARI

Miquel Domènech. *Tècnic del Parc Agrari*

SERVEI DE CONTROL DE MOSQUITES DEL CONSELL COMARCAL

Carles Aranda *Tècnic del Servei de Control de Mosquits*

1.3 RECURSOS HUMANS

1.3.1 PLANTILLA DE PERSONAL

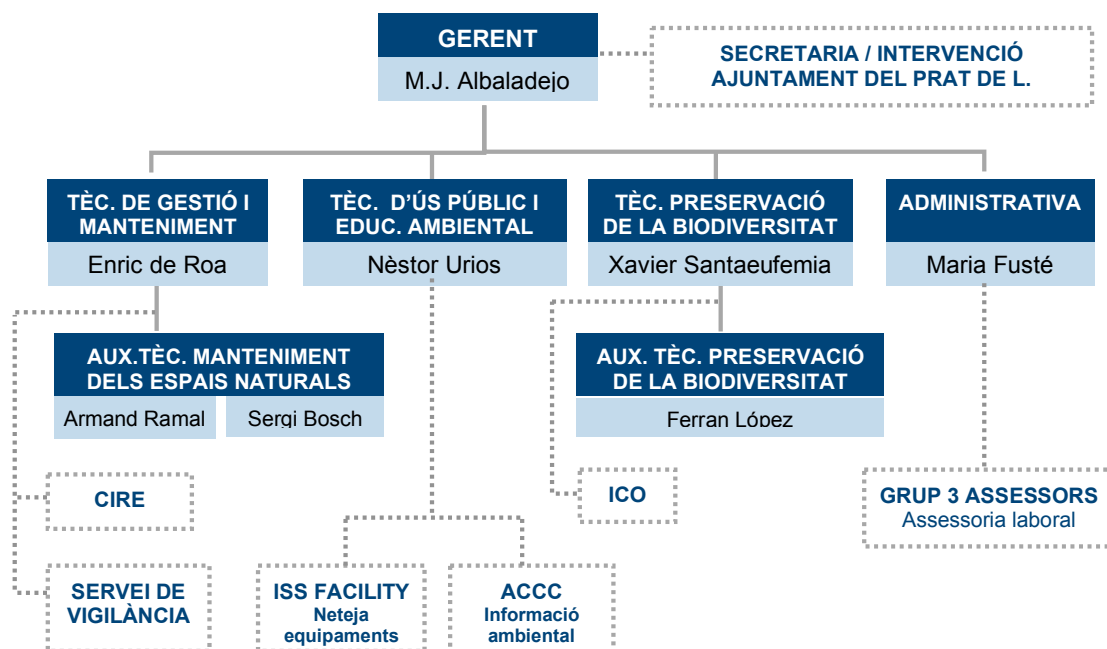
La plantilla de personal aprovada pel Consell Rector de 21 d'octubre de 2005 i publicada en el BOP núm. 275, de 17 de novembre de 2005, no s'ha vist modificada al llarg de l'any 2008 i és la següent:

PERSONAL EVENTUAL	LLOC DE TREBALL	TEMPORALITAT
PERSONAL EVENTUAL GABINETS	GERENT	EVENTUAL Nomenada l'1/12/07

PERSONAL LABORAL	LLOC DE TREBALL	TEMPORALITAT
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC D'ÚS PÚBLIC I EDUCACIÓ AMBIENTAL	INDEFINIT des del 15/04/07
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC DE PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	INDEFINIT des del 15/04/07
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC DE GESTIÓ I MANTENIMENT D' ESPAIS NATURALS	TEMPORAL Ocupada per un tècnic adscrit de l'Ajuntament del Prat des de 21/02/08
OFICIAL DE MANTENIMENT D'ESPAIS NATURALS	AUXILIAR TÈCNIC DE MANTENIMENT D'ESPAIS NATURALS	TEMPORAL Interí des de l' 1/01/06
OFICIAL DE MANTENIMENT D'ESPAIS NATURALS	AUXILIAR TÈCNIC DE MANTENIMENT D'ESPAIS NATURALS	TEMPORAL Interí des de l' 01/07/06
OFICIAL DE PROGRAMES DE CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	AUXILIAR TÈCNIC DE PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	INDEFINIT des de l' 01/04/07
ADMINISTRATIVA	ADMINISTRATIVA	TEMPORAL des de l' 01/07/06

1.3.2 ORGANIGRAMA DELS SERVEIS TÈCNICS

L'organigrama dels serveis tècnics del Consorci està establert de la següent manera¹.

¹ Aquest és l'organigrama dels serveis tècnics a data 31 de desembre. De l'1 al 10 de gener l'administrativa del Consorci va ser Montserrat Albasa. L'adscripció del tècnic de l'ajuntament del Prat, Enric de Roa, va ser aprovada pel Consell Rector el 21 de febrer de 2008.

1.4 INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS

1.4.1 SEU DEL CONSORCI

La seu del Consorci és a la planta primera de l'equipament municipal de les Cases d'En Puig, a Pl. de l'Agricultura núm. 4, cedit per l'ajuntament del Prat de Llobregat.

CENTRE D'INFORMACIÓ AMBIENTAL CASES D'EN PUIG

Pl. de l'Agricultura, 4, 1a. planta
08820 – El Prat de Llobregat
Tel. 93 479 32 01 - Fax. 93 478 39 03
a/e: administracio@consorcidelta.org

1.4.2 EQUIPAMENTS ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

CENTRES DE RECEPCIÓ DE VISITANTS

PUNT D'INFORMACIÓ DE L'ESPAI NATURAL DEL REMOLAR - FILIPINES

08840 - Viladecans
Tel: 93 658 67 61 - Fax: 93 658 67 83

PUNT D'INFORMACIÓ ESPAIS NATURALS DEL RIU - CAL TET - CA L'ARANA

Carretera de la Marina / Camí de València
08820 - El Prat de Llobregat

PUNT D'INFORMACIÓ DE LA PINEDA DE CAN CAMINS

Carretera de la Platja en direcció al Parc Litoral
08820 - El Prat de Llobregat

CENTRE D'INVESTIGACIÓ

**ESTACIÓ BIOLÒGICA DE L'ESPAI
NATURAL DEL REMOLAR - FILIPINES**
08840 - Viladecans
Tel: 93 658 67 61 - Fax: 93 658 67 83

AGUAITS I MIRADORS DE L'ESPAI NATURAL REMOLAR-FILIPINES

TORRE MIRADOR DE LA VIDALA

AGUAIT DE LA MARESMA

TORRE MIRADOR DE CAL FRANCÈS

AGUAIT DE LA BASSA DELS POLLANCRES

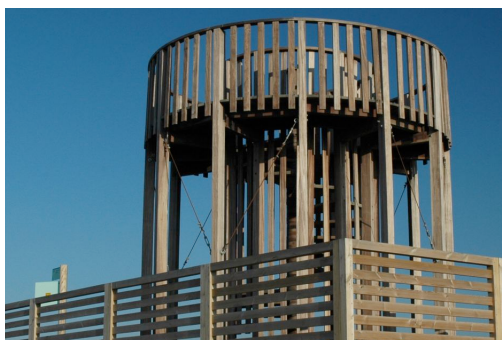
AGUAITS I MIRADORS DELS ESPAIS NATURALS DEL RIU

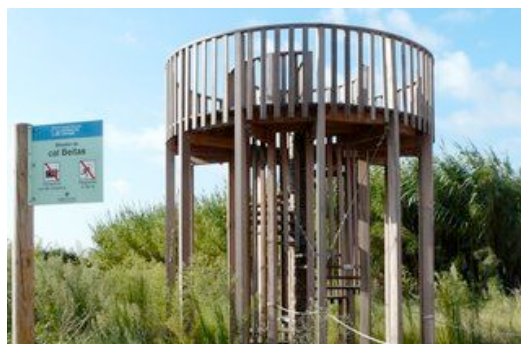
TORRE MIRADOR DE CAL LLUQUER

TORRE MIRADOR DE CAL MALET

TORRE DE LA DESEMBOCADURA

TORRE MIRADOR DE CAL BEITES

AGUAIT DEL SABOGAL

AGUAIT DE CAL TET

MAGATGEMS ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

Els espais naturals també compten amb dos magatzems per a eines, un a l'espai del Remolar – Filipines i un altre, recentment col·locat als espais naturals del Riu, i proveït per l'ACA fruit de l'acord amb l'Ajuntament del Prat.

MAGATGEM ESPAIS NATURALS DEL RIU

MAGATGEM ESPAI REMOLAR-FILIPINES

1.4.3 ALTRES

El Consorci té inventariats vuit ordinadors de l'Oficina Tècnica del Consorci, i dos més, un a cada espai natural, encara que aquests últims no tenen connexió a internet. També es disposa d'una càmera fotogràfica digital i un telescopi, així com de 6 prismàtics, per al servei tècnic.

Es disposa de tres telescopis amb trípode per a les visites guiades, tot i que aquests no estan en gaire bon estat, i de 18 prismàtics per llogar al públic visitant, 6 dels quals són nous d'aquest any.

Es disposa també de 2 bicicletes i d'un Land Rover Defender 4 X 4, en propietat; així com d'una furgoneta Renault Kangoo, en renting.

PRESSUPOST GENERAL

2.1 PRESSUPOST APROVAT

El Pressupost ordinari inicial del Consorci per a l'any 2008 i que va ser aprovat en el Consell Rector de 21 de febrer de 2008 és el següent:

PRESSUPOST ORDINARI INICIAL DEL CONSORCI - 2008

DESPESES		748.000,00
CAPÍTOL I - DESPESES DE PERSONAL		289.000,00
	Art. 11 Personal eventual gabinets	55.700,00
444.110	Retribucions personal eventual	55.700,00
	Art. 13 Personal Laboral	160.000,00
444.130	Personal Laboral fix	77.550,00
444.131	Personal Laboral eventual	82.450,00
	Art. 15 Incentius al rendiment	3.000,00
444.150	Productivitat i diversos	3.000,00
	Art. 16 Quotes, prestacions i despeses socials	70.300,00
444.160	Quotes Seguretat Social	70.300,00
CAPÍTOL II - BENS CORRENTS I SERVEIS		446.890,00
	Art. 20 Arrendaments	13.465,00
444.200	Arrendament terrenys i béns naturals	8.000,00
444.205	Arrendament mobiliari, equips oficina, material	5.465,00
	Art. 21 Reparacions, manteniment i conservació	63.210,00
444.210	Conservació infraestructures i béns naturals	59.000,00
444.212	Conservació edificis i altres construccions	2.200,00
444.213	Conservació maquinària, instal·lacions, utilitatge	500,00
444.214	Material de transport	1.500,00
444.216	Equips per a processos d'informació	10,00
	Art. 22 Material, subministraments i altres	369.815,00
444.220	Material d'oficina	1.200,00
444.221,00	Electricitat	600,00
444.221,01	Aigua	400,00
444.221,03	Combustible i carburants	4.000,00
444.221,04	Vestuari	500,00
444.221,09	Altres subministraments diversos	14.120,00
444.222	Comunicacions	3.250,00
444.223	Transports	10,00
444.224	Primes d'assegurances	7.655,00
444.225	Tributs	130,00
444.226,01	Atencions protocolàries	150,00
444.226,02	Publicitat i propaganda	32.800,00
444.227,06	Estudis i treballs tècnics	39.000,00
444.227,09	Contractes prestació serveis	266.000,00
	Art. 23 Indemnitzacions per raó de servei	400,00
444.230,01	Dietes del personal	200,00
444.231	locomoció	200,00

CAPÍTOL IV - TRANSFERÈNCIES CORRENTS		1.010,00
444.481	Formació i cursos	1.000,00
444.489	Transferències corrents	10,00
CAPÍTOL VI - INVERSIONS REALS		11.100,00
444.628	Material inventariable divers	3.000,00
444.611	Inversions reposició infraestructures i béns d'ús general	6.500,00
444.631	Inversió de reposició associada al funcionament del servei	1.600,00
INGRESSOS		748.000,00
CAPÍTOL III - TAXES I ALTRES INGRESSOS		3.100,00
	Art. 39 Altres ingressos	3.100,00
399	Altres Ingressos diversos	3.100,00
CAPÍTOL IV - TRANSFERÈNCIES CORRENTS		742.400,00
	Art. 45 de Comunitats Autònomes	622.400,00
455	Aportació Direcció General de Medi Natural	322.400,00
454	Aportació Agència Catalana de l'Aigua	300.000,00
	Art. 46 d'Entitats Locals	120.000,00
462	Aportació Ajuntament del Prat de Llobregat	60.000,00
462,01	Aportació Ajuntament de Viladecans	60.000,00
CAPÍTOL 5 - INGRESSOS PATRIMONIALS		2.500,00
	Art. 52 Interessos de dipòsits	2.500,00
520	Interessos de dipòsits	2.500,00

Donada l'evolució pressupostària del Consorci del Delta del Llobregat en els exercicis 2006 i 2007 i els pressupostos executats al voltant del 600.000 €, així com les necessitats que detecta la nova gerència i la planificació d'accions per assolir els objectius marcats pel Consell Rector, es fa una demanda a la Secretaria General del Departament de Medi Ambient i Habitatge en la que es situen les necessitats pressupostàries del Consorci per a l'exercici 2008 a l'entorn de 1.000.000 €.

Finalment el pressupost aprovat el 21 de febrer de 2008 va ser de **748.000 €**. L'aportació de la Generalitat es situa en **622.400 €**, provinents de la **Direcció General de Medi Natural (322.400 €)** i de l'**Agència Catalana de l'Aigua (300.000€)**. L'aportació de la Direcció General de Medi Natural suposa un increment del 4% respecte a l'aportació de l'any 2007, que havia estat de 310.000 €. Pel que fa a l'aportació de l'Agència Catalana de l'Aigua, de 300.000 €, s'ha de dir que aquesta és una aportació nova en aquest exercici 2008 per al funcionament ordinari del Consorci, i que s'entén efectuada de manera excepcional i només per aquest any, per salvar la situació del Consorci.

Les aportacions dels ajuntaments queden fixades en **60.000 €** respectivament, però cal afegir que de manera indirecta, aquests aporten quantitats superiors, com és el cas del Prat amb l'aportació del tècnic de medi ambient, el cost del qual està situat a l'entorn dels **50.000 €**. També es compta amb la col·laboració dels ajuntaments en serveis puntuals, petites inversions o en la realització d'estudis, i especialment de l'ajuntament del Prat pel que fa a l'ús de l'equipament municipal on hi ha la seu del Consorci, sense cap cost per aquest.

L'any 2008 s'ha pogut completar l'equipament d'us públic dels espais naturals del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana, gràcies a l'acord entre l'Ajuntament del Prat i l'ACA, que ha incorporat aquest mobiliari com a acabats de l'obra del desviament del riu.

Val a dir que aquest mateix any i també propiciat per l'ajuntament del Prat s'han assolit acords de finançament o patrocini amb algunes entitats. És el cas d'**AGBAR,SA** que ha finançat les analítiques del medi aquàtic del delta durant aquest any, el cost de les quals a preu de tarifa s'estima en **27.000 €**. Amb **Gas Natural** també s'ha concretat un patrocini de **30.000 €** que es farà efectiu el 2009, en l'àmbit de la conservació i difusió de la biodiversitat al delta.

L'any 2008 s'han sol·licitat 2 subvencions al Departament de Medi Ambient i Habitatge, una davant la **Direcció General del Medi Natural** per desenvolupar el Projecte de millora i ampliació de la senyalització orientativa i interpretativa als espais naturals, valorat en 40.000 € i que ha estat subvencionat amb **28.000 €**; i una altra davant la **Direcció General de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat**, com a beneficiaris dels convenis de col·laboració entre la Generalitat de Catalunya i les caixes d'estalvis catalanes per a la realització de projectes d'obra social, amb el projecte consistent en la creació d'elements de difusió dels espais naturals del delta del Llobregat i subvencionat per **Caixa Terrassa** per un import de **50.000 €**.

D'altra banda, en compliment de la Declaració d'Impacte Ambiental del projecte de traçat per la línia de costa de la canonada d'impulsió d'aigua de la dessalinitzadora de l'AMB, **ATLL** ha encarregat al Consorci els seguiments de flora i fauna, per un import de **30.000 €**. Aquests seguiments, la majoria ornitològics, els està realitzant el Consorci amb personal propi i només dos d'aquests seguiments han estat encarregats i seran facturats a ATLL el primer trimestre de 2009.

2.2 PRESSUPOST AMPLIAT

Aquest Pressupost aprovat el 2008 s'ha vist ampliat fruit de majors ingressos i de la incorporació de romanents de crèdit en el primer trimestre:

Per Resolució de Presidència núm. 16/08 de 20 de febrer s'aprova la incorporació de romanents de crèdit de l'any 2007 al pressupost de 2008 de **47.388,36 €** (19.507,20 € en la partida de Conservació infraestructures i bens naturals i 27.881,16 en la de Contractes de prestació de serveis).

Per Resolució de Presidència núm. 33/08 de 1 d'octubre s'aprova modificació de crèdits del pressupost vigent del Consorci del delta del Llobregat, en les modalitats de generació de crèdits (**28.023,90 € procedents del Departament de Medi Ambient i Habitatge**) i transferència de crèdits (8.000 € de la partida d'Arrendament de terrenys i bens naturals i 2.000 € de la partida de Conservació infraestructures i bens generals) per incorporar així a la partida pressupostària de Inversió i reposició en infraestructures i bens d'ús general els 38.023,90 € necessaris per fer front a l'execució del projecte de millora de la senyalització orientativa i interpretativa dels espais naturals.

Per Resolució de Presidència núm. 34/08 de 14 de novembre s'aprova la modificació de crèdits del pressupost vigent del Consorci del delta del Llobregat, en la modalitat de generació de crèdits, per incorporar a la partida de Publicitat i Propaganda **25.000 €** que corresponen al 50% de la subvenció de **Caixa Terrassa**.

ACTIVITAT DEL CONSORCI

3.1 CONSOLIDACIÓ DE L'ESTRUCTURA I DEL FUNCIONAMENT DEL CONSORCI

És objectiu general del Consorci fer una gestió efectiva i estable dels espais naturals del delta del Llobregat. En aquest sentit és plantejava com a objectiu específic per al 2008 garantir i consolidar una estructura bàsica de funcionament, així com disposar dels recursos humans i materials suficients.

3.1.1 CONSELL RECTOR

El consell rector s'ha reunit en sessió ordinària 3 vegades, el 21 de febrer, el 14 de maig i el 23 d'octubre. Els acords més importants presos han estat:

- Aprovació dels Comptes Anuals i la Memòria de Gestió de 2007.
- Aprovació del Programa d'Actuació del Consorci per a 2008.
- Aprovació del Pressupost i de la plantilla de personal per a l'exercici econòmic 2008.
- Aprovació de diversos reconeixements de crèdit a favor de l'Associació Catalana de Cases de Colònies per al pagament de serveis extraordinaris del Servei d'Informació Ambiental en els espais naturals.
- Aprovació de l'adscripció del tècnic de l'ajuntament del Prat de Llobregat, el Sr. Enric de Roa, al Consorci.
- Aprovació del plec de condicions tècniques i administratives per a l'adjudicació del Servei d'Informació Ambiental dels espais naturals del delta del Llobregat que gestiona el Consorci i de l'adjudicació d'aquest a ACCC.
- Aprovació del conveni entre el Consorci i l'ICO – Institut Català d'Ornitologia – per al desenvolupament del programa d'anellament científic al delta del Llobregat, 2008-2009.

- Aprovació dels plecs de condicions per a la contractació del Servei de Vigilància dels espais naturals del delta del Llobregat que gestiona el Consorci i l'adjudicació d'aquest al Guarda Particular de Campa, Cecilio Fernández.
- Aprovació de la pròrroga del conveni entre el Consorci i el **CIRE** – Centre d'Iniciatives per a la Reinserció – per al desenvolupament del programa de manteniment i neteja dels hàbitats del delta del Llobregat.
- Aprovació dels plecs de clàusules i adjudicació del contracte de subministrament i instal·lació de senyalització als espais naturals del delta del Llobregat a Señales GIROD, SL.
- Aprovació de les bases reguladores per a la contractació laboral fixa de dues places d'oficial/a de manteniment d'espais naturals per concurs de mèrits en torn lliure vacants a la plantilla del Consorci.

També s'ha donat compte dels següents temes:

- Concessió del distintiu **SICTED** (Sistema Integral de Qualitat Turística en Destinacions) al Consorci del delta del Llobregat.
- Comunicació de la Direcció General del Medi Natural per desenvolupar el Pla de gestió i recuperació del Fartet al delta del Llobregat (2008-2011).
- Encàrrec fet al Consorci per **ATLL SA** (Aigües Ter Llobregat) per al desenvolupament del Programa de seguiments de fauna i flora a les zones afectades per les obres del projecte de canonada de la dessaladora de l'AMB.

S'han acceptat els següents ajuts o ingressos extraordinaris provinents de subvencions:

- Ajut per a actuacions en els espais naturals protegits de Catalunya atorgat al Consorci del delta del Llobregat per la **Direcció General del Medi Natural**.

- Aportació econòmica de l'**Obra Social Caixa Terrassa** a favor del Consorci del delta del Llobregat, en el marc dels convenis de col·laboració entre la Generalitat de Catalunya i l'obra social de les caixes d'estalvis catalanes.

Pel que fa a la incorporació de nous membres al Consell Rector, com ara els ajuntaments de Gavà o Sant Boi, aquest any només s'han produït contactes a nivell tècnic, sense que s'hagi arribat a concretar cap proposta d'incorporació d'aquests al Consorci.

3.1.2 COMISSIÓ TÈCNICA

L'any 2008 s'han celebrat 2 reunions de la Comissió Tècnica, una el dia 11 de març i l'altre el 20 de juny. En la primera es va donar compte de la Memòria de gestió de l'any 2007 i es va debatre el Programa d'Actuació per l'any 2008, així com el Pressupost previst per aquest exercici. En la segona reunió es va fer seguiment dels diferents projectes en marxa al Consorci.

A més, s'han tingut contactes puntuals i reunions de caràcter tècnic amb diferents representants d'aquesta comissió, de manera assídua.

3.1.3 EQUIP TÈCNIC DEL CONSORCI

3.1.3.1 PLANTILLA DE PERSONAL

Com ja s'ha dit anteriorment, la plantilla de personal del Consorci no s'ha vist modificada respecte a l'aprovada l'any 2005.

Durant aquest any s'ha iniciat el procés de selecció per concurs lliure de dues places d'auxiliar de manteniment vacants a la plantilla del Consorci, s'han aprovat les bases, s'ha fet la designació del Tribunal qualificador i s'ha fixat el dia de celebració de les proves.

El febrer de 2008 es produeix l'adscripció funcional al Consorci del Tècnic de Medi Ambient de l'ajuntament del Prat de Llobregat, el Sr. Enric de Roa i Bonel, per desenvolupar les tasques de tècnic de gestió i manteniment d'espais naturals.

L'any 2008 s'ha produït una baixa de 8 mesos de la Sra. Montserrat Albesa i Colomer, administrativa del Consorci, concretament des del 10 de gener fins al 3 de setembre. El mes d'abril la gerent inicia un procés de selecció, assessorat per la Xarxa Local d'Ocupació de la Diputació de Barcelona del Centre de Promoció del Prat, i el 5 de maig es contracta la Sra. Maria Fusté i Saus, per cobrir el lloc d'administrativa.

El 3 de setembre la treballadora de baixa per malaltia inicia permís de maternitat de 4 mesos i el mes de vacances corresponents a l'any 2008. Durant aquest període s'articula la contractació de la mateixa persona que ja l'havia substituït. En data 19 de desembre sol·licita gaudir de la reducció del 1/3 de jornada i del permís de lactància de manera compactada, segons la Llei 8/2006, de 5 de juliol, de mesures de conciliació de la vida personal, familiar i laboral del personal al servei de les administracions públiques de Catalunya, que li és concedit per Resolució de Presidència núm. 40 de 29 de desembre.

També es va produir una baixa de 15 dies per accident laboral, amb ingrés hospitalari de l'auxiliar de manteniment d'espais naturals, el Sr. Sergi Bosch i Vázquez, que no va ser substituït.

El 2008 s'ha tornat a contractar el servei de prevenció de riscos laborals, amb ASEPEYO, Serveis de Prevenció.

S'ha proveït de vestuari laboral i de seguretat al personal del Consorci que realitza feines al camp o d'inspecció.

3.1.3.1.1 Qualificació de l'equip tècnic

Durant l'any 2008 el Consorci ha desenvolupat un programa de formació del personal orientat a l'obtenció de nous coneixements i eines de gestió, de planificació i de seguiment, per tal que aquests reverteixin positivament en el funcionament ordinari dels espais naturals del delta del Llobregat.

El 2008 s'han prioritzat les següents accions formatives:

Curs estàndar SIG MiraMon: funcionalitat, consulta i explotació de dades, generació de cartografia per ús intern i per a tercers.

MiraMon és el Sistema d'Informació Geogràfica (SIG) i software de teledetecció emprat en diverses instàncies de l'Administració que permet la visualització,

consulta, edició i anàlisi de mapes, i per tant esdevé una eina imprescindible per al desenvolupament de tasques de delimitació i anàlisi comparatiu, entre d'altres. El curs SIG MiraMon, que va oferir el CREAF (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals) els dies 19, 21, 26 i 28 de novembre de 2008 (16 hores de duració), va resultar adient per fer reciclatge en el funcionament d'aquesta eina i optimitzar el seu rendiment al Consorci per part del tècnic de gestió i manteniment d'espais naturals i del tècnic de preservació de la biodiversitat.

Seminari de desenvolupament professional. Canvi i millora.

A l'actualitat, el tècnic de preservació de la biodiversitat planifica, prioritza i supervisa les feines que executa l'auxiliar de preservació de la biodiversitat del Consorci, i coordina i fa el seguiment de la feina de molts agents externs que intervenen als espais naturals. És per això que es feia necessari que aquest rebés formació específica per a l'adquisició i l'acompanyament per ampliar els recursos per aplicar noves habilitats socials, de relació, de comunicació, de direcció d'equips i de supervisió, avui en dia, tant o més importants com els coneixements teòrics. IRCO (Institut per la formació i coachig), centre pioner amb més de 15 anys d'experiència en processos de desenvolupament professional va presentar al Consorci un programa de formació a mida i individualitzat, d'una durada de 10 hores, a realitzar els dies 13, 18 i 25 de novembre i els dies 2 i 9 de desembre, que s'ajustava plenament a les demandes de formació del tècnic de preservació de la biodiversitat del Consorci.

3.1.3.1.2 Convenis de col·laboració amb centres educatius per a la realització de pràctiques d'alumnat i professorat.

Aquest any el Consorci ha signat diversos convenis, un amb l'IES Rubió i Tudurí – Escola de Jardineria, de Barcelona, per a les pràctiques de 2 alumnes, des del 13 de maig fins al 30 de juny, per un total de 205 hores cada alumne; un altre amb l'Escola de Capacitació Agrària del Pirineu, per a les pràctiques d'1 alumna, des del 8 de maig fins al 18 de juny, per un total de 116 hores; i finalment un altre amb l'Escola de Capacitació Agrària del Solsonès per a les pràctiques d'1 alumne, des del 28 d'abril fins al 15 de juliol, per un total de 205 hores.

També s'ha signat un conveni de col·laboració amb l'IES Rubió i Tudurí – Escola de Jardineria, per a la formació pràctica de la professora Marina García Larrey, per un total de 58 hores i mitja, realitzada entre el 19 de maig i el 19 de juny, i que ha tingut com a resultat l'elaboració del "Projecte d'ús públic de la Pollancreda del Remolar".

3.1.4 SERVEIS BÀSICS PER A LA GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS

L'any 2008 destaca per la contractació de 3 serveis bàsics per a la gestió dels espais naturals:

- Servei d'informació i acollida als visitants dels espais naturals que oberts al públic durant tot l'any i d'informació ambiental a les platges del Prat i de Viladecans, en temporada de primavera i inici de l'estiu, mitjançant la contractació de **l'ACCC - Associació Catalana de Cases de Colònies**, l'1 de juny i que va quedar establert en 11.057 hores de servei anual pel preu de 184.000 €.
- Servei de manteniment, neteja i condicionament d'hàbitats, en conveni amb el **CIRE** (Centre d'Iniciatives per a la Reinserció) del Departament de Justícia), i amb qui s'ha pogut comptar 1.309 hores en 187 jornades de 7 hores cada una, dins del Programa Tallers d'Ocupació que subvenciona el Departament de Treball pel preu de 42.000 €.
- **Servei de vigilància** dels bens naturals i les infraestructures dels espais naturals, mitjançant la contractació del guarda particular de camp, el Sr. Cecilio Fernández, l'1 d'agost, per donar un servei de 1.550 hores anuals, pel preu de 46.552,65 €.

3.1.5 RECURSOS PER AL FUNCIONAMENT ORDINARI

S'ha tramitat la continuïtat dels serveis contractats els anys 2006 i 2007 com ara missatgeria, publicacions a diaris oficials, fotocòpies, gestoria, assegurances, bústies de correu i domini informàtic, etc.. També s'ha renovat el contracte de servei de neteja d'equipaments i itineraris dels espais naturals.

L'ajuntament del Prat ha cedit l'ús de diverses sales de l'equipament municipal Cases d'en Puig com a seu i oficina tècnica del Consorci.

Pel que fa al parc mòbil del Consorci, s'han canviat les rodes del vehicle 4x4 propietat del Consorci i també se li han fet diverses reparacions i s'ha continuat amb el contracte de lloguer de la furgoneta, contractat per 4 anys, fins al novembre de 2010. No s'ha procedit al lloguer d'un nou vehicle, tal i com estava previst en el Pla d'Actuació 2008 per què s'ha considerat que seria millor comprar-lo, en comptes de fer un renting, i en aquest cas, optar per energies més netes, adquirint un cotxe híbrid o elèctric, si el mercat evoluciona suficientment.

S'ha comprat un remolc de barca, per poder desenvolupar les tasques de control del medi aquàtic amb total seguretat.

També s'han comprat dos ordinadors més per al servei tècnic del Consorci i una nova càmera digital per substituir l'anterior, així com prismàtics per alguns dels tècnics del Consorci.

3.2 GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

Des de la seva creació, el Consorci ha estat guiat per l'objectiu d'assolir progressivament la gestió activa i integrada dels espais naturals de la Xarxa Natura 2000 del delta del Llobregat. En aquest sentit, resulta bàsica, per una banda, la participació del Consorci en la planificació territorial i, per una altra, i ja en el dia a dia, exercir el control i seguiment del bon estat ambiental dels espais naturals. També és important destacar la funció de vigilància dels espais naturals i la compatibilitat d'usos.

3.2.1 ORDENACIÓ I PLANIFICACIÓ DELS ESPAIS NATURALS

A l'actualitat la plana i el litoral del Delta es troben en un procés de transformació fruit de diversos plans de desenvolupament d'infraestructures. Els espais naturals estan vivint aquesta transformació de manera intensa i són uns dels espais més afectats i fràgils, i per tant més necessitats de protecció i d'atenció des del punt de vista de la ordenació territorial.

La tasca del Consorci és vetllar per integrar la conservació dels espais naturals a la planificació territorial, posant en valor les seves característiques com a peça fonamental en la preservació del recursos naturals; i participar, assessorar o informar, en la fase d'elaboració d'aquests plans i projectes o en la fase d'execució d'obres.

3.2.1.1 PLANS D'ORDENACIÓ

Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del delta del Llobregat.

A finals d'agost arriba al Consorci la proposta del Servei de Planificació i Gestió de l'Entorn Natural de la Direcció General del Medi Natural per fer comentaris a l'Avanç de Pla. Juliol 2008. El mes de desembre el Consorci lliura els seus comentaris.

3.2.1.2 ESTUDIS

Projecte de restauració i recuperació ecològica de la llacuna de la Murtra

El 6 de juny el Consorci assisteix a una reunió, convocada per l'Ajuntament de Gavà, per a la presentació de l'avançament del projecte de restauració de la Murtra, encarregat a l'empresa Phragmites. En aquesta sessió es plantegen per a recuperar i restaurar la Murtra, entre d'altres actuacions, amb les que el Consorci està bàsicament d'acord, també la compra de camps de conreu situats al costat de la llacuna per poder engegar una veritable restauració. La versió definitiva encara no s'ha presentat al Consorci.

Estudi de funcionament de la xarxa hídrica i alternatives per garantir el desguàs i minimitzar l'impacte sobre els espais natural.

Aquest és un estudi encarregat per l'ACA i encara en fase de redacció. Durant l'any 2008 l'empresa TYPESA va demanar més informació, aquesta vegada per redactar l'apartat dels impactes ecològics de les diferents propostes sobre els espais naturals, en especial sobre l'espai del Remolar. També es van fer correccions a les modelitzacions aportades, al no tenir en compte les funcions ecològiques dels terrenys de l'aeroport, actualment transformats en zones urbanitzades. S'està a l'espera de la versió definitiva de l'estudi, amb les propostes i el previsible impacte sobre el Remolar de cadascuna d'elles.

3.2.1.3 INFORMES TÈCNICS PRECEPTIUS I D'AVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL D'OBRES I PROJECTES

Durant l'any 2008 s'han elaborat diversos informes sobre projectes que afecten els espais naturals del delta del Llobregat, i també s'han fet seguiment de les obres en fase d'execució, amb la col·laboració dels tècnics del municipis afectats per aquestes obres. A continuació es detallen els informes tècnics i les actuacions de seguiment que ha fet el Consorci.

Canonada d'impulsió de la Dessaladora del Baix Llobregat

- Informe favorable a l'avançament del període d'execució d'obres de la canonada de la dessaladora per davant de Carrabiners fins a Ricarda.

- Informe sobre la necessitat d'aturar les obres de la rasa per a la canonada del tub de la Dessaladora davant de la Magarola, fins que no estiguin col·locats els dispositius d'emergència per reomplir la llacuna.
- Proposta de reexcavació de la desembocadura de l'estany de la Ricarda, en el marc del projecte de construcció de la canonada d'impulsió dessalinitzadora de l'AMB
- Informe sobre l'autorització provisional sol·licitada per Aigües Ter Llobregat S.A, per a realitzar obres en el fons marí relacionades amb el Projecte de captació de agua marina para la dessalinitzadora del Àrea Metropolitana de Barcelona”.

Ampliació de la Depuradora Gavà – Viladecans

- Informe sobre aspectes a tenir en compte en quant a mesures compensatòries en l'esborrany de la Declaració d'Impacte Ambiental del projecte bàsic d'ampliació dels tractaments de la depuradora Gavà – Viladecans

Obres del desviament del riu Llobregat

- Conformitat amb la realització d'obres en època de nidificació per a finalització de l'escomesa elèctrica de la comporta abatible del Canal de la Bunyola.

Usos del litoral de les zones protegides

- Comentaris sobre el Pla d'Usos de les platges del Prat de Llobregat 2008.

Recàrrega de l'aqüífer

- Informe sobre les Basses de recàrrega de l'aqüífer de la Vall Baixa del delta del Llobregat.

Neteja de rieres i canals

- Informe sobre les campanyes anuals de neteges de lleres. Neteja del Torrent Fondo al seu pas per can Dimoni.

- Informe sobre els condicionaments ecològics de la neteja de la gola de la riera de Sant Climent i del canal de la Bunyola.

Gestió de l'aigua dels espais protegits

- Informe sobre els efectes de les pluges fortes de maig de 2008 sobre la fauna nidificant a la maresma de Remolar i la necessitat d'actuar sobre la Riera Roja i la Vidaleta.
- Informe sobre l'anàlisi dels indicadors de qualitat del sistema estany de cal Tet - calaixos de depuració. causes de l'estat d'eutrofització actual i proposta d'actuació per a millorar la qualitat de l'aigua d'aquest espai.
- Informe sobre la pèrdua dels valors naturals del Remolar per les alteracions continuades del seu cicle hidrològic i la contaminació difusa. Propostes d'actuació.

Obres d'AENA dintre de zona ZEPA

- Informe sobre el canvi de tanca de la carretera de la Volateria, dintre de ZEPA, per part d'Aena.
- Informe sobre l'estat de les obres del canvi de comportes de la depuradora del Remolar.
- Informe sobre la tallada d'arbres situats a la capçalera de la llacuna del Remolar que suposaven un obstacle per a l'aproximació dels avions.

3.2.1.4 SEGUIMENTS D'OBRES EN EXECUCIÓ AL DELTA DEL LLOBREGAT

La gran quantitat d'obres que a l'actualitat encara es desenvolupen al delta del Llobregat obliga al Consorci a fer un seguiment a favor de la conservació dels espais naturals, que ineludiblement es veuen afectats per l'execució d'aquestes. La tasca del Consorci és vetllar per què les obres destorbin el menys possible la biodiversitat o l'ús públic dels espais naturals i per què s'executin les mesures

correctores aprovades, tot col·laborant amb els equips de vigilància ambiental de les obres per resoldre les incidències i redefinir actuacions.

Canonada d'impulsió de la Dessaladora de l'Àrea Metropolitana.

Al llarg de 2008 s'han fet 30 visites d'obres un cop per setmana, entre els mesos de gener i març i els mesos d'agost i desembre. La Comissió Mixta de Seguiment s'ha reunit 4 vegades aquest any.

Creació d'una zona humida a la platja de ca l'Arana.

Aquesta és una actuació fruit de les mesures correctores en la línia de costa que havia de fer el Port de Barcelona. Durant el 2008 s'ha fet un seguiment d'obres un cop per setmana entre gener i març. El Consorci va ser convidat a la Comissió Mixta de Seguiment de les obres del Port, del 25 de gener, per valorar l'actuació feta.

Desviament de la C-31.

Aquesta obra comportava la restauració del Corredor Biològic de Can Sabadell. Per tal de concretar l'actuació de restauració ecològica i paisatgística s'ha fet una reunió amb l'Oficina del Pla Barcelona i l'Ajuntament de Viladecans i dues inspeccions sobre el terreny.

Canvi de comportes de la depuradora del Remolar.

S'ha inspeccionat tres cops l'actuació.

Línia 9 del metro.

Aquestes obres de GISA s'han inspeccionat en el costat de la Reguera de les Bogues una vegada.

Restauració de l'edifici de Carrabiner i Mirador del Semàfor-platja del Prat.

Aquesta és una actuació de l'Ajuntament del Prat que ha requerit de la col·laboració i inspecció del Consorci un cop per setmana des del mes d'octubre.

3.2.2 SEGUIMENT DEL FUNCIONAMENT I DE LA QUALITAT DELS ECOSISTEMES DELTAICS

3.2.2.1 CONTROL DE LA QUALITAT DELS ECOSISTEMES AQUÀTICS

El control de la qualitat de l'aigua es fa seguint el Programa Integral de Control del Medi Aquàtic que es va dissenyar l'any 2007. Per al desenvolupament d'aquest programa s'ha comptat aquest any amb la col·laboració d'AGBAR,SA (Aigües de Barcelona -Sociedad General Aguas de Barcelona, S.A.) que han posat a disposició del Consorci el seu Laboratori per fer les anàlisi químiques i microbiològiques de l'aigua. La recollida de mostres, inclòs els trasllats fins al Laboratori d'AGBAR,SA, la fa personal del Consorci i dels Ajuntaments del Prat i Viladecans.

En total hi ha **34 punts de mostreig**, 29 d'aiguamolls (estanys i basses), 3 de canals de desguàs pluvial i agrícola i 2 al tram final de riu Llobregat.

La periodicitat és trimestral en el cas dels aiguamolls, bimensual en el cas del riu Llobregat i mensual en el cas dels canals. En el moment d'agafar les mostres es prenen al camp algunes mesures (temperatura, pH, conductivitat, oxigen i nivell d'aigua).

El 2008 s'ha elaborat un calendari de les campanyes de mostreig i la setmana prèvia als mostratges s'ha coordinat amb el laboratori d'AGBAR,SA la data d'entrada de les mostres. Prèviament s'han calibrat els aparells de mesura de camp i s'ha recollit els flascons necessaris.

AGBAR,SA ha analitzat al seu Laboratori els continguts en amoni, nitrats, terbolesa, fòsfor, clorurs, sòlids en suspensió, clorofil·les, coliformes totals i *Escherichia coli* i ha enviat mensualment les dades al Consorci.

Aquest programa va començar l'octubre de 2007, de manera que tot just tenim un any de dades. Tot i que no és encara una sèrie de dades suficientment llarga per extreure conclusions de l'estat d'aquestes zones humides tant subjectes a variacions, ja ens permet començar a caracteritzar l'estat tròfic i la problemàtica de cada cas.

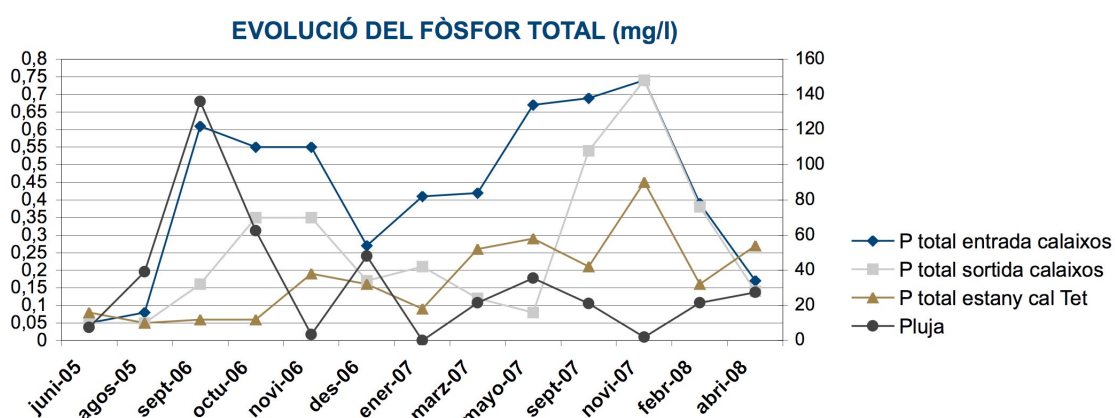
Hi ha unes dades anteriors dels programes de control dels Ajuntaments del Prat i de Viladecans, que han servit per comparar amb les actuals.

Respecte a la interpretació de les dades i la seva aplicació a la gestió i conservació de les zones humides del Delta, l'any 2008 hi ha tres exemples:

Estudi de l'episodi d'eutrofització de l'estany de cal Tet

Aquesta primavera s'ha registrat una disminució de l'estat ecològic de l'estany de cal Tet, apreciable en la desaparició de la vegetació submergida i la disminució en el nombre de parelles d'ocells nidificants. Les dades del programa de control de la qualitat de l'aigua han revelat l'increment progressiu de la concentració de fòsfor total, matèries en suspensió i clorofil·la des de finals de 2007, paràmetres indicadors d'una eutrofització de l'estany.

L'anàlisi de la qualitat de l'aigua reutilitzada de l'EDAR del Prat que arriba a aquesta zona humida ha permès detectar que la concentració de fòsfor és massa elevada per alimentar de forma correcta l'estany i ja es va començar a actuar per reduir l'eutròfia, com l'increment de la renovació de l'aigua i la regulació de l'entrada d'aigua regenerada.

Caracterització de l'estany de la Magarola i afectació per les obres de la canonada de la dessaladora

Les obres d'instal·lació de la canonada d'impulsió de la dessaladora metropolitana han comportat el bombeig temporal d'aigua de l'aqüífer superficial davant l'estany de la Magarola.

Les dades del programa de control han permès caracteritzar la qualitat de l'aigua de l'estany i decidir el tipus d'aigua amb el que s'havia d'alimentar.

Evolució del nivell de nutrients i oxigen durant la temporada estival a l'estany de la Ricarda.

Amb l'ampliació de l'Aeroport es va produir la desaparició de la zona agrícola al nord de la Ricarda i, com a conseqüència, la disminució dràstica de l'aportació d'aigua dolça. Això ha provocat un canvi dràstic en el funcionament hidrològic de l'estany. El seguiment dels paràmetres tròfics i la concentració de l'oxigen permet preveure la seva evolució i anticipar possibles episodis d'anòxia, que comporten la mort de peixos. Aquest estiu es van trobar peixos morts en alguns canals, a causa de l'anòxia de les aigües estancades.

Anàlisi d'un episodi de mortaldat de peixos a la bassa de Cal Bitxot

L'any 2008 només va haver un episodi de mortaldat de peixos al espai natural. Es va produir a meitat de setembre a la bassa de Cal Bitxot, als espais naturals del Riu. Aquesta bassa és la que rep directament l'aigua de l'EDAR. En tres dies van morir uns 400 peixos (carpes, anguilles i llises), que van ser recollits per un equip d'emergències de l'ACA. La hipòtesi inicial va ser la falta d'oxigen, per concentració de nutrients i per falta temporal de circulació de l'aigua. Per evitar noves mortaldats, es va fer circular l'aigua.

3.2.3 GESTIÓ, MANTENIMENT, NETEJA I CONDICIONAMENT DELS HÀBITATS

La gestió d'hàbitats naturals, així com el manteniment, la neteja i el condicionament dels espais i infraestructures d'ús públic, s'ha desenvolupat sota les directrius tècniques del Consorci, amb el vist-i-plau dels Ajuntaments. Es treballa amb una programació mensual d'intervenció que va sent actualitzada i retocada en funció de les necessitats. Per a dur a terme aquest programa, el Consorci va signar un Conveni amb el CIRE (Centre d'Iniciatives per a la Reinserció) del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, per a l'actuació d'un equip de 8 operaris i 1 capatàs al llarg de tot l'any.

Aquests equips formen part dels Plans d'Ocupació que promou aquesta entitat. Els dos auxiliars de manteniment del Consorci intervenen en l'explicació i control de les feines, així com en la resolució d'incidències. En ocasions s'ha comptat amb la col·laboració de personal dels Ajuntaments o s'ha contractat algun servei específic.

Al mes de juny s'han encarregat també al CIRE diverses feines de condicionament dels espais per la prevenció d'incendis.

També es va encarregar el condicionament dels canals de desguàs de l'espai de Cal Roc - Cal Dalit a l'empresa Trenchsalvic, especialitzada en aquests tipus de treballs. Aquesta empresa també duu a terme l'obertura periòdica de la desembocadura de l'estany del Remolar, quan puja massa el nivell, per encàrrec de l'Ajuntament de Viladecans.

Des de l'estiu l'Ajuntament del Prat va comptar també amb un Pla d'Ocupació del CIRE, de manera que es va fer un repartiment del manteniment dels espais naturals entre els equips del Consorci i els de l'Ajuntament. Aquest últim va assumir el manteniment de la pineda de can Camins i de les platges protegides del Prat, de manera que l'equip del Consorci es va poder centrar més en la resta d'espais.

3.2.3.1 ÀMBIT I TIPUS D'ACTUACIONS

L'equip de manteniment ha dut a terme un total de 187 jornades de treball, amb un horari de 7 hores per jornada. Els espais on s'ha actuat són els següents:

Espais naturals del terme municipal del Prat.

Platges protegides del Prat (del Golf i de la Zona Militar). Espais naturals del Riu (cal Tet, ca l'Arana i platja). Platja dels Carrabiners-Semàfor. Pineda de can Camins

Espais naturals del terme municipal de Viladecans.

Estany del Remolar-maresma de les Filipines. Platges protegides de Viladecans (Remolar, cal Francès i Filipines). Pollancreda del Remolar. Pineda de l'antic Toro Bravo. Pineda del Remolar. Riera de Sant Climent.

3.2.3.1.1 Tipologia de les feines realitzades

Sega de les illes i marges als estanys de cal Tet i del Remolar.

S'ha dut a terme 2 cops (abans i després de l'època de nidificació), per tal de potenciar la nidificació, estada i alimentació de les aus aquàtiques en aquests estanys. Alhora permet observar la fauna molt aprop dels aguaitos, el que millora l'atractiu per als visitants.

Sega i desbrossat de jonqueres i maresmes.

Per tal de mantenir la diversitat vegetal d'aquests hàbitats i potenciar l'ús per part de la fauna, durant l'estiu i tardor s'han segat diverses jonqueres de la maresma de les Filipines i dels espais naturals del riu. El desbrossat s'ha fet de forma manual i amb tractor.

Desbrossat dels prats rics en orquídiess.

A la maresma del Remolar hi ha zones molt riques en orquídiess que cal mantenir per evitar la seva desaparició. Aquesta feina s'ha fet al desembre.

Clarejat de la vegetació de les platges protegides per millorar l'hàbitat de cria del corriol camanegre.

Tant a les platges del Prat com de Viladecans, en determinades zones on hi ha un gran recobriment de plantes ruderals, als mesos de febrer i març s'ha fet clarejat manual per tal de disminuir el recobriment vegetal i així afavorir l'hàbitat d'aquest ocell propi de les platges.

Manteniment de plantacions.

Enguany s'han dut a terme plantacions populars als Espais Naturals del Riu i al Remolar, promogudes pels respectius Ajuntaments. Des del Consorci s'ha col·laborat en la plantació i el manteniment posterior (desbrossat, reg, entutorat..) d'aquestes i també de les realitzades en anys anteriors. Aquestes feines s'han dut a terme al llarg de tot l'any, en especial als mesos estivals.

Retirada de vegetació exòtica invasora.

Hi ha diverses espècies vegetals exòtiques establertes als nostres espais naturals i que s'han d'eliminar progressivament, ja que causen un impacte en l'estructura dels nostres ecosistemes. Cada any es duu a terme campanyes centrades en les espècies més problemàtiques. Enguany s'ha prioritzat la pineda Can Camins i la maresma de les Filipines.

Sega del canyissar de canals de desguàs.

S'ha fet la sega dels canals d'entrada d'aigua reutilitzada de l'EDAR a l'estany de Cal Tet, per millorar el pas de l'aigua. També s'han desbrossat els recintes dels cargols d'arquímedes de la riera de Sant Climent.

Tallafoc a la pineda litoral.

La pineda de Can Camins limita amb la carretera d'accés a la platja del Prat. Per tal de reduir el risc d'incendi, a principis de juny, es va desbrossar una franja de tallafoc en part del seu perímetre.

Manteniment dels itineraris d'ús públic.

Al llarg de tot l'any es fa el manteniment de tota la xarxa d'itineraris interiors i d'accés als espais naturals amb ús públic. Aquest consisteix bàsicament en la recollida d'escombraries i la sega dels marges.

Manteniment dels equipaments.

S'ha dut a terme la reparació dels desperfectes en els equipaments d'ús públic (aguait, torres observació, pantalles ocultació, àrees d'estada), amb medis propis i amb la intervenció d'una empresa especialitzada en els casos que ha estat necessari.

Manteniment de la senyalització i els tancaments.

A l'igual que en el cas anterior s'ha dut a terme al llarg de l'any segons les necessitats. La majoria de tancaments estan fet amb estakes i corda, de manera que la seva reparació és molt senzilla.

Neteja dels espais d'ús públic.

Setmanalment al llarg de tot l'any s'ha fet la retirada de deixalles i petits abocaments als espais d'ús públic, camins d'accés i espais perifèrics.

FEINES MANTENIMENT REALITZADES AL PRAT DEL LLOBREGAT PEL CIRE – 2008			
Espai	Tipus de feina	Jornades	Època de l'any
Platja del Golf	Clarejat vegetació per hàbitat corriol c.	2	Febrer
	Clarejat vegetació per hàbitat corriol c.	2	Març
	Reparació tancaments	5	Maig
Platja Zona Militar	Clarejat vegetació per hàbitat corriol c.	2	Març
	Clarejat vegetació per hàbitat corriol c.	2	Febrer
	Reparació tancaments	3	Juny, oct., nov.
Pineda Bunyola	Debrossat pins	1	Març
Espais Naturals del Riu	Sega vegetació illes i peninsules	22	Gener, març, set., oct., nov.
	Manteniment itineraris	14	Juny, jul., agost, oct., nov., des.
	Manteniment plantacions arbres i arbustos	8	Juliol, oct.
	Sega canals entrada aigua a l'estany	2	Juliol, set.
	Debrossat tamarigar	1	Oct.
	Sega i debrossat maresma cal Nani	4	Des.
Can Camins	Neteja	1	Maig
	Reparació tancaments	1	Maig
	Eliminació plantes exòtiques	2	Maig
	Tallafo	2	Juny
	Retirada branques caigudes	2	Juny

FEINES MANTENIMENT REALITZADES A VILADECANS PEL CIRE – 2008			
Espai	Tipus de feina	Jornades	Època de l'any
Platja Remolar	Recollida manual de residus i reparacions	3	Febrer
	Clarejat vegetació per hàbitat corriol c.	4	Febrer
	Clarejat vegetació per hàbitat corriol c.	3	Març, abril
	Reparació tancaments	1	Des.
Platja Filipines	Instal·lar tancaments	3	Juny, set
Maresma Filipines	Crema acumul	1	Març
	Reparació tancaments	3	Abril
	Plantació	1	Abril
	Eliminació vegetació exòtica	8	Abril, maig, juliol
	Sega jonquera i prats zona llums	13	Maig, juny, juliol, oct., nov.
	Sega illes	11	Febrer, set, oct
	Manteniment itineraris	10	Feb., juliol, agost, set, nov
	Sega prat orquídies	3	Des.
Pollancreda	Retirada rizomes zona plantació popul.	3	Març
	Manteniment plantació arbres	10	Juny, juliol, nov.
Capçalera Vidala	Debrossat, sega i esporga arbres	13	Abril, juliol, des.
	Rasa	1	Juliol
Marge carretera de la Vidala	debrossat plantacions i marges cta.	8	Gener, abril, juliol, set, des.
	neteja	4	Gener, abril, maig
Parking Remolar	neteja, reposició cordes	3	Nov.
Pineda Remolar	debrossat voltant ca la Pilar	1	Juliol
Riera Sant Climent	Debrossat cargols arquímides	4	Maig, oct., nov.

3.2.4 CONTROL I GESTIÓ D'ESPÈCIES DANYINES O AL·LÒCTONES INVASORES

3.2.4.1 CONTROL DEL PORC SENGLAR

El Programa de gestió del porc senglar que segueix el Consorci consisteix en la captura d'exemplars amb gàbies i mitjançant esperes nocturnes en el Remolar i en cal Tet, aproximadament un cop al mes a cada lloc. Per a la realització d'aquestes activitats es disposa d'una autorització de l'Àrea del Medi Natural dels Serveis Territorials de Barcelona del DMAH i la col·laboració dels Agents Rurals de la Generalitat, que se'n encarreguen de les captures. Els exemplars capturats són sacrificats i recollits per una empresa que els gestiona com a residu.

Aquest any s'han capturat 28 exemplars. El major nombre d'incidències es produeix a l'espai del Remolar.

3.2.4.2 CONTROL DE LA TORTUGA DE FLORIDA

S'han recollit 15 exemplars de tortugues de Florida procedents de donacions i/o localitzades als itineraris dels espais naturals, les quals s'han portat al CRARC (Centre de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de Catalunya) i a la seu de la Direcció del Medi Natural, al c. Doctor Roux. L'any 2008 no s'han fet captures de Tortuga de Florida al Remolar, a l'espera de trobar nous mètodes més efectius de captura, que s'esperen poder provar l'any 2009.

3.2.4.3 ALTRA FAUNA DANYINA PER A LA BIODIVERSITAT

Les altres espècies problemàtiques per als espais naturals han estat la garsa, el faisà i els gats ensalvatgits. Algunes d'aquestes, com la garsa i el faisà també afecten els pagesos de la zona i per tant es col·labora amb ells en la implementació de mesures de gestió. Sens dubte, l'agilització de les autoritzacions dels pagesos per caçar que han tramitat els ajuntaments davant els Serveis Territorials de Barcelona de Medi Natural del DMAH, ha contribuït a una millora de la situació.

L'any 2008 no es va realitzar cap control de la població de garsa amb gàbia, una de les principals espècies depredadores del Corriol camanegre, donat que l'equip de seguiment del Corriol camanegre contractat pel Port ja feia imprimings negatius. Resta pendent de corroborar l'eficàcia d'aquesta mesura donat que sí que hi hagut depredació de Corriol camanegre a la platja del Prat i de la platja Militar.

També s'han realitzat proves amb gàbia per a la captura de faisans dintre de Cal Tet, amb resultats positius, veient-lo com un possibilitat per a completar el control d'aquesta espècie als espais agrícoles.

Després de l'estiu es va fer una prova de captura amb gàbia de gats assilvestrats en l'espai natural de Cal Tet, que és on es concentren els problemes, segons els requeriments de la Llei 22/2003, de 4 de juliol, de protecció dels animals. L'elevat cost d'aquesta actuació fa que no s'hagi tornat a repetir i s'estigui a l'espera de trobar una alternativa al control d'aquesta espècie.

3.2.4.4 ELIMINACIÓ DE VEGETACIÓ EXÒTICA INVASORA

Com s'ha esmentat a l'apartat de gestió i manteniment, una de les tasques importants que es duen a terme és el control i eliminació de determinades espècies vegetals exòtiques que han envaït els espais naturals i desplacen a la flora pròpia dels nostres hàbitats. L'eliminació es duu a terme amb mitjans manuals (arrencat de la mata sencera) però en casos on aquesta no és efectiva (com el cas de la *Cortaderia*) s'ha completat amb l'ús d'herbicida, en les dosis i procediment adequats per al seu ús en un espai natural protegit.

Algunes de les espècies de flora més problemàtiques són:

Herba de la Pampa (*Cortaderia selloana*)

Gramínia que envaeix les maresmes, els marges de canals i els conreus abandonats, arribant a dominar al paisatge. S'ha actuat sobre aquesta espècie en els llocs on està més estesa com la maresma de les Filipines i els prats de cal Tet.

Lligabosc del japó (*Lonicera japonica*)

Molt extesa a la maresma de les Filipines, a causa de l'enjardinament de l'anti càmping Toro Bravo.

Atzavara (*Agave americana*)

Molt present a les platges i pinedes litorals, a partir d'individus plantats fa molts anys. La seva eliminació manual és molt efectiva.

Canya (*Arundo donax*)

És l'espècie exòtica més abundant i domina el paisatge en molts indrets del Delta, especialment els més alterats. Ocupa preferentment els marges de camins i canals, conreus abandonats i maresmes seques. El control manual s'ha de fer periòdicament.

Ambrosia coronopifolia

Petita planta anual que ocupa els espais dunars, desplaçant a les espècies pròpies d'aquest hàbitat. Ocupa importants extensions a la zona protegida de la platja del Golf.

3.2.5 CONTROL DE PLAGUES

3.2.5.1 COL·LABORACIÓ AMB EL SERVEI DE CONTROL DE MOSQUITES DEL CONSELL COMARCAL

El Servei de Control de Mosquits ha elaborat un Projecte per a la creació de basses per a afavorir el control biològic dels mosquits, que el Consorci ha incorporat al seu projecte global de Recuperació del Fartet. També s'ha col·laborat amb aquest Servei enviant informació diària de les oscil·lacions continuades del nivell d'aigua de la maresma del Remolar per a poder realitzar un tractament més acurat i ràpid de la zona. Entre altres, es va acordar sol·licitar l'obertura de la llacuna del Remolar cada vegada que es sobrepassi un determinat nivell. A més van ser autoritzat per obrir corredors entre les jonqueres de Cal Tet i Carrabiners, per a poder realitzar un millor tractament de les àrees amb vegetació espessa.

3.2.5.2 SEGUIMENT DE LA GRIP AVIAR

S'ha fet vigilància passiva de la grip aviar al delta del Llobregat i s'ha col·laborat en els protocols per a la prevenció de la malaltia i amb els veterinaris/àries del Departament de Medi Ambient i Habitatge, tot i que no es va poder assistir a la reunió sobre l'estat de la grip aviar a Catalunya organitzada pel la Fundació CRESA² (Centre de Recerca en Sanitat Animal i el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat).

El mes d'octubre el Consorci va adreçar al Servei de Fauna de la Direcció General del Medi Natural un informe sobre la necessitat d'adequar les instruccions per al compliment del protocol de la grip aviar a la realitat del delta del Llobregat, per part dels veterinaris del DMHA, pel que feia a les espècies protegides que es trobessin malferides al Delta, i que va ser contestat favorablement.

² CRESA és una fundació privada creada l'any 1999 per iniciativa de la Universitat Autònoma de Barcelona i l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries per a la recerca en sanitat animal.

3.2.6 VIGILÀNCIA DELS ESPAIS NATURALS

L'agost s'inicia el servei de vigilància dels espais naturals del delta del Llobregat. La finalitat d'aquest servei és la protecció dels béns naturals i infraestructures dels espais naturals del delta del Llobregat de l'àmbit de gestió territorial del Consorci, i garantir el compliment de les normes d'ús i restriccions d'accés a cadascun dels espais. Val a dir que, abans del mes d'agost, quan encara no estava en actiu el servei de vigilància, en els protocols d'actuació dels informadors/es dels diferents espais naturals es va preveure la realització de "rondes de supervisió" per a detectar qualsevol ús inapropiat o altres incidències.

El servei de vigilància es presta d'acord amb el calendari i horaris que estableix el Consorci i garanteix la presència d'un vigilant en horari de matí i tarda, durant 5 dies a la setmana, que inclouen necessàriament diumenges i festius (excepte l'1 i el 6 de gener i el 25 de desembre) i un dia de servei nocturn a la setmana. S'ha establert un horari d'hivern i un d'estiu, per tal d'ajustar el servei a les hores de llum. El total d'hores anual és de 1550.

L'àmbit d'actuació del servei de vigilància inclou la totalitat dels espais de la Xarxa Natura 2000 del delta del Llobregat, amb independència de si el Consorci fa o no una gestió activa en aquests. Amb l'Ajuntament de Viladecans es va acordar que aquest servei es dediqués durant tot el mes d'agost al control de l'accés i l'aparcament de l'espai natural del Remolar – Filipines, per evitar l'aparcament a la carretera de la Vidala que impedis la circulació de l'autobús i la gran afluència de gent a les platges.

Aquest servei està presentat, des d'un inici, a les Polícies Locals dels municipis, al cos d'Agents Rurals i als Mossos d'Esquadra, per tal de coordinar la vigilància.

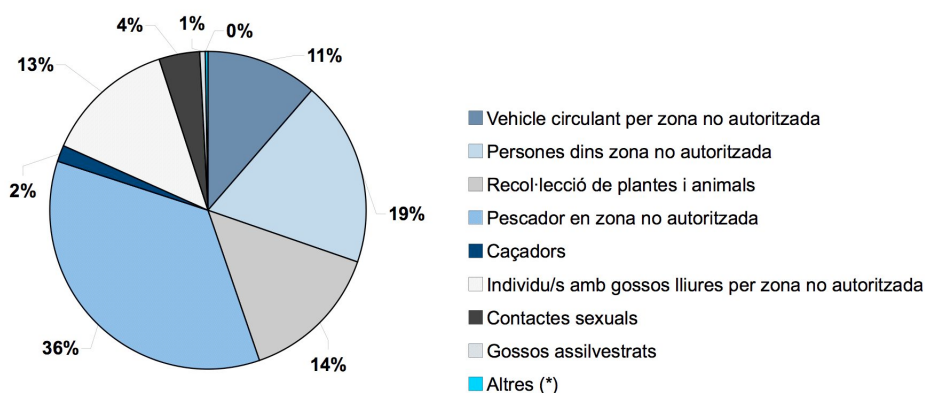
3.2.6.1 ANÀLISI DE LES INCIDÈNCIES

3.2.6.1.1 Tipologia de les incidències

Les incidències registrades es recullen en unes fitxes que permeten analitzar la seva tipologia, les zones més sensibles i les èpoques de l'any, i així definir necessitats i prioritats de vigilància.

A continuació es presenten, com a balanç dels primers 5 mesos de funcionament del servei (d'agost a desembre de 2008), algunes gràfiques resum de les incidències registrades.

TAULA RESUM SEGONS EL TIPUS D'INCIDÈNCIES

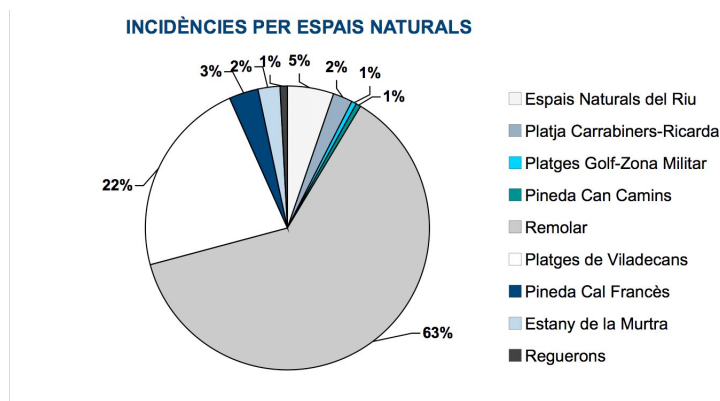

En aquest gràfic es pot veure que més de la meitat de les incidències són degudes a gent que surt fora dels itineraris o accedeix a zones on està restringit el pas. En un espai natural protegit és vital evitar aquest fet per a la bona conservació de la fauna i la flora.

En segon lloc trobem els pescadors de canya que pesquen en trams de platja protegida on no està autoritzat, a causa del destorb que provoca en la fauna nidificant i hivernant d'aquestes platges. Aquest fet és especialment greu en el cas de la platja de ca l'Arana, on es concreten les poblacions més importants de gavines i nidifiquen espècies molt valuoses com l'ànec blanc o el bec d'alena. També cal remarcar la recol·lecció de productes del bosc a les pinedes protegides (bolets, pinyes, espàrrecs...) i la pràctica d'activitats esportives perilloses per als usuaris de platja com el fly-surf.

3.2.6.1.2 Nombre d'Incidències

La següent gràfica mostra un anàlisi de les incidències per espais naturals.

L'anàlisi per espais ens mostra uns resultats curiosos, ja que la meitat de les incidències s'han registrat a la Pollancreda del Remolar (862), un espai petit i sense un ús públic definit. Això s'explica per la gran quantitat de persones que entren a aquest espai, tot i la senyalització que ho prohibeix, molts d'ells per realitzar contactes sexuals. En segon i tercer lloc trobem les platges protegides de Viladecans (240 i 186), motivat majoritàriament per la presència de pescadors de canya en zones no autoritzades, als practicants de kite-surf i als gossos deslligats.

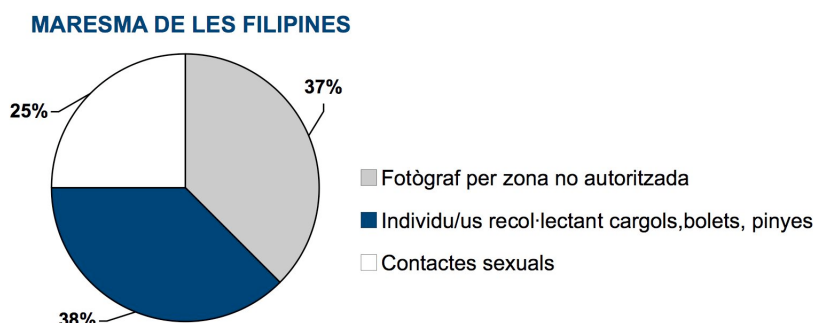
Els espais que presenten menys incidències coincideixen amb espais tancats amb presència d'informadors ambientals, com ara la maresma de les Filipines (8) o la pineda de Can camins (32), o amb baix ús públic a causa del seu difícil accés, com ara la platja dels Carrabiners (9).

En el cas de les platges del Golf i de la Zona Militar, tot i la gran aflluència de públic, el nombre d'incidències és molt baix (9 i 12), el que es podria explicar per la gran tradició de protecció d'aquesta zona que fa que els usuaris tinguin més assumit les activitats incompatibles amb la protecció dels espais.

3.2.6.1.3 Tipologia de les incidències als principals espais

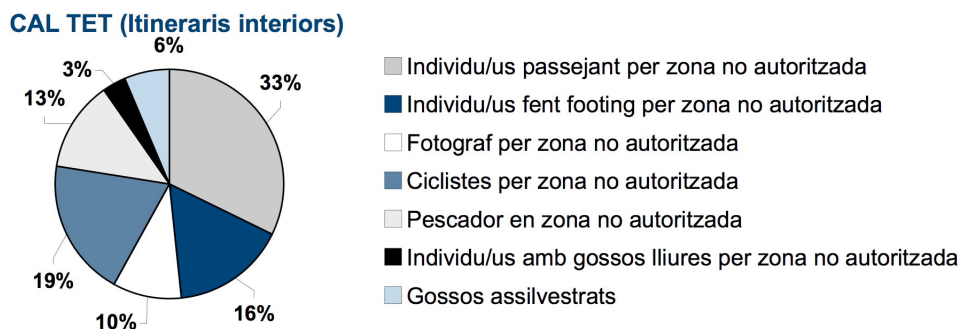
Maresma de les Filipines.

En aquests espai s'han registrat 3 tipus d'incidències que es reparteixen per parts iguals. El cas de la gent fora dels itineraris està molt relacionat amb els fotògrafs que volen fotografiar la fauna de més a prop. Preocupa especialment el fet d'haver observat contactes sexuals a l'interior de l'espai, sobretot si considerem la gran quantitat de grups escolars que visiten la maresma.

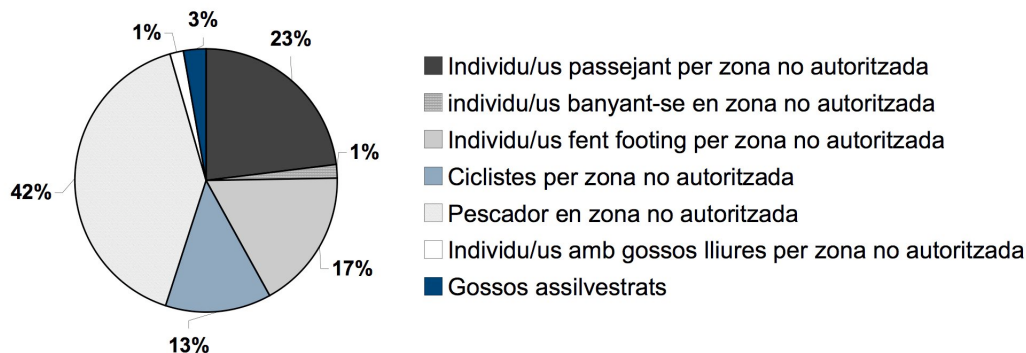
Itineraris dels espais naturals del Riu.

Com es pot veure en el gràfic, la incidència més important està relacionada amb els visitants que surten dels itineraris marcats, tot i la senyalització i els tancaments existents; seguit dels pescadors de canya que es situen al marge de la nova llera del riu.

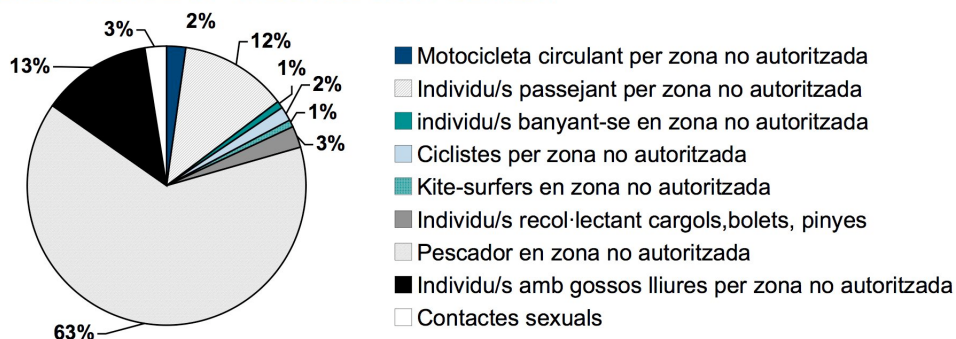

Platja de ca l'Arana.

En aquesta platja tancada a l'ús públic, com era d'esperar, les incidències es concentren en la presència de pescadors de canya i el pas de gent que salta el tancat que impedeix l'accés.

PLATJA CA L'ARANA**Platja del Remolar - Riera de Sant Climent.**

A la platja del Remolar s'ha registrat una tipologia d'incidències comuna a totes les platges amb ús públic compatible amb zona protegida, és a dir, més de la meitat relacionades amb pescadors i una quarta part a causa de gent que entra dins la zona protegida.

PLATJA REMOLAR - RIERA DE SANT CLIMENT

3.2.7 AVALUACIÓ DE LA GESTIÓ

3.2.7.1 CERTIFICACIÓ DE LA QUALITAT TURÍSTICA

El juny de 2008 el Consorci per a la protecció i la gestió dels espais naturals del delta del Llobregat obté qualificació final favorable en l'avaluació del SICTED (Sistema Integral de Qualitat Turística en Destinacions), projecte promogut pel Consorci de Turisme del Baix Llobregat, l'Àrea de Turisme de la Diputació de Barcelona, el Ministeri de Indústria, Turisme i Comerç, la Federació Espanyola de Municipis i Províncies i la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, a la zona del litoral del Baix Llobregat.

Compromís de Qualitat turística
Certificat del Sistema Integral de qualitat turística
Espanyola en Destinacions (SICTED).

3.3 FOMENT DE LA CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

El Consorci té entre els seus objectius la preservació de la biodiversitat i el funcionament dels ecosistemes i dels processos ecològics del delta del Llobregat. En aquest sentit, fomenta la diversitat biològica de les diferents poblacions, espècies i comunitats del delta del Llobregat, amb especial atenció a les més vulnerables o necessitades de protecció.

3.3.1 ESTUDI I CATALOGACIÓ DE LA BIODIVERSITAT I FOMENT DE LA COL-LABORACIÓ A LA INVESTIGACIÓ

El programa d'actuació del 2008 establia com acció per fomentar la conservació de la biodiversitat, la recopilació de dades de la biodiversitat, en aquest sentit s'ha encarregat un estudi sobre catalogació dels quiròpters del Delta i s'han realitzat dos testings fotogràfics d'invertebrats als espais naturals. A més, es disposa d'un registre de les principals espècies vertebrades, de la seva diversitat i nombre, així com de les activitats científiques (observació, censos, anellaments, captures, etc.) que es fan.

Per a la realització dels volums de vegetació i de fauna del Pla Especial dels espais naturals del delta del Llobregat es va fer una recopilació de gran part de la biodiversitat coneguda, tant de fauna vertebrada com invertebrada, i a nivell florístic. Per altra banda, hi ha un equip de botànics que ha realitzat el catàleg de totes les plantes fanerógames del Delta, la majoria de les quals es troben als espais naturals.

Per altra banda, la Institució Catalana d'Història Natural també va realitzar una catalogació dels invertebrats necessitats de protecció a Catalunya, molts dels quals es troben al delta del Llobregat. Aquestes espècies s'han afegit a la llista de la biodiversitat del Delta i s'ha sol·licitat que s'incloguin com a espècies d'invertebrats a protegir en el Pla Especial dels espais naturals del delta del Llobregat.

A principis de setembre el Consorci es va adreçar al Servei de Planificació de l'entorn natural de la Direcció General del Medi Natural per informar que en la cartografia dels hàbitats de Catalunya del DMAH, l'hàbitat 2270 "Dunes residuals plantades de pins (*Pinus pinea*, *P. pinaster*) al litoral" no constava representat el delta del Llobregat.

3.3.2 SEGUIMENT DELS HÀBITATS

En els espais naturals del delta del Llobregat hi ha presents 15 hàbitats inclosos a l'annex I de la Directiva Hàbitats, tres dels quals es consideren de protecció prioritària. Els hàbitats de l'annex I són aquells que es troben amenaçats de desaparició en la seva àrea de distribució natural; presenten un àrea de distribució natural reduïda a causa de la seva regressió o de la seva àrea intrínsecament restringida o, finalment, constitueixen exemples representatius de característiques típiques de una o de vàries de les cinc regions biogeogràfiques presents a Europa, com són: l'alpina, l'atlàntica, la continental, la macaronèsica i la mediterrània. D'altra banda, els hàbitats de protecció prioritària són aquells hàbitats naturals amenaçats de desaparició, la conservació dels quals suposa una especial responsabilitat per a la comunitat a causa de la importància de la proporció de la seva àrea de distribució natural inclosa en el seu territori.

Els hàbitats declarats de protecció prioritària presents al Delta són: Llacunes costaneres, Dunes amb pinedes de pi pinyer o de pinastre i Aiguamolls calcaris amb mansega (*Cladium mariscus*).

El Consorci ha engegat aquest any un programa de seguiment i l'avaluació contínua d'aquests hàbitats mitjançant el seguiment dels principals grups bioindicadors i calculant la quantitat, naturalitat, fragmentació i connectivitat dels hàbitats, i obtenint, en alguns casos, una cartografia de l'hàbitat protegit.

Seguiment de la vegetació dunar a les platges de Ca l'Arana, Carrabiners i La Ricarda

Aquest va ser un dels seguiments que el Consorci va fer, per encàrrec d'ATLL (Aigües Ter Llobregat), amb motiu de l'obra d'instal·lació de la canonada d'impulsió

per la platja fins a la dessalinitzadora. Es va constatar el bon estat de la vegetació de la platja de Carrabiners abans de començar les obres, la invasió de part de la platja de ca l'Arana per vegetació ruderal i la existència d'una bona massa d'Espartina a l'interior de la Ricarda, la qual es va trasplantar a la Magarola al ser afectada per les obres.

Dintre d'aquest seguiment botànic de la platja de ca l'Arana s'ha realitzat un mapa de vegetació de la mateixa, amb les noves comunitats aparegudes, el qual no existia fins ara.

Seguiment de la vegetació de la platja del golf

Aquests seguiments s'han fet per comprovar l'eficàcia de les aclarides de vegetació per afavorir el corriol camanegre. Els resultats van demostrar la poca efectivitat dels mitjans emprats i la gairebé nul·la utilització d'aquests espais per part del corriol.

Seguiment de la vegetació halòfila al voltant de la platja de Ca l'Arana

S'ha constatat la bona colonització per part de saladars, tot i que fins ara no s'ha detectat cap saladar arbustiu de l'espècie *Arthrocnemum macrostachyum*, com s'esperava, de les terres del Pas de les Vaques dipositades al voltant de la zona humida de la platja de ca l'Arana.

Seguiment de la vegetació de macròfits a la llacuna de Cal Tet

S'ha realitzat un seguiment puntual de la vegetació de macròfits de la llacuna de Cal Tet, el mes de maig, en el qual es va constatar la regressió d'aquesta comunitat de plantes subaquàtiques per l'entrada d'aigua de l'EDAR amb excés de fòsfor.

3.3.3 SEGUIMENT DE LA FAUNA

L'objectiu és conèixer de manera continuada l'evolució de les espècies animals que habiten el delta del Llobregat per poder així detectar canvis, determinar tendències i diagnosticar els efectes, a fi de planificar correctament les actuacions de preservació de la biodiversitat.

3.3.3.1 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES RARES O AMENAÇADES

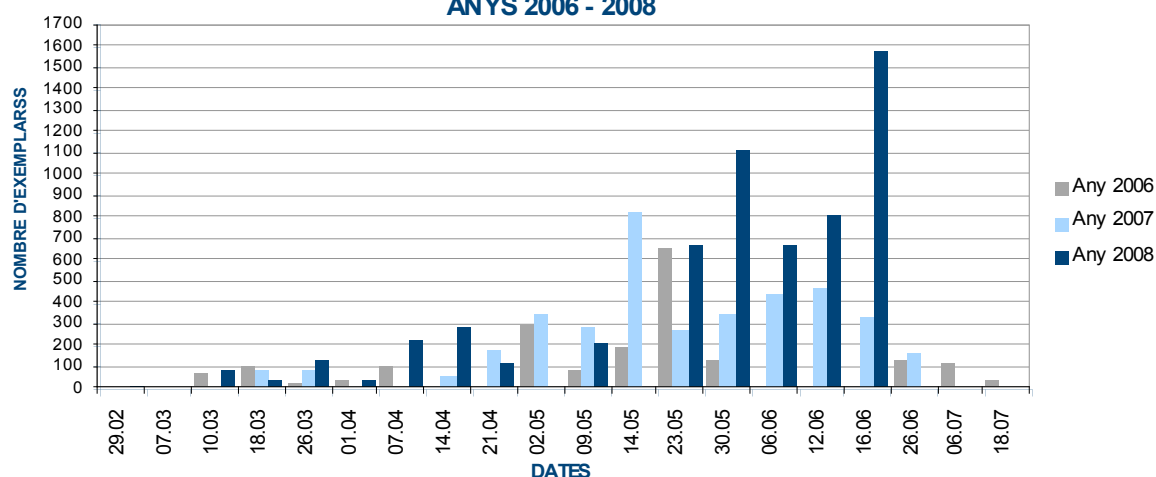
Censos de Gavina Corsa

S'han fet 29 recomptes, entre el 29 de febrer i el 18 de juny. El màxim d'exemplars es va detectar entre finals de maig i finals de juny; concretament es va censar 1.588 exemplars el 16 de juny de 2008 (front els 820 exemplars de l'any passat). Fora de cens es va detectar un grup de 1.566 exemplars el 29 de maig i altre de 2.437 exemplars el dia 6 de juny, nombre màxim observat fins ara. Aquestes xifres van coincidir amb el període de la vaga del transport, inclosos els pescadors del delta de l'Ebre, que va forçar una part de la població de gavines corses a desplaçar-se cap a altres zones, com el delta del Llobregat. La comparativa amb altres anys ens permet valorar el paper del delta del Llobregat com a refugi per a aquesta espècie, sobretot quan la situació no és bona en altres zones.

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE TOTAL D'EXEMPLARS DE GAVINA CORSA

Censos a la platja de ca l'Arana (màxims per setmana)

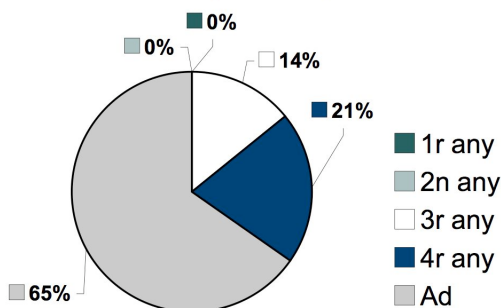
ANYS 2006 - 2008

Durant l'any 2008 s'han pogut llegir un total de 580 anelles de plàstic, que corresponen a 426 exemplars diferents. L'any passat es van llegir 456 corresponents a 267 exemplars. Aquestes lectures permeten fer un seguiment dels individus i registrar la seva edat. L'augment dels exemplars adults el 2008 té relació amb el fracàs de la reproducció al delta de l'Ebre i l'arribada de molts exemplars

reproductors. Però, també indica l'atractiu cada vegada més gran de la platja de Ca l'Arana per a la població adulta de gavina corsa.

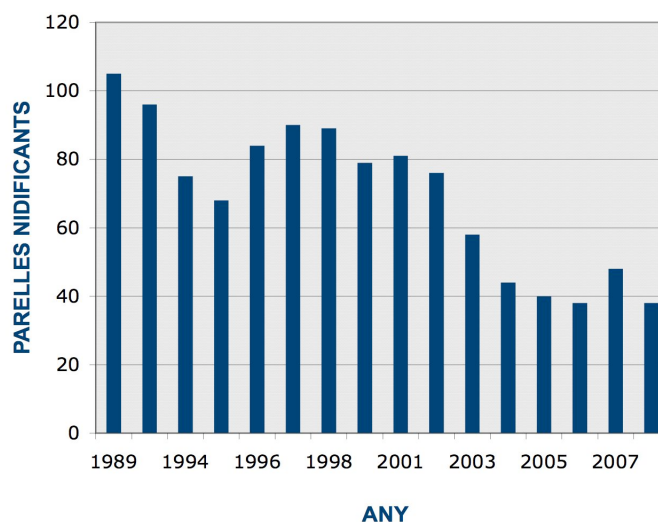
GAVINA CORSA
Edat dels exemplars. Any 2008

Seguiment del corriol camanegre

El Port Autònom de Barcelona ha tornat a encarregar l'any 2008 el seguiment del Corriol Camanegre a un equip extern. Aquest equip va censar 40 parelles a tot el Delta, essent aquesta dada un mínim històric. La majoria de les parelles es van localitzar a l'interior de l'aeroport. A pesar de les múltiples causes d'aquesta davallada, la hipòtesi que millor l'explica és la pèrdua de les zones més bones d'alimentació per l'ampliació del Port i altres obres vinculades. Fora de l'Aeroport, la principal zona de reproducció pel corriol camanegre ara mateix és la platja de Ca l'Arana, essent la presència a la resta de les platges anecdòtica.

**NÚMERO DE PARELLES NIDIFICANTS AL DELTA
DEL LLOBREGAT DURANT L'ANY 2008**

Seguiment del Fartet

Un equip de la Societat d'Estudis Ictiològics va prospectar diverses basses i llacunes del Delta durant el 2008. Com a resultat de les seves prospeccions només van poder confirmar l'existència de Fartet en la bassa ja coneguda de la maresma del Remolar. Tot i amb això, la població d'aquesta bassa sembla estar passant per moments crítics, com demostra la captura cada vegada de menys exemplars.

S'apunten com a possibles causes l'empitjorament de la qualitat de l'aigua i la competència amb altres espècies de peixos. En altres llocs, com l'estany de la Magarola i la llacuna de la platja de Ca l'Arana, l'equip de la SEI va determinar que les condicions eren molt bones per a la reintroducció del Fartet.

L'any 2008 s'han tornat a criar Fartets en una escola de Badalona, amb la supervisió dels responsables de la SEI. Els exemplars procedien d'individus capturats a la bassa del Fartet de la maresma del Remolar. Els juvenils i els adults obtinguts es van alliberar al mateix lloc el mes de maig, amb l'assistència dels alumnes i mestres de l'escola, responsables de la SEI i el Consorci i diversos mitjans de comunicació.

Seguiment de tortugues de rierol

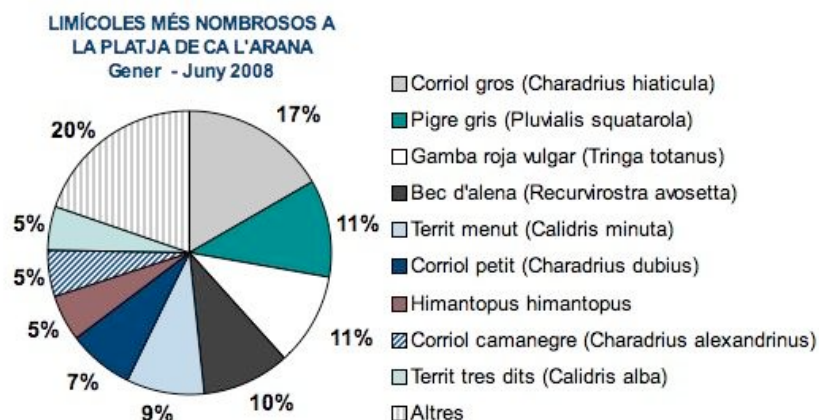
L'any 2008 no s'ha fet cap captura ni marcatge de tortugues de rierol al Remolar, a l'espera de trobar nous mètodes de captura més eficients. Es tracta de mètodes que s'han provat recentment a Doñana, amb resultats molt satisfactoris.

Tot i amb això, per a reforçar les poblacions de tortuga de rierol enfront de les tortugues de Florida, s'ha fet un alliberament al riu Llobregat de 24 exemplars procedents del CRARC (Centre de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de Catalunya). Amb aquesta mesura també es vol donar sortida a les tortugues autòctones recuperades al centre de recuperació, on passen un control veterinari i són marcades. Es va decidir alliberar-les al riu, a l'alçada de Can Comes, per no alterar els seguiments que actualment s'estan realitzant en la zona de Ca l'Arana per part d'investigadors de la Universitat de Barcelona. Igualment es va decidir no alliberar-les a la zona del Remolar fins no tenir més dades sobre l'estructura de la població actual i l'impacte dels alliberaments.

3.3.3.2 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES INDICADORS

Censos de limícoles

S'ha fet un seguiment dels limícoles de la platja de Ca l'Arana. S'han realitzat censos entre gener i juny (60 censos), arribant a un total de 1.303 exemplars, front els 1.220 de l'any passat. S'han observat un total de 26 espècies diferents de limícoles (l'any passat en van ser 28), sent les espècies més comunes els migrants com el Corriol gros, el Pigre gris i la Gamba roja vulgar. També han tingut una bona representació nidificants estivals com el Bec d'alena, el Corriol petit i el Cames-llargues. Cal tenir en compte que aquets censos no han cobert tots els dies del període considerat. I que al llarg del dia, sobretot quan el pas migratori és més intens, el nombre i diversitat de limícoles presents pot canviar constantment. Això ens permet estimar que la quantitat total de limícoles que utilitzen aquest espai es pot multiplicar com a mínim per cinc, donant-nos una idea de la importància de la platja de ca l'Arana pels limícols.

Comparant els resultats de 2008 amb els de l'any 2007 s'aprecia com continuen tenint un pes important espècies com el Corriol gros i la Gamba roja vulgar, però en el 2008 augmenta la presència d'altres espècies migrants com el Pigre gris i el Bec d'alena (aquesta perquè es va instal·lar com a nidificant), mentre que el Corriol camanegre perd representació. En el cas del Corriol camanegre cal especificar que durant el mes de maig de 2008 gran part de la platja de ca l'Arana va estar inundada a causa de les abundants pluges, impeding la nidificació normal d'aquest limícola. Però a partir de finals de juny i durant els mesos de juliol i agost, els nivells

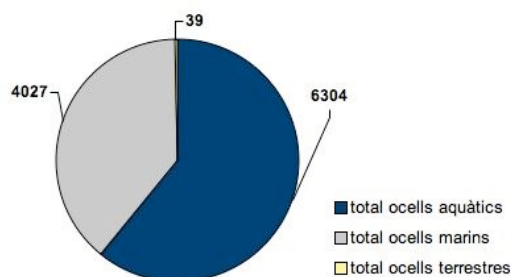
d'aigua van baixar molt i la zona va ser més utilitzada pels corriols. Aquestes dades però ja no queden reflectides en aquesta gràfica.

Censos d'ocells hivernants

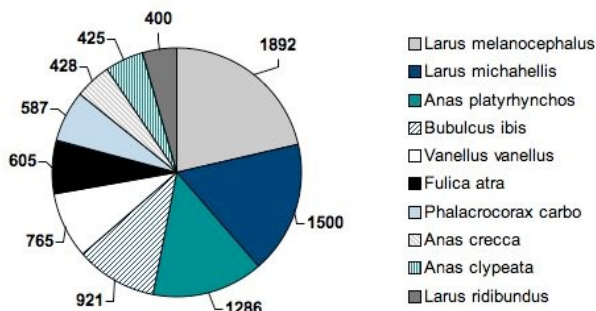
S'han detectat 75 espècies de les 95 considerades com a objectiu de cens, amb un total de 10.370 exemplars. Al llarg del cens també s'ha detectat la presència d'altres espècies d'ocells no estrictament aquàtics, fins a un total de 135 espècies. Aquestes xifres són molt semblants a les de l'hivern del 2007 (10.383 exemplars i 67 espècies), amb la diferència que han aparegut 7 espècies més de les considerades aquàtiques, però en nombre molt baix, que no ha afectat el total d'exemplars.

S'han censat 23 espècies de limícoles (fredelugues, daurades, corriols, xivites, xivitones, becadells, etc.), amb un total de 1.104 exemplars; 14 espècies d'ànecs i oques, amb un total de 2.541 exemplars; 7 espècies de rapinyaires diürnes i 10 espècies de gavines i xatracs, tot assolint la xifra de 3.845 exemplars.

NOMBRE D'OCELLS
Censos per tipus d'ocell - Any 2008

ESPÈCIES MÉS NOMBROSES.
Cens ocells aquàtics hivernants - Gener 2008

L'espècie d'ocell més nombros el gener de 2008 ha estat la Gavina capnegra (*Larus melanocephalus*) entre les marines, amb 1.892 exemplars i l'Ànec Coll-verd (*Anas platyrhynchos*) entre les aquàtiques, amb 1.286 exemplars.

Respecte a l'any 2007 ha augmentat el nombre de gavines, sobretot perquè han fet una major utilització de la platja de ca l'Arana a causa de la seva tranquil·litat. La gavina capnegra ha estat molt més present i per contra la gavina riallera s'ha desplaçat cap el Port de Barcelona. Entre les espècies considerades aquàtiques ha disminuït la quantitat dels limícoles hivernants, sobretot el Becadell. Igualment ha disminuït molt el nombre dels petits ocells hivernants, com els Repicatalons.

Tot apunta que, a aquestes espècies cada vegada tenen menys zones d'alimentació fora dels espais protegits, la qual cosa influeix en la seva hivernada.

Censos d'ocells aquàtics nidificants

S'ha fet un seguiment dels ocells aquàtics (no passeriformes) nidificants als espais naturals del Delta. Les disset espècies principals han sumat 803 parelles. Respecte a l'any anterior es mantenen la major part de les poblacions. Destaca especialment la nidificació del Bec d'alena, el Xatrac menut i la Garsa de mar a la platja de ca l'Arana, on no ho havien fet mai. La Perdiu de mar va nidificar a la maresma del Remolar, on no ho havia fet des de feia 25 anys i a la platja de ca l'Arana. També s'ha produït un desplaçament de les poblacions nidificants de fotges i cabussets cap a Cal Tet, especialment cap els canyissars de depuració, on s'han concentrat la major part de les poblacions d'aquestes espècies. A la resta d'espais han minvat molt, indicant una provable disminució de les condicions per a la reproducció a causa de l'empitjorament de la qualitat de l'aigua.

CENS D'OCELLS AQUÀTICS NIDIFICANTS ANY 2008

ESPÈCIE	NÚM. PARELLES
Ànec Coll-verd	461
Fotja vulgar	99
Cames llargues	90
Cabusset	63
Corriol camanegre	22
Martinet menut	13
Bernat pescaire	10
Polla Blava	8
Xatrac menut	7
Ànec Blanc	6
Ànec Grises	6
Cabussó emplomallat	5
Xibec	4
Bec d'Alena	4
Perdiu de mar	3
Morell caproig	1
Garsa de mar	1

Altre aspecte a destacar va ser que moltes parelles de diverses espècies, especialment de Cames-llargues i Perdiu de mar, van perdre la seva posta a la maresma del Remolar el mes de maig a causa de les múltiples oscil·lacions del nivell de les aigües, indicant greus problemes hidrològics en aquest espai.

El Corriol camanegre pràcticament es pot considerar desaparegut de les platges del Prat i Viladecans, tret de la platja de ca l'Arana. En el conjunt del Delta ha perdut parelles i la seva millor població es manté a l'interior de l'Aeroport, en una situació molt delicada.

Censos d'ànecs

El cens d'anàtides es realitza per a tenir un indicador de l'estat de les zones humides dels espais protegits del Delta durant la temporada de tardor i l'hivern, període durant el qual s'assoleix la major diversitat i la major quantitat d'aquest grup d'espècies. També es realitza per tenir un millor coneixement del comportament dels ànecs hivernants, doncs no hi ha la mateixa quantitat al llarg dels diferents mesos.

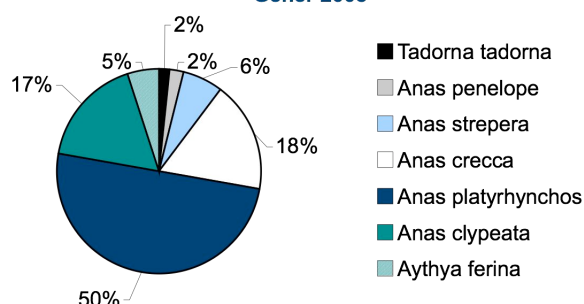
Durant la tardor – hivern de 2007 – 2008 es va realitzar un cens mensual entre novembre i febrer. La quantitat d'espècies d'ànecs i la quantitat d'exemplars ha estat molt similar a l'anterior temporada. El nombre màxim d'exemplars censats ha estat de 2.909 el mes de desembre i a partir d'aquest mes comença a minvar la quantitat total, sent aquesta la tònica general al delta del Llobregat.

L'espècie més nombrosa ha estat el Coll-verd, amb un màxim de 1.667 exemplars al desembre. Altres espècies nombroses han estat el Xarxet, el Cullerot, l'Ànec griset i el Morell cap-roig. A diferència de la temporada 2006 – 2007, en aquesta temporada la quantitat d'ànecs encara era alta el mes de febrer.

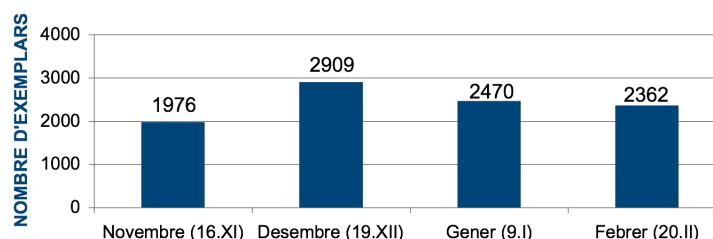
CENSOS D'ÀNECS EXEMPLARS CENSATS (per espècie i mes)

	Novembre (16.XI)	Desembre (19.XII)	Gener (9.I)	Febrer (20.II)
<i>Anser anser</i>	3	3	9	1
<i>Anser albifrons</i>			1	1
<i>Tadorna tadorna</i>	26	38	42	52
<i>Anas penelope</i>	45	42	53	49
<i>Anas strepera</i>	117	95	155	128
<i>Anas crecca</i>	267	616	428	421
<i>Anas platyrhynchos</i>	1152	1667	1220	1038
<i>Anas acuta</i>	6	4	4	0
<i>Anas querquedula</i>	0	0	0	0
<i>Anas clypeata</i>	264	318	425	517
<i>Netta rufina</i>	2	3	8	15
<i>Aythya ferina</i>	91	118	119	136
<i>Aythya fuligula</i>	3	4	6	4
<i>Aythya nyroca</i>	0	0	0	0
<i>Somateria mollissima</i>	0	1	0	0
TOTAL	1976	2909	2470	2362

PERCENTATGE D'ANÀTIDES CENSADES
Gener 2008

CENSOS D'ÀNECS - TOTAL D'EXEMPLAR
Novembre 2007 - Febrer 2008S

Seguiment de passeriformes migrants

Aquest grup d'espècies s'ha seguit sobretot mitjançant l'anellament realitzat per l'ICO i a través d'un cens lineal que es realitza dintre de la campanya del Seguiments d'Ocells Comuns (SOC).

El recorregut del SOC transcorre per cal Tet, entre mig dels canyissars de depuració, i a mig termini ens servirà per a poder avaluar com és ocupat aquest espai pels petits ocells dels canyissars, com les Boscarles de canyar, els Balquers i els Rossinyols Bords a l'estiu, o els Repicatalons, Teixidors i Cotxes blaves a l'hivern i detectar possibles variacions.

Seguiment de ropalòcers (papallones diürnes)

L'any 2008 s'ha reprès l'estudi i seguiment dels ropalòcers, donat el seu caràcter bioindicador i donat que no es realitzava cap des de l'any 1997. El seguiment de papallones s'ha realitzat mitjançant la repetició setmanal de censos visuals al llarg de transsectes fixos per a conèixer amb precisió els canvis d'abundància de les papallones, per tal de relacionar-los posteriorment amb diferents factors ambientals.

Aquest seguiment el fa el Museu de Granollers, contractat pel Consorci, i s'emmarca dintre de la xarxa de seguiment de ropalòcers de Catalunya (CBMS). Les dades però que es presenten en aquesta Memòria són les d'un estudi iniciat pel Museu de Granollers l'any 2007 i les de l'estudi del 2008. Així s'ha pogut fer una anàlisi comparatiua amb les dades anteriors de que es disposava dels anys 1994 a 1997.

L'any 2007 s'han comptat al llarg del transsecte del Remolar 2.280 exemplar, corresponents a 29 espècies diferents, sent les espècies més abundants una pièrid (*Pieris rapae*), una satírid (*Pararge aegeria*) i una liciénid (*Polyommatus icarus*).

L'any 2008 s'han censat 2.932 exemplars corresponents a 29 espècies; les més abundants van ser les mateixes de l'any 2007.

CENSOS DE PAPALLONES DIURNES AL REMOLAR (2007 - 2008)					
ESPÈCIE	NÚM. EXEMPLARS		ESPÈCIE	NÚM. EXEMPLARS	
	2007	2008		2007	2008
PIERIDAE			NYMPHALIDAE		
Colias crocea	68	41	Danainae		
Leptidea sinapis	0	1	Danaus chrysippus	1	0
Pieris brassicae	10	11	Nymphalinae		
Pieris rapae	782	908	Vanessa atalanta	4	22
Pieris napi	69	55	Cynthia cardui	19	19
Pieris daplidice	14	15	Satyrinae		
Euchloe crameri	7	0	Melanargia lachesis	0	0
LYCAENIDAE			Maniola Jurtina	4	3
Callophrys rubi	4	2	Pyronia tithonus	24	16
Lycaena phlaeas	83	45	Pyronia cecilia	124	105
Lampides boeticus	1	1	Coenonympha pamphilus	96	152
Leptotes pirithous	24	23	Pararge aegeria	291	425
Cacyreus marshalli	1	1	Lasiommata megera	157	253
Celastrina argiolus	1	2	HESPERIIDAE		
Aricia cramera	28	58	Pyrgus malvoides	1	4
Polyommatus icarus	387	698	Spialia sertorius	0	2
PAPILIONIDAE			Carcharodus alceae	29	27
Papilio machaon	15	27	Thymelicus acteon	0	1
Iphiclides podalirius	1	0	Ochlodes venatus	31	18
			Gegenes nostradamus	7	3
TOTALS NÚM. D'EXEMPLARS DE PAPALLONES DIURNES				2.283	2.938

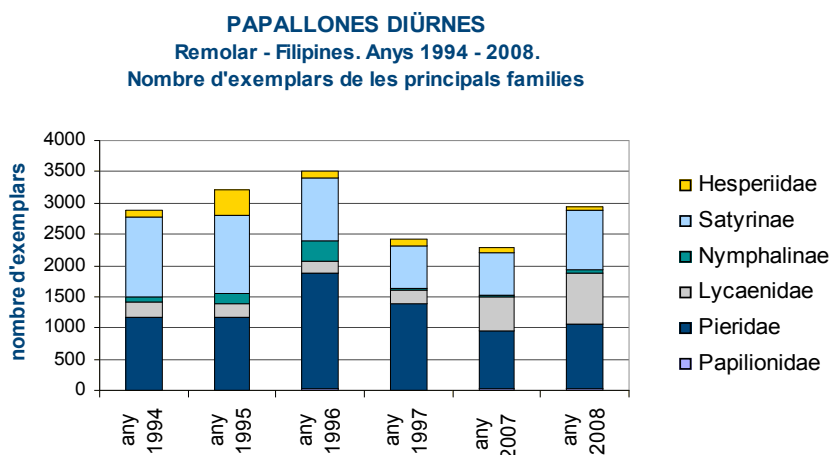
Comparant les dades amb les obtingudes fa més de deu anys, s'observa com hi ha un grups que han disminuït molt (els hespèrids i els nimfalins) mentre que altres han augmentat considerablement (els liciènids)

A nivell específic s'ha constatat que hi ha espècies com a *Pieris napi* i *Pyronia cecilia* que han disminuït moltíssim, mentre que altres com *Polyomaetus icarus*, *Pararge aegeria* i *Lasiommata megera* han augmentat considerablement.

La interpretació d'aquests primers resultats no és fàcil, ja que es barregen causes climàtiques, amb oscil·lacions naturals de les poblacions dels lepidòpters i amb canvis d'hàbitat a petita escala.

En resum, el seguiment dels anys 2007 i 2008 ha manifestat canvis en les poblacions de papallones diürnes del Remolar – Filipines. Entre altres s'ha constatat la desaparició d'algunes espècies interessants com la *Melanargia lachesis*.

Les recomanacions serien reconduir la gestió que actualment es realitza de la maresma del Remolar, intentant respectar les zones de gramínies altes, els esbarzers i les plantes que actuen com a fonts de nèctar, així com les zones amb plantes com *Scabiosa atropurpurea*, també molt utilitzades per les papallones.

3.3.3.3 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES CLAUS EN LA DINÀMICA DE L'ECOSISTEMA

Seguiment de rapinyaires diürnes

El seguiment de rapinyaires s'efectua durant l'hivern i la primavera. Al ser ocells depredadors que se situen en la cúspide de la piràmide alimentària actuen com a bioindicadors del que està succeint a la resta de l'ecosistema.

A l'hivern es van censar 46 exemplars de rapinyaires de set espècies diferents, sent les més freqüents l'Aligot, el Xoriguer i l'Arpella vulgar. Aquesta última rapinyaire ha baixat quasi a la meitat respecte al que era normal fa cinc anys, a causa de la reducció d'espais naturals al voltant de les zones protegides.

CENS DE RAPINYAIRES - Gener 2008	
Exemplar	Núm.
Circus aeruginosus	7
Accopiter gentilis	1
Accipiter nisus	1
Buteo buteo	20
Falco Tinnunculus	14
Falco peregrinus	2
Falco columbarius	1
TOTAL	46

L'arpella vulgar és la rapinyaire típica de les zones humides que ha nidificat amb regularitat al Delta els últims anys. Durant la primavera 2008 s'ha fet un seguiment exhaustiu sense obtenir cap resultat positiu. S'especula sobre la incidència dels senglars en els canyissars on solia nidificar i sobre la proximitat de les obres de la nova terminal.

Seguiment de Quiròpters (ratpenats)

La catalogació i el coneixement dels patrons fenològics i les necessitats ecològiques de les espècies de quiròpters que utilitzen els espais naturals del delta del Llobregat són dades de gran valor a l'hora de gestionar les zones protegides.

Només existia un llistat d'espècies de ratpenats del delta del Llobregat recopilat l'any 1997 en un catàleg general de fauna vertebrada de Catalunya i un seguiment parcial de quiròpters a ca l'Arana efectuat l'any 2002, a part de dades històriques dels anys 60 del segle passat. Mai s'havia fet un seguiment en profunditat d'aquest grup al delta del Llobregat, malgrat els canvis físics que s'han produït des de l'any de l'últim llistat.

El seguiment dels quiròpters realitzat l'any 2008 per l'equip d'Areambiental, per encàrrec del Consorci, ha permès comprovar la importància ecològica del Delta per a la comunitat de ratpenats que viuen al Baix Llobregat. Això és degut a la gran biomassa d'insectes que produeix el Delta, que facilita la subsistència de bona part de la comunitat de quiròpters de les rodalies.

S'ha demostrat que les zones humides del Delta proporcionen recursos alimentaris a colònies de ratpenats que estan situades dins i fora de l'espai protegit. A més, s'ha comprovat la importància del Delta per a espècies migradores. Precisament durant el mes d'octubre de 2008 es va detectar la presència de nombrosos ratpenats de Nathusi *Pipistrellus nathusii*, espècie de la qual hi ha molt poca informació a Catalunya. Altre resultat del seguiment va ser l'escassetat de refugis pels ratpenats que actualment hi ha al Delta, el que posa en perill les espècies sedentàries i hipoteca la possibilitat que se'n estableixin altres.

En total s'han detectat vuit espècies diferents, amb aparició diferent segons els espais i el temps, sent l'espècie més comuna *Pipistrellus pipistrellus* i *Pipistrellus pygmaeus*.

	CAL TET				LA VIDALA		
	3 JUNY	19 JUNY	10 OCT	9 NOV.	3 JUNY	26 AGO.	17 SET.
<i>Nyctalus leisleri</i>							x
<i>Pipistrellus kuhlii</i>			x	x			
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	x	x	x	x	x	x	x
<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	x	x	x	x	x	x	x
<i>Pipistrellus nathusii</i>			x				
<i>Hypsugo savii</i>							
<i>Eptesicus serotinus</i>			x	x			x
<i>Tadarida teniotis</i>							
TOTAL ESPÈCIES	2	2	5	4	2	2	4

	CAN DIMONI	CAN CAMINS	LA MURTRA	DEPURADORA GAVÀ - VILADECANS
	3 JUNY	17 SET.	17 SET.	9 NOV.
<i>Nyctalus leisleri</i>				
<i>Pipistrellus kuhlii</i>			x	x
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	x		x	x
<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	x	x	x	x
<i>Pipistrellus nathusii</i>				
<i>Hypsugo savii</i>			x	x
<i>Eptesicus serotinus</i>		x	x	x
<i>Tadarida teniotis</i>		x		
TOTAL ESPÈCIES	2	3	5	5

3.3.3.4 PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES DE SEGUIMENT D'ESPÈCIES D'ÀMBIT NACIONAL I INTERNACIONAL

3.3.3.4.1 Anellament científic

L'anellament és una de les eines més importants per a avaluar les variacions de les poblacions d'ocells petits com els passeriformes. La realització de campanyes en diverses èpoques de l'any permet diferenciar entre poblacions sedentàries i poblacions migrants i la comparació de les dades amb les corresponents a l'anellament d'altres zones permet detectar si les variacions observades poden ser a causa de factors específics del Delta o causa de factors que afectin els ocells a un nivell més global.

L'anellament al delta del Llobregat s'ha emmarcat dins de diverses campanyes, algunes d'elles realitzades a nivell internacional. Al llarg de l'any 2008 s'han realitzat campanyes Sylvia, campanyes de migració de primavera i campanyes de migració de tardor. Per a la realització de l'anellament al Delta s'ha contractat l'ICO (Institut Català d'Ornitologia). La campanya Sylvia ha tingut una duració de 24 jornades a l'estiu i 10 a l'hivern. La campanya de primavera ha estat de 90 jornades i la campanya de migració postnupcial ha constat de 45 jornades.

Aquest any també s'ha col·laborat amb personal del Zoo de Barcelona en l'anellament de Bernats pescaires al Remolar.

Programa SYLVIA

És un projecte de l'Institut Català d'Ornitologia (ICO) que té com a principal finalitat establir una xarxa d'estacions d'anellament constant pel seguiment a llarg termini de

les tendències poblacionals i els paràmetres demogràfics de les poblacions d'ocells terrestres de Catalunya. El seguiment està subdividit en dos períodes: l'estival, o reproductor, i l'hivernal. La sessió estival (període de cria) s'estén des de maig fins a agost i està dividida en 12 períodes consecutius de 10 dies. La sessió hivernal s'estén des de desembre fins a febrer i està dividida en 5 períodes consecutius de 15 dies.

Una conclusió provisional, pendent encara de la comparació al detall amb les dades d'altres anys, és que s'ha observat una disminució dels passeriformes del canyissar a la zona del Remolar, que es podria associar amb la pèrdua d'aquest tipus d'hàbitat que s'ha produït al Delta, sobretot a les zones on s'ha construït la nova terminal de l'aeroport i els nous pàrkings i accessos aeroportuaris.

La campanya de migració de tardor

La migració postnupcial o de tardor dels ocells des de les seves àrees de nidificació a Europa cap a les àrees d'hivernada, permet avaluar la importància de les diferents localitats que actuen com a zones de refugi, alimentació i descans. Al mateix temps, l'estudi en aquesta època, permet també extrapolar dades de la dinàmica de poblacions pel fet de ser el període de l'any en que es poden distingir els diferents grups d'edat de la majoria de les espècies.

Durant les campanyes de tardor i hivern del 2008 s'ha detectat una disminució considerable de fringíl·lids i repicatalons, que pot tenir relació amb unes condicions dolentes de la temporada de cria del 2008 a gran part de Catalunya.

També s'ha detectat un endarreriment del pas migratori d'algunes espècies, com la Boscarla de canyar, potser a causa de l'augment general de la temperatura mitjana.

La campanya de migració de primavera

Aquesta campanya s'emmarca en el Projecte Piccole Isole que serveix per estudiar les estratègies de la migració a través de la mediterrània durant el pas primaveral. En aquest projecte internacional coordinat per l'Istituto Nazionale di Biologia della Selvaggina d'Itàlia participen un conjunt d'estacions d'anellament de diferents països. Les dades extretes en aquestes estacions suposen una gran aportació al coneixement del fenomen migratori al Mediterrani, especialment al seu extrem occidental.

A Catalunya actualment participen en aquest projecte les estacions del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà, del Delta de l'Ebre i del Delta del Llobregat. La campanya del Piccole Isole estudia el període comprès des del 2 de març al 30 de maig.

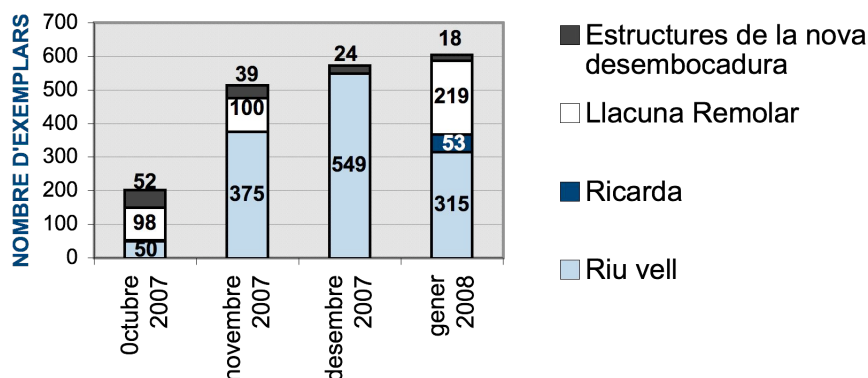
Durant la migració de primavera es van anellar 3.260 ocells de 73 espècies diferents i es va obtenir 705 captures d'ocells anellats. Les espècies més anellades van ser el Pit-roig, el Tallarol de casquet, el Mosquiter comú i el Mosquiter de passa.

3.3.3.4.2 Censos de corbs marins

Com altres anys, l'equip d'Albert Burgas, de Minuartia, ha col·laborat amb el Consorci per a la realització del seguiment de corbs marins. Aquest any s'han realitzat recomptes entre els mesos d'octubre de 2007 i gener de 2008. El màxim d'exemplars censats va ser 605 el mes de gener, xifra molt semblant als màxims de 614 censats la temporada 2006 – 2007. Els principals dormidors es continuen mantenint a la llera antiga del Riu i a la llacuna del Remolar. Les actuacions dels falconers de l'aeroport per a foragitar els corbs marins de la llacuna de la Ricarda i de la llacuna del Remolar va produir desplaçaments massius dels exemplars cap el riu, com va succeir el mes de desembre de 2007.

S'ha demostrat que és possible l'existència de dormidors de corbs marins a la llacuna del Remolar i de la Ricarda tot i la proximitat de l'aeroport; la convivència és possible sempre i quan s'actui sobre els corbs marins per evitar que volin per sobre de l'aeroport i sempre que no se'ls molesti innecessàriament. També és fa palesa la importància del dormidor del riu vell i la falta d'alternatives ara per ara.

EXEMPLARS DE CORB MARÍ AL DELTA DEL LLOBREGAT
Tardor - hivern 2007/2008

3.3.3.5 COL·LABORACIÓ EN ALTRES SEGUIMENTS

Al llarg de l'any 2008, s'ha demanat la col·laboració i l'autorització del Consorci del Delta del Llobregat per a fer altres seguiments d'espècies. El Consorci s'ha pogut beneficiar d'alguns dels resultats d'aquestes investigacions. El llistat següent detalla quins estudis s'han autoritzat.

SEGUIMENT DE PAPALLONES NOCTURNES	Societat Catalana de Lepidopterologia Estudi sobre espècies de papallones nocturnes presents a la maresma del Remolar (Arcadi Cervelló Eroles) Estudi sobre espècies de papallones nocturnes presents a la Ricarda (Josep Joaquim Pérez De-Gregorio)
SEGUIMENT DE PAPALLONES DIÛRNES	Marcel Gil Velasco Museu de Granollers Seguiment sobre papallones diurnes presents a la maresma del Remolar, seguint el procediment del CBMS (Catalan Butterfly Monitoring Scheme)
SEGUIMENT DE MAMÍFERS	Ramón Solís Universitat de Barcelona Seguiment de mamífers amb trapes Sherman de micromamífers, càmeres fotogràfiques d'infrarojos i trapes d'olor, per a una assistència tècnica per a la redacció del Projecte Bàsic de l'edifici satèl·lit i ampliació del processador de la Nova Terminal de l'Aeroport de Barcelona
SEGUIMENT D'HEMÍPTERS (XINXES)	David Carrasco University of Oulu (Finland) Seguiment d'heteròpters de la espècie <i>Phyllomorpha laciniata</i>
SEGUIMENT DE SENGLARS	Carme Rosell i Pagès MINUARTIA Seguiment dels senlars als espais prtoegits del Delta.
SEGUIMENT DE GAVINES	Marc Anton Recasens ICO (Institut Català d'Ornitologia) Seguiment de gavines a la platja de ca l'Arana, amb l'objectiu de proporcionar noves dades sobre els moviments del Gavià argentat de potes grogues al Delta i la seva relació amb l'aeroport de Barcelona
SEGUIMENT DE CORRIOLS CAMANEGRES	Tomàs Montalvo i 3 persones més Autoritat Portuària de Barcelona Seguiment de corriols camanegres als espais naturals del Delta
SEGUIMENT DE CORBS MARINS	Albert Burgas i Riera Minuartia Seguiment dels corbs marins que utilitzen les estructures artificials de l'escullera del riu com a dormidor durant la tardor i l'hivern
SEGUIMENT DE TORTUGUES D'AIGUA	Marc Frank Universitat de Barcelona Estudi sobre la competència entre la tortuga de rierol i la tortuga de Florida
PROSPECCIONS DE PEIXOS	Roberto Sáez Rodríguez, Sociedad de Estudios Ictiológicos Prospeccions de peixos a les llacunes i basses dels espais naturals protegits per a detectar llocs potencials pel Fartet

CAPTURA DE FARTETS AL REMOLAR	Roberto Sáez Rodríguez, Sociedad de Estudios Ictiológicos CEIP Ventós Mir de Badalona Captura de fartets per al programa de tinença i exhibició de fartets en el CEIP Ventós Mir de Badalona, subvencionat pel DMAH en col·laboració amb la Sociedad de Estudios Ictiológicos
MOSTRATGE D'OSTRÀCODES AL REMOLAR	Ismael Sayyad Hernando Instituto Ciencias de la Tierra Jaume Almera-CSIC Investigacions sobre les espècies d'ostràcodes pel departament de Geologia Sedimentaria del Instituto Ciencias de la Tierra Jaume Almera-CSIC
MOSTRATGE D'AIGUA, SEDIMENT I MACRÒFITS	Eglantine Chappuis Centre d'Estudis Avançats de Blanes – CSIC Investigacions sobre macròfits dels estanys del Delta
SEGUIMENT DE FONGS	Andrés Valverde Universitat de Barcelona Seguiment dels fongs de la pineda de can Camins

3.3.4 SEGUIMENT DE LA VEGETACIÓ

L'any 2008 s'ha pogut engegar el programa de seguiment de la vegetació al Delta que fins ara no s'havia pogut desenvolupar suficientment per raons pressupostàries. La majoria de les actuacions han estat programades amb la intenció d'instaurar un seguiment sostingut en el temps, que permeti l'anàlisi en profunditat i la decisió d'actuacions de preservació. Val a dir que encara, molta de la informació s'ha pogut obtenir amb les col·laboracions d'experts externs al Consorci que estudien les espècies vegetals del delta del Llobregat.

3.3.4.1 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES RARES O AMENAÇADES

Seguiment de la *Stachys marítima*

L'any 2008 s'ha començat un projecte de seguiment i reproducció en viver d'*Stachys marítima*, que és una espècie qualificada com a "en perill crític" a nivell de l'estat espanyol i que al delta del Llobregat manté una petita població. Per a la realització d'aquest projecte el Consorci ha contractat a la Fundació privada Carl Faust, del Jardí Botànic Marimurtra.

Els estudiosos d'aquesta espècie van suggerir prendre les mesures de conservació que permetessin garantir la supervivència de les poblacions relictas, com la del delta del Llobregat. Aquesta espècie es va redescobrir al delta del Llobregat l'any 1996 i la petita població es troba molt allunyada de la resta, situada al Baix Empordà. La llunyania d'aquest nou nucli poblacional redescobert d'*Stachys maritima* respecte a les poblacions empordaneses recomanava la seva caracterització genètica així com la comparació dels seus nivells de variabilitat amb la resta de poblacions, amb l'objectiu de determinar el seu valor com a nucli singular a conservar dins del global de l'espècie.

El seguiment ha permès detectar 11 exemplars l'any 2008. La seva diversitat genètica ha estat baixa, com era d'esperar a causa de la petita població. L'estudi destaca la singularitat de la població de la platja del Prat per diversos motius, entre altres que representa l'extrem meridional de l'àrea de distribució a la Península Ibèrica i resta geogràficament molt separada de les altres poblacions.

Per a realitzar l'estudi de propagació es disposava inicialment de les llavors procedents d'un únic individu trobat l'any 2006 a la platja del Prat i recol·lectades pel personal del Consorci i entregats al Jardí Botànic Mar i Murtra. L'individu trobat estava format per un total de 62 inflorescències que contien un total de 733 llavors. Del total de les llavors, 230 es van sembrar de forma directa als vivers del Jardí Botànic Mar i Murtra, 171 es van destinar a proves de germinació en cambra al Jardí Botànic Marimurtra i la resta (332 llavors) es van conservar en el Banc de Germoplasma del Jardí. També es van utilitzar 251 llavors recol·lectades l'any 2008 corresponents a set exemplars, que es van conservar en un banc de germoplasma.

En relació a les proves de sembra directa, les realitzades amb llavors de l'any 2006, els resultats no han estat gens satisfactoris ja que de les 230 llavors sembrades, només han germinat 3.

L'objectiu final del projecte és reforçar la població existent de *Stachys maritima* i crear diferents nuclis nous a partir del material recol·lectat durant el 2006 i el 2008. Per tan, caldrà cultivar un nombre d'individus suficient per poder traslladar a camp per reforçar la població existent i crear noves poblacions a la platja del Prat.

Seguiment de la Trencadalla

Durant l'any 2008 el Consorci va col·laborar amb el Jardí Botànic Mar i Murtra que per encàrrec del Departament de Medi Ambient i Habitatge, va fer una jornada de recol·lecció de llavors el mes de novembre a la Ricarda, sense obtenir resultats degut a l'època de l'any en que es va fer la recol·lecció.

Seguiment de l'Espartina

Durant l'any 2008 no s'ha realitzat cap seguiment científic específic, però sí un seguiment sobre la vegetació de la Ricarda, en el que es va detectar una parcel·la amb gran quantitat d'Espartina que no estava cartografiada, al ser un lloc inaccessible. Part d'aquesta parcel·la s'ha vist afectada per les obres de la dessalinitzadora i una part de la planta s'ha traslladat a la Magarola.

Seguiment de l'Othanthus maritimus

Al llarg de l'any 2008 tampoc s'ha fet cap seguiment específic d'aquesta planta dels sorral, però en els seguiments d'altres actuacions s'ha pogut constatar el bon estat de la petita població que existeix a les platges de Viladecans.

3.3.4.2 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES INDICADORES.

Seguiment de Fongs

Hi ha un grup de botànics que durant el 2008 van realitzar un seguiment dels fongs de la pineda de can Camins. Tot i que aquest estudi es troba en una fase inicial, han realitzat algunes descobertes interessants, com *Clitocybe metahroa*, que no estava citada fins ara al delta del Llobregat. També són notòries les espècies *Peziza ammophila* i *Marasmiellus mesosporus*, per la seva raresa.

Seguiment d'Orquídies

L'any 2008 s'ha realitzat un seguiment de les orquídies del Remolar – Filipines. Aquest resultat es va comparar amb els resultats d'anys anteriors en que s'havia fet un seguiment similar (anys 2000 – 2004). A pesar de les fluctuacions, la mitjana del total d'orquídies en aquesta zona en el període havia estat de 9.691 exemplars.

L'any 2008 el recompte va donar un resultat de només 1.634 exemplars, molt per sota de la mitjana dels primers anys de censos, i amb una disminució de més del 80%. Tot apunta que la causa d'aquesta disminució d'orquídies és l'impacte dels porcs senglars, però caldrà un seguiment més acurat d'altres zones del Delta per confirmar o desmentir aquesta hipòtesi.

CENSOS D'ORQUÍDIES AL REMOLAR - FILIPINES				
CENSOS TOTALS	2000	2001	2004	2008
<i>Ophrys fusca</i>	3	1	19	44
<i>Ophrys sphegodes</i>	7.172	3.605	1.407	402
<i>Ophrys speculum</i>	20	10	2	0
<i>Ophrys tenthredinifera</i>	0	3	310	335
<i>Ophrys apifera</i>	39	19	126	121
<i>Ophrys scolopax</i>	0	0	1	0
<i>Serapias parviflora</i>	1.299	1.386	1.584	258
<i>Orchis coriophora</i>	4.069	2.505	5.488	429
<i>Aceras antropoforum</i>	0	0	7	45
TOTAL PEUS COMPTATS	12.602	7.529	8.944	1.634

3.3.5 ELABORACIÓ I DESENVOLUPAMENT DE PROGRAMES DE RECUPERACIÓ D'ESPÈCIES EN SITUACIÓ CRÍTICA

Programa de recuperació del Fartet

El Fartet (*Aphanius iberus*) és una peix considerat com “en perill d'extinció” a Espanya (RD 438/1990) i a Catalunya (Llei 3/1988). La seva situació és crítica al delta del Llobregat ja que tota la seva població es concentra en una única bassa, on a més competeix amb altres espècies.

El Fartet és una espècie estrictament protegida, que està subjecte a un Pla de Recuperació a Catalunya, per aquest motiu el Projecte de recuperació del Fartet al delta del Llobregat va haver de ser autoritzat pel Servei de Fauna de la Direcció General del Medi Natural del DMHA.

Durant l'any 2008, el Consorci i la SEI (Sociedad d'Estudis Ictiológicos) han fixat els objectius d'aquest programa i han dissenyat les actuacions necessàries a curt termini per a la recuperació de l'espècie, amb reproducció en captivitat (en instal·lacions del Consorci, del Departament o de la SEI) i el reforçament de la població existent mitjançant alliberaments en altres basses adequades, ja existents o de nova creació. El programa també inclou la divulgació i l'educació ambiental sobre l'espècie, amb la participació d'escoles del Prat i Viladecans en el projecte.

L'any 2008 només s'han pogut agafar 4 exemplars de la bassa del Fartet al Remolar, quan ja era el mes de novembre.

3.3.6 ALTRES ACTUACIONS DE FOMENT DE LA CONSERVACIÓ

Protecció dels fringíl·lids

Des del Consorci s'ha fet una sol·licitud d'exclusió dels espais ZEPA del delta del Llobregat com a zona de captura de fringíl·lids, dirigida als Serveis Territorials de Barcelona del Medi Natural del DMAH. Ha estat motivada per la necessària tranquil·litat que han de tenir les aus protegides dins de la ZEPA i les petites dimensions d'aquesta, que fan incompatible les activitats de captura de fringíl·lids amb la protecció de la resta de l'avifauna.

3.4 PROMOCIÓ DE L'ÚS PÚBLIC I L'EDUCACIÓ AMBIENTAL

En el Pla d'actuació del 2008 es plantejaven com objectius del Consorci la promoció de l'ús públic i de l'educació ambiental en els espais naturals del Delta del Llobregat, dotant-los a l'hora dels serveis i equipaments necessaris i promovent l'organització d'activitats per captar públic tot oferint una visita de qualitat, lúdica i educativa a la vegada.

3.4.1 MILLORA DE L'EQUIPAMENT PER A L'ÚS PÚBLIC

Espais naturals del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana

Als espais naturals del Riu, s'ha instal·lat un aixopluc, taules amb bancs i una font d'aigua potable. Això ha estat possible gràcies a l'acord de l'Ajuntament del Prat i l'ACA, que ha incorporat aquest mobiliari com a acabats de l'obra del desviament del Riu. Igualment s'han fet les gestions corresponents amb Aigües del Prat, SA per instal·lar el comptador d'aigua i fixar la periodicitat del sanejament de la fosa sèptica.

Aquests mateixos espais van veure completada la infraestructura d'observació amb la instal·lació al mes de maig de la torre de la desembocadura, que va ser col·locada pel Port de Barcelona.

Espai natural del Remolar – Filipines

S'han fet gestions amb AENA, propietària de la pineda de Cal Francès i que va procedir a tancar-la, perquè des del Consorci es pugui gestionar l'ús públic acompanyat i entrar a fer tasques de manteniment de l'hàbitat.

També s'ha instal·lat un aparcador de bicicletes a dins de l'espai i s'ha reparat la torre mirador de Cal Francès.

A l'estació biològica del Remolar – Filipines es va posar al dia la línia de telèfon i s'ha tingut aigua i electricitat que ha proporcionat el generador del Taller d'Ocupació de Viladecans que feia la restauració de l'edifici de Ca la Pilar.

Pineda de Can Camins

S'ha adquirit i instal·lat una estructura de fusta a la pineda de Can Camins perquè serveixi de punt d'informació i d'aixopluc a l'informador/a. S'ha adreçat una carta a l'Oficina del Pla Barcelona per repercutir-los el preu d'aquesta petita infraestructura.

En el mes de juny, també es va instal·lar a la tanca litoral d'aquesta pineda un dels cinc torns giratori de sortida, dels que estableix el projecte d'adequació de la pineda de Can Camins. Aquests torns estan previstos per tal de garantir la seguretat dels visitants en cas d'incendi forestal i els ha d'instal·lar AENA.

3.4.2 SEGURETAT DELS ESPAIS NATURALS

L'any 2008 s'ha avançat en alguns aspectes del Pla d'Emergència dels espais naturals del delta del Llobregat. S'han definit les situacions d'emergència que es poden donar i s'han inclòs als protocols d'actuació del Servei d'Informació Ambiental les accions a realitzar.

Hi ha una situació potencial d'emergència que s'ha tractat de manera particular degut a les especials característiques dels espais naturals del delta del Llobregat: el risc d'inundacions. Hem definit, amb el suport de l'ACA, quines són les condicions meteorològiques i de cabal del riu Llobregat a partir de les quals s'han d'iniciar les accions preventives corresponents i durant tot l'any ha funcionat el protocol d'avisos en cas de risc d'inundació als espais naturals, amb dos telèfons mòbils del Consorci disponibles per rebre els avisos de l'ACA mitjançant sms.

Actualment s'està pendent de coordinar amb els tècnics dels Ajuntaments del Prat i Viladecans el protocol d'evacuació de les zones naturals, prèviament validat pel CECAT (Centre d'Emergències de Catalunya).

3.4.3 INFORMACIÓ I ACOLLIDA AL VISITANT

El 2008 es va iniciar amb un Servei d'informació Ambiental contractat l'abril de 2006 a l'ACCC i prorrogat l'abril de 2007 per un any més. El mes de febrer de 2008 s'inicia el procés d'adjudicació i al maig s'adjudica el nou contracte, novament a l'ACCC.

El Servei que es presta compren 11.057 hores a l'any i representa l'ocupació de almenys 18 informadors/es al llarg de l'any, en diferents indrets i horaris.

Aquest any s'ha fet un esforç d'adaptació d'aquest servei a les demandes d'ús dels espais, com ara l'allargament a l'estiu de l'hora de tancament fins a les 20 hores. El 2008 l'horari d'accés als espais naturals del Delta i l'horari del Servei d'Informació Ambiental de les platges ha estat el següent:

	DATES - PERÍODE	DIES SETMANA	HORARI
REMOLAR - FILIPINES	1 de març - 31 de març	Tots els dies	9 a 18 h
	1 d'abril - 15 de juny	Laborables	9 a 18 h
		Caps de setmana i festius	9 a 20 h
	16 de juny - 15 de setembre	Tots els dies	9 a 20 h
	16 de setembre - 31 d'octubre	Tots els dies	9 a 18 h
	1 de novembre - 28 de febrer	Tots els dies	9 a 17 h
RIU - CAL TET – CA L'ARANA	1 març - 31 març	Tots els dies	9 a 18 h
	1 d'abril - 15 de juny	Laborables	9 a 18 h
		Caps de setmana i festius	9 a 20 h
	16 de juny - 15 de setembre	Tots els dies	9 a 20 h
	16 de setembre - 31 d'octubre	Tots els dies	9 a 18 h
	1 de novembre - 28 de febrer	Tots els dies	9 a 17 h
PINEDA DE CAN CAMINS	16 setembre - 15 juny	Caps de setmana i festius	10 a 14 h
	16 juny - 15 setembre	Tots els dies	10 a 14 h 16 a 20 h

Els caps de setmana de meitat de maig fins al juliol i la primera quinzena de setembre, es van realitzar tasques d'informació i control d'usos de dues zones dels espais naturals del Riu, allunyades del centre d'informació, concretament la zona de la pineda de Ca l'Arana, prop de la platja de Ca l'Arana, i el final de l'itinerari exterior del riu Llobregat fins a la torre de la bunyola, i que a principis de l'estiu són molt freqüentades. Això ha comportat que s'ampliés el servei amb un/a informador/a més a cada un d'aquests llocs, d'11 a 15 hores, els diumenges i festius del 17 de maig al 27 de juliol i del 7 al 14 de setembre.

3.4.4 SENYALITZACIÓ DELS ESPAIS NATURALS

Senyalització orientativa

El 2008 s'ha començat a desenvolupar el Projecte de millora i ampliació de la senyalització orientativa i interpretativa als espais naturals, i que va ser subvencionat en un 70% en la convocatòria d'ajuts als espais PEIN de la Direcció General del Medi Natural.

L'espai natural del Remolar – Filipines ha estat el que més s'ha pogut beneficiar d'aquesta actuació, doncs fins ara trobàvem una barreja de senyals, algunes heretades de la Reserva Natural i dins d'aquesta també es barrejaven models de fusta amb altres metàl·lics, altres aportades per l'Ajuntament de Viladecans i altres pel Consorci del Delta del Llobregat. Sols la senyalització del Consorci seguia la normativa del Manual Tècnic de Senyalització del Departament de Medi Ambient i Habitatge. L'interior dels itineraris no tenia senyalització orientativa.

Els Espais Naturals del Riu tenien una senyalització orientativa completa, que seguia la normativa del Manual Tècnic de Senyalització del Departament de Medi Ambient i Habitatge i que es va proveir amb l'obra del Riu i es va dissenyar conjuntament amb l'Ajuntament del Prat. Sols faltava un element de situació genèrica de la xarxa d'espais naturals del delta del Llobregat, a l'entrada. El mateix es pot dir de la Pineda de can Camins.

Els tres espais anteriors disposaven d'una senyalització informativa (horaris d'obertura i tancament, prohibicions temporals de pas...) formada amb cartells plastificats que seguien un disseny semblant al de la normativa del Manual Tècnic de Senyalització del departament de Medi Ambient i Habitatge, però que tenien una evident precarietat. Amb aquesta actuació d'actualització de la senyalització també s'ha solventat aquest aspecte.

Pel que fa a les platges protegides, la del Prat disposava de senyalització aportada per l'Ajuntament del Prat, en diferents fases i que seguia diferents models. S'ha fet una revisió i s'ha actualitzat la senyalització, substituint bona part dels senyals per altres que segueixen la normativa del Manual i que s'integren millor en l'entorn. S'han mantingut però alguns senyals interpretatius preexistents.

La platja natural de Viladecans també disposava de senyalització de l'Ajuntament de Viladecans, juntament amb alguns senyals del Consorci del Delta del Llobregat. També s'ha revisat i s'han col·locat senyals identificatius i orientatius.

Senyalització d'aproximació

S'han mantingut contactes amb la Direcció General de Carreteres per corregir la senyalització d'aproximació a l'espai natural del Remolar - Filipines un cop acabades les obres de desviament de la C-31 i s'està a l'espera de que es desenvolupi una proposta de senyalització de carreteres que promou el Consorci de Turisme del Baix Llobregat i que incorpora les principals destinacions turístiques del Baix Llobregat, inclosos els espais naturals del delta del Llobregat.

3.4.5 INTERPRETACIÓ DEL MEDI NATURAL

Senyalització interpretativa

Tal i com es comentava en l'apartat anterior, la senyalització interpretativa dels espais naturals també s'ha pogut renovar gràcies a la subvenció atorgada per la Direcció General del Medi Natural. Era l'espai natural del Remolar – Filipines el més necessitat d'aquesta actuació, doncs estava mancat de tota senyalització interpretativa als itineraris interiors.

També s'han instal·lat cartells a les platges protegides del Prat i Viladecans de caràcter interpretatiu i explicant les singularitats d'aquestes.

Visites guiades als espais naturals

Les visites comentades dels espais naturals es fan als espais naturals del Riu i a l'espai Remolar – Filipines. D'aquest guiatge se'n fa càrrec l'informador/a dels espais naturals i actualment estan programades els diumenges en el següent horari: a les 10h als espais naturals del Riu – Cal Tet, i a les 11h a l'espai del Remolar – Filipines.

El nombre total de participants en aquestes visites guiades l'any 2008 ha estat de 525 persones, 237 als espais naturals del Riu i 288 a l'espai natural del Remolar.

A principis d'any es realitzaven 4 visites comentades gratuïtes cada diumenge i festiu al matí. Al mes de maig es va fer un anàlisi de la situació d'aquests guiatges als espais naturals, tot comparant el nombre de participants amb el nombre total de visitants potencials a acollir a l'espai, segons les dades de l'any anterior, i es va arribar a la conclusió de que era millor mantenir les visites comentades de primera hora del matí, però deixar de fer les posteriors, que es feien cada hora fins a les 13h, i destinar l'informador/a a l'atenció als visitants en la porta d'entrada.

El 2008 s'han fet a més els següents serveis de guiatges per a grups específics:

- Màster en Intervenció Ambiental de la UB i l'UAB. 20 alumnes i 4 professors. 16 de juny.
- Grup de membres de l'ajuntament de Härryda (Suècia) convidats pels ajuntaments del Prat de Llobregat i Viladecans. 40 persones. 15 d'octubre.
- Grup de representants de les federacions de cooperatives de Catalunya convidats per les cooperatives d'habitatge del Prat (COV i Ecoprati). 8 persones. 26 de novembre.

Guies naturalistes

És objectiu del Consorci difondre la biodiversitat del Delta i aconseguir un major aprofitament de les visites als espais naturals per part del públic. Ha estat mitjançant l'edició de guies naturalistes que s'ha volgut potenciar el valor divulgatiu i educatiu dels espais naturals del delta del Llobregat, i d'atracció d'un públic divers en interessos i edats, però amb ganes d'aprendre i conèixer millor el Delta, per així respectar-lo.

El públic visitant dels espais naturals, cada vegada més nombrós, ha manifestat en diverses ocasions la necessitat de tenir més informació i de realitzar una visita autoguiada on poder aprendre i no únicament passejar. Hi ha, a més, un públic especialitzat, principalment en ocells, ja molt informat en aquest tema, però desconixedor dels altres elements que conformen els ecosistemes deltaics, i interessat en ampliar la seva descoberta.

Així doncs, l'any 2008 s'ha iniciat el disseny d'una col·lecció de 6 guies, que tindran alguns continguts comuns, com ara la descripció dels espais naturals, els hàbitats presents, la flora i fauna típica i el funcionament de l'ecosistema; i altres d'específics, en funció de l'espècie que es vulgui descriure i fent referència a les més freqüents, característiques, població, distribució, fenologia i ecologia.

La col·lecció estarà formada per les següents guies:

AUS AQUÀTIQUES. Ocells de llacunes. Ocells de maresmes. Ocells de canyissars. Ocells litorals. Ocells marins.

OCELLS FORESTALS I D'ESP AIS OBERTS. Ocells de pinedes. Ocells de matollars. Ocells de boscos de ribera. Ocells de jonqueres. Ocells d'herbassars. Ocells de prats.

MAMÍFERS, RÈPTILS I AMFIBIS. Rosegadors, insectívors, quiròpters, carnívors, artiodàctils i lagomorfs. Sargantanes, serps i tortugues d'aigua. Granotes.

PLANTES DE MARESMA, PLANTES FORESTALS I PLANTES DUNARS. Salicorniars, jonqueres, canyissars, vegetació de prats humits. Pinedes i arbres de ribera. Plantes de pre-duna, de cresta dunar i de rere – duna.

ORQUÍDIES. Mostra de les 22 espècies localitzades al delta del Llobregat.

FONGS. Mostra dels fongs més singulars del delta del Llobregat.

El format de les guies serà petit, de paper o cartolina de 300 gr., estucat i laminat (per facilitar el seu us al camp), tot i que es procurarà evitar el paper clorat o plastificat tenint en compte el respecte al medi ambient. L'enquadernació serà en espiral. Cada guia constarà de 25 fitxes aproximadament.

Durant l'any 2008 s'ha avançat en el disseny de les guies 1, 3 i 5 i s'han contractat els dibuixants i fotògrafs.

3.4.6 SEGUIMENT I AVALUACIÓ DE L'ÚS PÚBLIC

Al llarg de l'any 2008, els espais naturals del delta del Llobregat han vist millorat aquest aspecte substancialment, sens dubte per l'increment absolut en el nombre de visitants als espais naturals, al que han contribuït segur la resta d'accions de millora dels espais, d'atenció al visitant, d'educació ambiental o de difusió.

Però també s'ha pogut donar un salt en l'anàlisi del perfil d'aquests visitants, donat que hem tingut un equip d'informadors/es dels espais naturals més estable i experimentat.

3.4.6.1 NOMBRE DE VISITANTS

L'any 2008 han visitat els espais naturals del delta del Llobregat 64.919 persones, d'aquestes 16.912 són escolars i 48.007 visitants lliures. El mes d'agost de 2008 ja havien rebassat la xifra de visitants de tot l'any 2007.

La dada que teníem comptabilitzada de visitants totals el 2007 era de 45.642, dels quals 14.233 eren escolars i 31.409 eren lliures. El 2006 havien estat 42.207 visitants, dels quals 16.379 eren escolars i 25.828 públic lliure. Cal tenir en compte, però que l'any 2006, no és comparable amb l'any 2008, doncs la visita de manera lliure a Can Camins i als espais naturals del Riu no es va començar a fer fins ben entrat l'any. Els anys 2007 i 2008 sí son, en canvi comparables, tan pel calendari d'obertura, que va ser molt semblant, com per la metodologia emprada per a comptar els visitants.

VISITANTS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT 2007/2008	VISITES LLIURES			VISITES ESCOLARS			TOTAL		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
ESPAI NATURAL REMOLAR - FILIPINES	19.501	14.154	23.576	15.659	13.513	15.324	35.160	27.667	38.900
ESPAIS NATURALS DEL RIU LLOBREGAT	4.480	13.477	21.526	250	502	1.130	4.730	13.979	22.656
PINEDA DE CAN CAMINS	1.847	3.778	2.905	470	218	458	2.317	3.996	3.363
TOTAL	25.828	31.409	48.007	16.379	14.233	16.912	42.207	45.642	64.919

L'increment de visitants totals respecte a l'any passat ha estat del 42,2%. L'excepció a l'increment generalitzat és la pineda de Can Camins, que ha disminuït un 15,8%, però atribuïble únicament al públic lliure, no a l'escolar. En el cas de l'espai natural del Remolar – Filipines l'increment ha estat del 40,6%, i en els espais naturals del Riu del 62%.

Públic lliure

Si centrem l'anàlisi en el públic que visita els espais de forma lliure únicament, segregant de l'estadística el públic escolar, podem dir que l'augment ha estat del 52,8%; essent en els espais naturals del Riu del 59,7% i en l'espai Remolar-Filipines del 66'5%. La pineda de Can Camins veu disminuït el seu públic lliure respecte de l'any passat en un 30%.

Públic escolar

Si el centrem en canvi en el públic escolar, podem dir que l'augment general ha estat del 18,8%, no de la magnitud de l'augment que fa el públic lliure però en qualsevol cas molt destacable i refermant el paper dels espais naturals com a espais pedagògics de primer nivell.

Continua essent l'espai Remolar el que per tradició acull un nombre major de visitants escolars, que en l'any 2008 ha augmentat un 13'4% malgrat no ha vist superada la xifra que va assolir l'any 2006, concretament 15.659. La raó, en part, la podem trobar en la sensible davallada produïda els mesos en que s'estaven fent les obres de desviament de la C-31, durant els quals moltes escoles van deixar de venir, i ara, costarà una mica de temps de recuperar-les.

Els escolar que han visitat aquest any els espais naturals del Riu són un 125% més que l'any 2007, en ser un espai que s'està donant a conèixer paulatinament i obert recentment a les visites escolar, sembla del tot lògica aquesta dada. El públic escolar de la pineda de Can Camins també ha augmentat un 110%.

3.4.6.2 ÈPOCA DE MAJOR AFLUÈNCIA

Les dades que a continuació s'analitzen corresponen als visitants lliure, sense comptar el públic escolar, que analitzarem més endavant en l'apartat d'Educació Ambiental pel curs escolar 2008-09.

L'època de major afluència als espais naturals del delta del Llobregat és la primavera; el mes de març de 2008 es van comptabilitzar 6.402 visitants.

L'espai que acumula més visitants no escolars l'any 2008 és el Remolar, amb 23.576 visitants; Cal Tet el van visitar un total de 21.510 persones. A Can Camins hi van anar 2.905.

També s'han tingut en compte els mesos de major afluència per espais, essent els del Riu Llobregat - Cal Tet els més visitats, el mes de març (3.216 persones), seguit del Remolar, el mateix mes de març (2.861 persones).

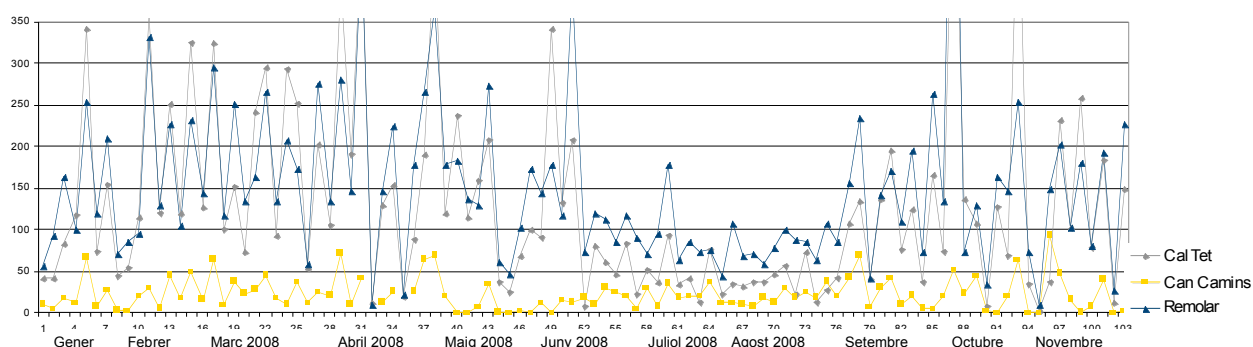
Tant els espais naturals del Riu com l'espai natural del Remolar – Filipines tenen una estacionalitat força marcada amb màxims a la primavera i la tardor, i mínims a l'hivern i a l'estiu.

Potser es pot apreciar una major homogeneïtat en el cas del Remolar, influenciada tant pel major nombre de fotògrafs i ornitòlegs comparat amb els espais naturals del Riu, no tant coneguts per aquest col·lectiu, com per què és un espai que el públic que va a la platja aprofita per visitar, donada la seva facilitat per arribar-hi en aquesta època amb el Vilabus.

La pineda de Can Camins presenta una distribució de visitants totalment diferent als altres dos espais, amb un màxim a l'estiu, segurament explicable per la proximitat a la platja. Els seus màxims es donen al juliol, agost i setembre, amb un segon pic al març, coincidint amb la Setmana Santa.

Si fem distinció entre caps de setmana i dies laborables, podem dir que les visites no escolars es concentren els caps de setmana, tot i que l'espai del Remolar conserva, per tradició, una afluència d'ornitòlegs aficionats els dies laborables cap al vespre, bastant destacable. Les visites de cap de setmana es redueixen dràsticament entre el 15 de juny i el 10 de setembre, especialment als espais naturals del Riu, amb el que s'intueix que el públic de Cal Tet, que com veurem més endavant és majoritàriament local, opta per altres indrets com la platja, en aquesta època. Malgrat això, tampoc podem comparar exactament amb els visitants de l'any 2007 d'aquest període, donat que l'horari de tancament dels espais a l'estiu es va allargar de les 18h a les 20h.

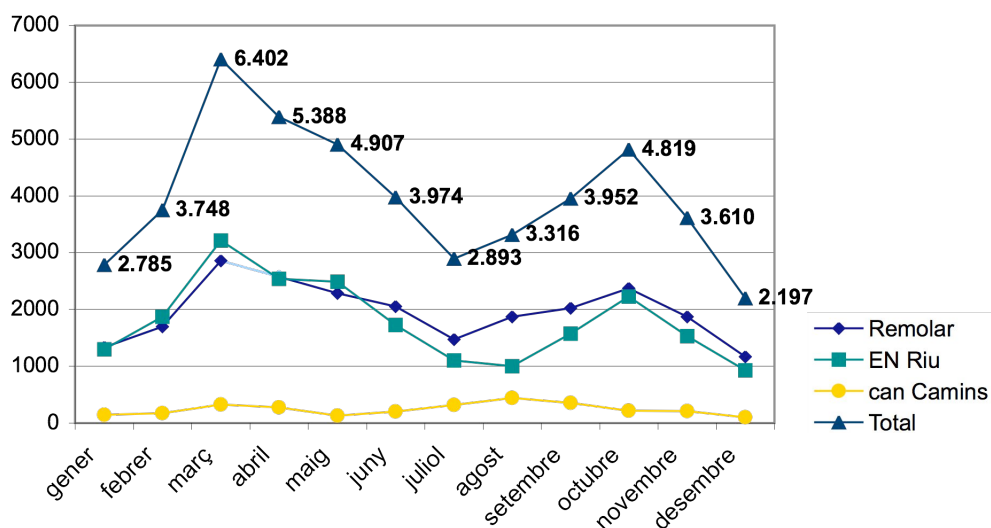
ANÀLISI DE VISITANTS EN FESTIUS

En referència al 2007 es pot destacar que l'espai natural del Remolar – Filipines s'ha recuperat de la baixada de visitants que van suposar les obres als accessos a la tardor del 2007.

El cas de Can Camins l'estiu del 2007 va ser especial doncs va ser el primer cop en que s'obria aquest espai a les visites lliures i va influir molt el factor novetat així com l'esforç en promoció que es va fer des de l'Ajuntament del Prat.

NOMBRE DE VISITANTS LLIURES 2008

3.4.6.3 PROCEDÈNCIA DELS VISITANTS

La major part dels visitants procedeixen de l'àrea metropolitana, del Barcelonès, del propi Baix Llobregat i en menor mesura del Vallès Occidental, tot i que han vingut visitants de 28 comarques diferents de Catalunya.

L'espai del Remolar - Filipines rep la major part dels visitants de Barcelona (4.650), seguit dels ciutadans de Viladecans (1.771), dels de Gavà (693), Castelldefels (616) i El Prat (443). Respecte de l'any passat, aquest espai ha vist disminuït el seu públic de Barcelona que va ser de 2.669 i del Prat que va ser de 341; però n'ha augmentat molt pel que fa al públic de Viladecans (746) Castelldefels (211) i Gavà (252).

Els espais del Riu – Cal Tet reben la major part dels visitants del Prat (5.676), seguit dels barcelonins (3.804). L'Hospitalet (544) i Sant Boi (407) també aporten un públic significatiu als espais naturals del Riu. Aquests espais van rebre l'any 2007 la major part dels visitants també del Prat, però en major nombre (8.410). Els barcelonins en canvi han augmentat respecte al 2007, que van ser 1.881. També l'Hospitalet augmenta, doncs l'any passat van venir 405 persones d'aquesta població. La resta no augmenten ni disminueixen significativament.

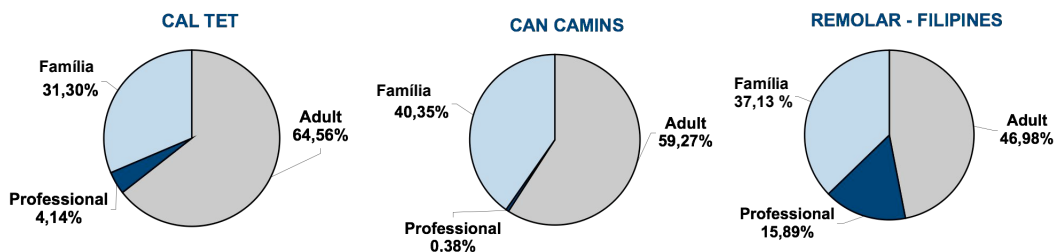
Pel que fa a la pineda de Can Camins rep el públic pratenc majoritàriament (1.478), seguit del de Barcelona (580) i del de l'Hospitalet (130). L'any 2007 la pineda de Can Camins va rebre el mateix nombre de visitants de Barcelona (524) i alguns menys de l'Hospitalet (170), però va disminuir el seu públic del Prat (de 2.339 a 1.478), per les raons que ja s'han comentat abans.

3.4.6.4 TIPOLOGIA DELS VISITANTS

A grans trets, podem dir, que hi ha dos públics diferenciats per espais, doncs, a l'espai del Remolar, que gaudeix d'una tradició i d'un prestigi internacional, fortament lligat a l'activitat migratòria de les aus, la major part dels visitants lliures (públic no escolar) són aficionats a l'ornitologia o a la fotografia naturalista; en canvi, els espais del Riu – Cal Tet semblen tenir un públic més popular, considerant que és un espai nou, i només d'accés lliure des del juny, i que ha estat un espai que primer s'ha hagut de promoure amb guiatges i aproximacions explicatives.

S'han establert 3 tipologies de visitants, en funció del públic més habitual: professionals (que agrupa fotògrafs i ornitòlegs), famílies i adults.

PORCENTATGES DE VISITANTS (per tipologies i espais)

3.4.6.5 FIDELITZACIÓ, PRIMERES VISITES I MITJÀ PER ASSABENTAR-SE DE L'EXISTÈNCIA DELS ESPAIS

Aquesta dada també registra diferències, segons els espais³. A l'espai del Remolar, el públic està bastant fidelitzat i prop d'un 60% ja el coneixia. Més d'un 28% el visita per primer cop i un 11% NS/NC. Als espais del Riu – Cal Tet, ens trobem amb que el 50% dels visitants ho eren per primer cop, el que significa una disminució important en referència al 61% del 2007, i un 42% ja l'havien visitat en alguna ocasió, en comparació al 34% del 2007. Un 8% NS/NC.

Els mitjans pels quals el públic s'ha assabentat de l'existència dels espais que visiten han estat diversos i han variat significativament en referència al 2007. En el cas del Remolar, majoritàriament pels cartells d'aproximació, seguit dels elements de comunicació municipal, centres educatius i d'Internet. L'any passat va ser el Vilabus l'element més important per assabentar-se. En el cas dels espais del Riu, la major part s'ha assabentat per la televisió, sense concretar més aquesta dada, i pels informadors d'altres espais, a molta distància de la resta de mitjans.

³ Enguany les enquestes representen un 9% dels nous visitants, el que està molt a prop del llindar del 10% que s'estableix per a que els resultats siguin significatius.

3.4.7 SERVEI D'INFORMACIÓ AMBIENTAL A LES PLATGES PROTEGIDES DEL PRAT I VILADECANS

L'any 2008 s'han realitzat dos canvis importants en el servei d'informació de les platges. Per una banda, s'ha adaptat el servei als mesos en que es reproduceix el corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*); i per altra, s'ha ampliat el servei a la part protegida de la platja de Viladecans, augmentant enormement l'àrea en que es dona servei.

Històricament la finalitat d'aquest servei d'informació ambiental, prestat per l'Ajuntament del Prat, ha estat garantir les condicions òptimes de nidificació del Corriol camanegre a les zones ZEPA de les platges i conèixer els impactes sobre les zones de nidificació per tal de valorar la relació entre aquesta i l'ús públic de la platja, així com preservar els ecosistemes litorals per a la resta d'espècies vegetals i animals. Alhora és un servei de difusió a la població usuària de la platja dels valors naturals i la importància de la conservació d'aquests espais tan singulars.

El 2006 aquest servei l'assumeix el Consorci i l'amplia al municipi de Viladecans. La campanya de 2008 es va iniciar el 15 de març i va acabar 31 de juliol, en els següents horaris:

SERVEI D'INFO. DE LES PLATGES DEL PRAT I VILADECANS	15 - 31 març	Caps de setmana i festius	12:00 a 17:00
	1 abril - 30 juny	Tots els dies	12:00 a 18:00
	1 - 31 juliol	Tots els dies	9:00 a 13:00 16:00 a 20:00

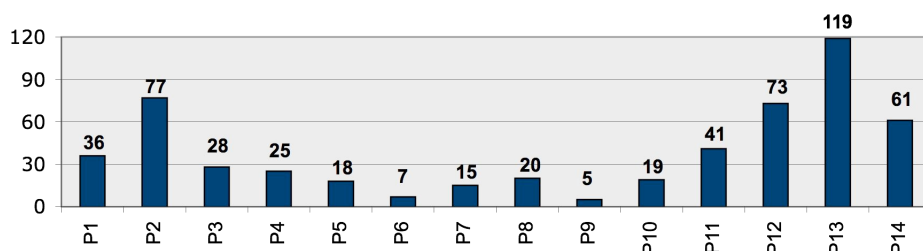
L'any 2008 es decideix finalitzar aquest servei el 31 de juliol en comptes del 31 d'agost com el 2007, tot considerant que al juliol l'època de nidificació del Corriol camanegre ja ha acabat i que la funció educadora i sensibilitzadora del servei ja s'havia vingut fent des de la primavera.

Els/les informadors/es també han col·laborat amb la resta d'agents presents a les platges en la comunicació d'incidències que no són estrictament del control de l'espai natural: meduses, brutícia...

3.4.7.1 INCIDÈNCIES A LA PLATJA DEL PRAT

Si dividim la platja del Prat en parcel·les d'actuació segons la disposició geogràfica de nord a sud, les més conflictives són les més allunyades de l'ús públic (parcel·les d'11 a 14) i on es situen els pescadors i la parcel·la 2, una de les més properes al club marítim.

INCIDÈNCIES TOTALS PER PARCEL·LA
Campanya 2008

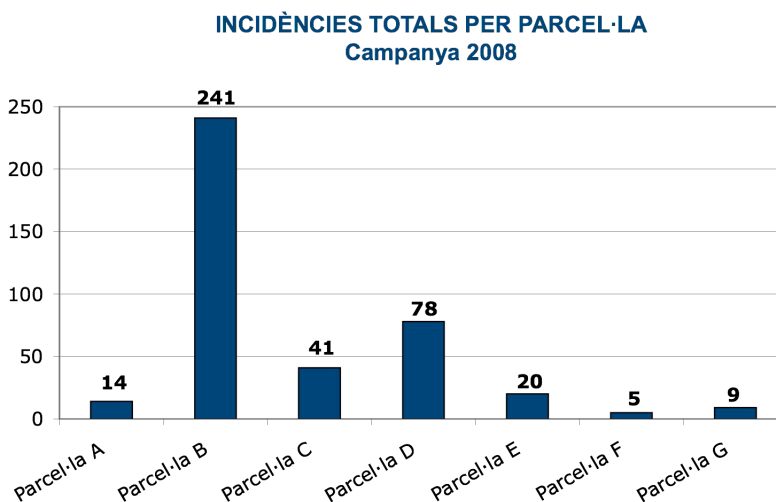

Per tipologia d'incidències les més freqüents fan referència a persones dins la zona protegida. Aquesta incidència s'ha vist augmentada en gran mesura respecte a l'any passat, igual que la de gossos fora i dins d'espai protegit. També han augmentat les incidències relacionades amb pescadors, tant pel que fa a la seva presència a llocs no autoritzats com pel que fa a la brutícia acumulada de les restes de l'activitat de pesca. Finalment la incidència de pals i cordes caiguts ha disminuït molt aquest any; doncs els forts temporals de l'any passat a l'abril van fer créixer desmesuradament aquesta incidència.

TIPOLOGIA D'INCIDÈNCIES	MARÇ	ABRIL	MAIG	JUNY	JULIOL	TOTAL
FALTEN CORDES	20	9	16	14	6	65
PALS CAIGUTS	0	3	11	7	4	25
FLY-SURF	0	0	0	11	1	12
GATS	4	0	5	3	4	16
PERSONES DINS ZONA PROTEGIDA	7	27	38	71	24	167
GOSSOS FORA ZONA PROTEGIDA	1	1	6	17	16	41
GOSSOS EN ZONA PROTEGIDA	1	5	5	8	3	22
MOBILIARI EN MAL ESTAT	0	0	3	3	6	12
MOTOS SOBRE PASSERA	0	0	0	7	3	10
VEHICLES PER LA SORRA	0	2	0	1	1	4
PESCADORS EN ZONA NO AUTORITZADA	0	0	19	32	4	55
PRESÈNCIA D'HAMS	0	0	0	4	1	5
RESTES DE PESCA O BRUTÍCIA	0	0	2	34	5	41
RECOL·LECCIÓ DE PLANTES	0	0	0	2	1	3
SENYALITZACIÓ EN MAL ESTAT	1	0	1	1	1	4
SENYAL GOSSOS CAIGUDA O TRETA	0	0	0	0	0	0
TALLS D'AIGUA A LES DUTXES	0	0	0	0	0	0
VESPES	0	0	0	0	0	0
ALTRES	1	7	10	23	21	62

3.4.7.2 INCIDÈNCIES A LA PLATJA DE VILADECANS

Si dividim la platja de Viladecans en parcel·les segons la disposició geogràfica de nord a sud, les més conflictives són les parcel·les més properes al camí d'accés a la platja (B i D). A diferència de la temporada anterior, enguany no ha pres tant de protagonisme el sector sud de la platja, probablement sigui per efecte directe del tancament de la Pineda de Cal Francès.

Per tipologia d'incidències les més freqüents fan referència a persones dins de la zona protegida; tot i que com a aspecte positiu, respecte a la temporada anterior, s'ha de dir que aquestes incidències s'han vist reduïdes a més de la meitat, molt probablement degut al tancament de la Pineda de Cal Francès.

La següent incidència més detectada ha estat la de gossos dins de la zona protegida. Enguany s'ha doblat el nombre d'anotacions. Ha hagut alguns problemes d'interpretació sobre si es podia anar amb gos a la platja si aquest anava lligat, i al final del període, l'ajuntament de Viladecans va resoldre la qüestió prohibint l'accés amb gos a la platja, inclús portant-lo lligat.

Pel que fa a la presència de practicants de fly-surf, enguany s'ha detectat una davallada importantíssima, passant de 227 anotacions la temporada passada, a només 27 enguany.

En relació a altres anys, s'han incrementat les anotacions a l'apartat "Altres". En una lectura exhaustiva de les fitxes de registre, la majoria de les anotacions d'aquest apartat fan referència a la brutícia acumulada a l'únic punt de recollida de residus de que disposa la platja. Al final del període de servei la qüestió va quedar resolta per l'ajuntament de Viladecans, que va instal·lar més papereres.

Un altre de les incidències que destaca són els contactes sexuals. Anys anteriors els problemes s'havien concentrat a la zona de la Pollancreda del Remolar i a la Pineda de Cal Francès. Aquest any, segurament provocat pel tancament de la pineda de Cal Francès i pel fet d'impedir l'aparcament en la part superior de la carretera de la Vidala, hi ha hagut un desplaçament d'aquesta incidència cap a llocs més visibles, de pas i d'ús públic intensiu.

Val a dir que, durant el mes de juliol, quan encara no havia començat el Servei de Vigilància del Consorci, i donat que la feina dels informadors/es estava en aquest aspecte més que esgotada, arribant fins i tot a rebre atacs verbals per part d'aquests usuaris incívics, l'ajuntament de Viladecans va fer un treball intensiu de control d'aquesta incidència, contractant a personal per impedir l'aparcament a la carretera de la Vidala i per cridar l'atenció a aquells que feien un ús inapropiat de l'espai.

TIPOLOGIA D'INCIDÈNCIES	MARÇ	ABRIL	MAIG	JUNY	JULIOL	TOTAL
FALTEN CORDES	0	0	5	7	0	12
PALS CAIGUTS	8	0	4	0	0	12
FLY-SURF	0	0	0	1	14	15
GATS	0	0	0	0	0	0
PERSONES DINS ZONA PROTEGIDA	7	25	48	103	64	247
GOSSOS FORA ZONA PROTEGIDA	0	0	2	6	1	9
GOSSOS ZONA PROTEGIDA	0	5	11	13	14	43
MOBILIARI EN MAL ESTAT	0	0	0	0	0	0
MOTOS SOBRE PASSERA	0	0	3	2	4	9
VEHICLES PER LA SORRA	1	2	1	3	7	14
PESCADORS EN ZONA NO AUTORITZADA	0	0	5	4	3	12
PRESÈNCIA D'HAMS	0	0	0	0	0	0
RESTES DE PESCA O BRUTÍCIA	0	0	0	0	0	0
RECOL·LECCIÓ DE PLANTES	2	0	0	3	1	6
SENYALITZACIÓ EN MAL ESTAT	0	0	0	0	1	1
SENYAL GOSSOS CAIGUDA O TRETA	0	0	0	0	0	0
TALLS D'AIGUA A LES DUTXES	0	0	0	0	0	0
VESPES	0	0	0	0	0	0
ALTRES	0	5	4	14	5	28

3.4.8 EDUCACIÓ AMBIENTAL

3.4.8.1 ORGANITZACIÓ DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL ALS ESPAIS NATURALS

Actualment el Consorci no ofereix als centres educatius o altres grups un programa propi d'educació ambiental, però sí coordina els programes d'educació ambiental que les entitats realitzen als espais naturals del Delta.

Aquestes entitats han d'estar autoritzades pel Consorci que coordina les visites dels diferents grups escolars i avalua la qualitat de la tasca educadora d'aquestes empreses. Igualment el Consorci organitza sessions de formació per a educadors/es, per tal d'actualitzar els seus coneixements sobre el territori i els valors naturals del delta del Llobregat.

El curs 2007/08 les entitats autoritzades han estat:

- Ajuntament del Prat de Llobregat (mitjançant la Fundació Catalana de l'Esplai)
- **Ajuntament de Sant Boi de Llobregat** (mitjançant la Fundació SIGEA fins a l'estiu i amb ECOIMA a partir de l'estiu)
- Ajuntament de Viladecans (mitjançant la Fundació SIGEA)
- **Cultura Itinerant S.L**
- **ECOIMA**
- **Fundació Catalana de l'Esplai**
- **Museu de Gavà**
- **SIGEA**
- **TEA**

Totes les entitats han valorat molt satisfactòriament la tasca de coordinació de l'educació ambiental al delta del Llobregat que realitza el Consorci.

3.4.8.2 NOMBRE DE GRUPS ESCOLARS VISITANTS

Les dades que a continuació es presenten fan referència al curs escolar 2007/08 i per això no coincideixen amb les que s'han presentat en el punt 3.4.6.1 *nombre de visitants*, que corresponen a l'any natural.

ENTITATS	ESCOLES	GRUPS	ALUMNES	ACOMP.	TOTALS
AJUNTAMENT DEL PRAT	149	308	7.210	571	7.781
CULTURA ITINERANT	5	7	170	12	182
ECOIMA (INCLOU LES REALITZADES PER L'AJUNT. DE SANT BOI)	59	153	3.359	173	3.532
FUNDACIÓ CATALANA DE L'ESPLAI	17	37	868	59	927
MUSEU GAVÀ	11	17	435	17	452
SIGEA (INCLOU LES REALITZADES PER L'AJUNT. DE SANT BOI I DE VILADECANS)	21	44	998	44	1.042
TEA	23	55	1.375	110	1.485
ALTRES	22	44	1.012	70	1.082
TOTALS	307	665	15.427	1.056	16.483

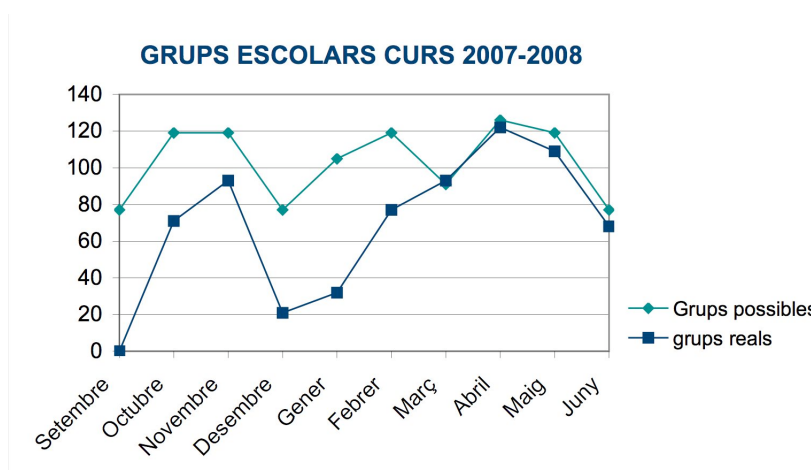
El total de centres educatius que han visitat el Delta durant el curs 2007/08 ha estat de 307, que representa un total de 16.483 visitants (15.427 alumnes, organitzats en 665 grups i amb 1.056 responsables o professors/es que els han acompanyat).

A més cal destacar la visita de 19 entitats i centres educatius que d'una manera independent, sense l'acompanyament de cap entitat d'educació ambiental, han sol·licitat fer una visita als espais naturals del delta del Llobregat. Igualment han visitat els espais naturals grups de la Universitat de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona; i cal citar en concret la realització de sortides pràctiques al delta per part de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona.

3.4.8.3 ESPAIS I ÈPOCA DE L'ANY DE MÉS FREQUÈNCIA

Aquestes activitats educatives i visites es desenvolupen majoritàriament a l'espai del Remolar-Filipines, com ja venia essent habitual en anys anteriors. Tot i això, el curs 2007- 08 s'han iniciat algunes activitats educatives als espais naturals del Riu, ofertes per l'Ajuntament del Prat de Llobregat i l'Associació Catalana de Cases de Colònies.

Les activitats d'educació ambiental als espais naturals del delta del Llobregat tenen una marcada estacionalitat, com passa en la major part d'espais naturals de Catalunya. Les visites es concentren a la tardor (amb un mes de setembre pràcticament inhàbil) i sobretot a la primavera, amb un màxim a l'abril i el maig. Els mesos de desembre i gener constitueixen un període de baixa activitat relativa.

3.4.8.4 CAPACITAT DE SATISFACCIÓ DE LA DEMANDA

En referència a la capacitat dels espais per a satisfer la demanda d'activitats d'educació ambiental, a la tardor i a l'hivern l'oferta pot absorbir perfectament la demanda, però a partir del març (inclòs) la demanda d'activitats acapara tot el que es pot oferir, i fins i tot la supera, havent d'habilitar dies i hores que inicialment no estava previst que fossin ocupades per activitats escolars.

En aquesta memòria encara no s'ha analitzat l'impacte de l'obertura dels espais naturals del Riu per a la realització d'activitats d'educació ambiental per part de les entitats autoritzades el curs 2008/09, que sens dubte està permetent alleugerir aquesta situació, doncs pràcticament es dobla la capacitat d'oferir itineraris a grups.

3.4.8.5 PROCEDÈNCIA DELS GRUPS ESCOLARS

No disposem de les dades del municipi procedència de totes les escoles que acompanyen les entitats d'educació ambiental, però hem analitzat les que gestiona l'ajuntament del Prat, que és l'entitat que gestiona més grups, sumades a les que gestiona SIGEA, que realitza el programa per a l'Ajuntament de Viladecans, i que totes elles sumen el 61'6 % de les escoles que venen al Delta.

D'aquest 61'6% d'escoles, el 30% són de Barcelona, l'11% són del Prat de Llobregat, el 6,4% són de Viladecans, el 5% de Sant Feliu de Llobregat, el 3,5% d'Esplugues, el 2,3% de Cornellà, l'1'7% de Gavà i l'1'7% de Sant Boi.

En el 48,4% d'escoles restant gestionat per les altres entitats, és molt probable que no hi hagi cap escola del Prat ni de Viladecans, que acaparen el seu propi públic escolar; però sí de la resta de poblacions, que veurien augmentat el seu percentatge respecte als que us hem presentat. D'altra banda cal tenir en compte la diferència de grandària i per tant de potencial d'escoles susceptibles de visitar els espais naturals, dels municipis de la comarca front la ciutat de Barcelona.

3.4.9 ACTIVITATS LÚDIQUES I SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL

Durant l'any 2008 el Consorci s'ha volgut dotar d'un programa estable d'activitats, concentrades en la primavera i la tardor. El programa d'activitats TARDOR AL DELTA incloïa també la celebració del Dia Mundial dels Ocells.

3.4.9.1 PROGRAMA D'ACTIVITATS PRIMAVERA AL DELTA

El Programa *PRIMAVERA AL DELTA* es va desenvolupar del 6 d'abril al 22 de juny. Per a fer difusió d'aquest programa es van repartir 5.000 tríptics.

3.4.9.1.1 Activitats per a grups familiars.

Es van desenvolupar del 6 d'abril al 22 de juny. Per a la realització d'aquest tipus d'activitats, pensades per a famílies, s'ha contractat el monitoratge de l'ACCC.

Val a dir que des del Servei d'Informació Ambiental dels respectius espais s'ha promogut la participació del públic visitant que no havia fet inscripció prèvia. Cal tenir en compte que el programa d'activitats *PRIMAVERA AL DELTA* era el primer amb el que es tornava a engegar després d'un any 2007 en el que no s'havia fet programa de tardor, i per tant el públic potencial havia perdut la

referència. El públic participant ha valorat amb una mitja de 4,74 sobre 5 aquestes activitats, tenint en compte la organització de l'activitat, els continguts, la intervenció de l'educador/a i els materials emprats.

A continuació es fa un resum de la participació, per espais i dates, que va ser en total de 130 persones.

La Migració dels Ocells

Espais Naturals del Riu. 6 d'abril. 10 participants

Remolar-Filipines. 13 d'abril. 20 participants

Espais Naturals del Riu. 20 d'abril. 0 participants.

Remolar-Filipines. 27 d'abril. 22 participants.

El dia 20 d'abril no es va poder realitzar l'activitat per manca de participants degut a la pluja.

La Vegetació de les Maresmes

Espais Naturals del Riu. 4 de maig. 0 participants

Remolar-Filipines. 11 de maig. 0 participants

Espais Naturals del Riu. 18 de maig. 5 participants

Remolar-Filipines. 25 de maig. 0 participants

Els dies 4, 11 i 25 l'activitat no es va realitzar per manca de participants degut a la pluja.

El Fartet: el peixet del Delta

Espais Naturals del Riu. 1 de juny. 0 participants

Remolar-Filipines. 8 de juny. 10 participants

Espais Naturals del Riu. 15 de juny. 17 participants

Remolar-Filipines. 22 de juny. 46 participants

El dia 1 de juny l'activitat no es va realitzar per manca de participants degut a la pluja.

3.4.9.1.2 Activitats per a públic especialitzat.

Aquestes activitats consistien fonamentalment en dues visites guiades al delta en les hores del capvespre per fer fotografies, una a l'espai del Remolar i una altre als espais naturals del Riu, el 23 de maig i el 6 de juny respectivament, i en les que van

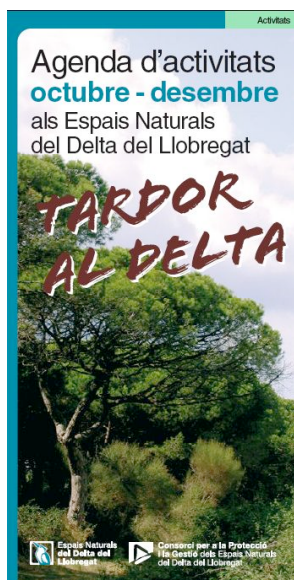
participar un total de 35 persones (23 als espais del Riu i 12 a l'espai del Remolar); i en una sortida d'identificació d'aus limícoles a l'espai natural del Remolar – Filipines, el 12 d'abril, en la que només van participar 5 persones.

El dia 19 d'abril es va organitzar una cursa – concurs de fotografia en la que van participar 5 persones.

D'altra banda, i amb la col·laboració de l'Associació Grup Natura es va fer un **testing fotogràfic d'invertebrat** als espais naturals, el 27 d'abril, en el que van participar 20 persones.

Els caps de setmana alterns a l'espai del Remolar i als espais del Riu s'han fet **sessions d'observació d'anellament** per complementar la visita del públic lliure a aquests espais naturals, que en tot cas s'han vist molt afectades, quan a nombre de participants (10) , degut a la pluja.

3.4.9.2 PROGRAMA D'ACTIVITATS TARDOR AL DELTA

El Programa *TARDOR AL DELTA* es va desenvolupar del 4 d'octubre al 21 de desembre. Per a fer difusió d'aquest programa es van repartir 8.000 fullets.

3.4.9.2.1 Activitats per a grups familiars.

Es van desenvolupar del 19 d'octubre al 21 de desembre. Per a la realització d'aquest tipus d'activitats, pensades per a famílies, s'ha contractat el monitoratge de l'ACCC. El públic participant va valorar amb una mitja de 4,16 sobre 5 aquestes activitats, tenint en compte la organització de l'activitat, els continguts, la intervenció de l'educador/a i els materials emprats.

A continuació es fa un resum de la participació, per espais i dates, que va ser en total de 156 persones.

Què hi ha dins de l'aigua

Espais Naturals del Riu. 19 d'octubre. 7 participants

Remolar-Filipines. 26 d'octubre. 24 participants.

Espais Naturals del Riu Llobregat. 9 de novembre. 8 participants

Remolar-Filipines. 16 de novembre. 46 participants

Els ocells del fred

Espais Naturals del Riu. 23 d'octubre. 20 participants.

Remolar-Filipines. 30 de novembre. 27 participants

Espais Naturals del Riu. 14 de desembre. 12 participants

Remolar-Filipines. 21 de desembre. 12 participants

3.4.9.2.2 Jornades d'observació i testing

Els caps de setmana alterns a l'espai del Remolar i als espais del Riu s'han fet **sessions d'observació d'anellament** per complementar la visita del públic lliure a aquests espais naturals, i en les que han participat 301 persones. Aquesta programació tornava a incloure una jornada de **testing fotogràfic d'invertebrats** als espais naturals, coordinada per l'Associació Grup Natura, el dia 26 d'octubre, i en la que van participar 20 persones.

3.4.9.2.3 Vespres al delta

Les activitats de més èxit han estat els vespres al Delta, concretament a les sortides anomenades **Viu i fotografia el crepuscle**, que es van fer el 7 de novembre i el 12 de desembre, als espais naturals del Riu i al Remolar respectivament i en les que van participar un total de 67 persones (47 als espais del Riu i 20 a l'espai del Remolar); i en la que es va fer per **conèixer els ratpenats del delta**, el dia 10 d'octubre, als espais naturals del Riu, amb una conferència prèvia a les Cases d'En Puig del Prat, i en la que van participar 28 persones.

3.4.9.2.4 Jornades de divulgació

El programa *TARDOR AL DELTA* incloïa dues conferències, una sobre l'any extraordinari que havia viscut el Delta quan a avifauna, a càrrec dels tècnics de conservació del Consorci, el 4 d'octubre, celebrada al Prat, i a la que van venir 30

persones; i un altra, que va oferir el periodista ambiental José Luis Gallego, el dia 18 de novembre, a la biblioteca de Viladecans, i a la que van assistir 16 persones.

3.4.9.2.5 Dia Mundial dels ocells. 5 d'octubre.

El programa d'activitats *TARDOR AL DELTA* incloïa la celebració del Dia mundial dels ocells, amb una programació molt variada a tots dos espais naturals, els espais naturals del Riu i l'espai del Remolar – Filipines, i que anava des d'activitats infantils fins a l'observació d'anellaments. Per primer cop es va comptar amb la col·laboració dels falconers de l'Aeroport que van fer dues exhibicions de la seva activitat. Durant tota la jornada es van poder fer visites guiades als espais naturals. Com a acte de cloenda de la jornada, es va fer un alliberament d'ocells. Aquest dia es van arribar a comptar més de 800 persones als espais naturals.

3.4.9.3 ALTRES ACTIVITATS

Censos d'ocells.

El 2008 el cens d'ocells aquàtics hivernants al Delta, com ja venia sent tradició, s'ha realitzat de manera popular i amb la col·laboració de persones voluntàries. La difusió d'aquesta activitat va ser via e-mail a coneguts aficionats a la ornitologia i al blog de la web aus.cat. Es va fer el diumenge 12 de gener. Van participar 14 persones, la major part tècnics del Consorci i dels ajuntaments del Prat i Viladecans, amb el que s'apunta la necessitat de replantejar aquesta activitat. Es van observar 60 espècies diferents de les 135 que havien estat observades al llarg del període de cens.

Plantacions populars d'arbres.

El 30 de març de 2008 es celebrà a l'espai natural del Remolar – Filipines una plantada popular. Aquesta era una activitat promoguda per Catalunya Ràdio i la Fundació Territori i Païssatge i que es feia aquell mateix diumenge a molts altres parcs de Catalunya. En total es pretenia plantar 35.000 arbres en un sol dia tot Catalunya; al Delta se'n van plantar 1.015 i van participar unes 600 persones.

La tasca del Consorci, junt amb l'Ajuntament de Viladecans, va ser col·laborar en l'organització de l'activitat i coordinar la plantació, condicionant prèviament el terreny.

D'altra banda, el Consorci va col·laborar en les plantacions populars als espais naturals del Riu que organitzava l'Ajuntament del Prat al llarg del mes de maig. Unes 1.500 persones, de totes les edats, van participar en aquestes plantacions. A més dels diumenges, quan les plantacions eren obertes a tota la ciutadania, es van fer plantacions amb grups escolars tots els dilluns, dimecres i divendres del mes de maig. Altres grups que també participaren van ser les entitats de gent gran, l'alumnat de català, i membres de les AMPAS de la ciutat. El nombre d'arbustos plantats va ser de 1.500, tots autòctones, rústics, de gran resistència i amb poques necessitats hídriques: ginestes, salats blancs i tamarius.

3.4.10 FINANÇAMENT DE L'ÚS PÚBLIC

A l'espai natural del Remolar – Filipines s'han venut productes relacionats amb el medi natural, encara restes dels que es venien abans de la constitució del Consorci, obtenint uns ingressos de 525,90 €. També s'han obtingut ingressos del lloguer de binocles a tots dos espais naturals, obtenint uns ingressos de 226 €.

D'altra banda, el Consorci també ha donat 13 autoritzacions en les que els espais naturals del delta del Llobregat han estat objecte de filmació per a anuncis o campanyes de promoció d'empreses. D'aquesta activitat s'han obtingut uns ingressos de 1.950 €.

3.5 DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

Donar a conèixer entre el públic de l'entorn metropolità els valors naturals, paisatgístics, socials i lúdics del Delta comporta el disseny d'un programa de difusió i de divulgació ambiciós, que al mateix temps doni a conèixer la tasca que realitza el Consorci, com a organisme públic de gestió concertada i integral del territori.

3.5.1 INFORMACIÓ I DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS I DEL CONSORCI

3.5.1.1 Disseny del web dels espais naturals i del Consorci

L'abril de 2008 es va encarregar el disseny del web dels espais naturals del delta del Llobregat, així com el disseny de la plantilla d'un possible butlletí electrònic d'informació de l'actualitat dels espais naturals. Per diverses circumstàncies sobrevingudes, l'octubre es decideix rescindir aquest contracte i iniciar la contractació amb un nou dissenyador. És per aquest motiu que la posta en marxa d'una eina comunicativa tant important s'ha vist endarrerida considerablement. Malgrat això, sí s'han fet tots els tràmits per obtenir el domini informàtic **www.deltallobregat.cat** i s'ha actualitzat la informació del delta del Llobregat al web d'espais naturals del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

3.5.1.2 Edició d'un audiovisual de presentació dels espais naturals

L'edició d'un material audiovisual de presentació dels espais naturals només s'ha acomplert parcialment. Amb la instal·lació del CRAM als espais de l'antic golf del Prat, aquesta entitat ha editat un vídeo de promoció de la seva activitat i de la nova seu i ha introduït tota aquesta informació amb un apartat específic sobre els espais naturals i sobre el Consorci.

3.5.1.3 Edició de material imprès

A banda d'aprofitar el disseny dels tríptic dels programes d'activitats *PRIMAVERA AL DELTA* i *TARDOR AL DELTA* per presentar els espais naturals en el seu conjunt i informar dels horaris de visita, també s'ha fet una edició de 1.000 exemplars d'un fullet de presentació dels espais naturals, localització i horaris de visita per donar a les Fires i altres esdeveniments d'afluència massiva.

S'han esgotat els últims fullets de presentació dels espais amb mapa desplegable a la Fira de Viladecans i s'han continuat reimprimint en fotocòpia a color un nombre d'exemplars suficients per tenir als centres d'informació dels espais i donar als centres escolars.

3.5.2 PARTICIPACIÓ EN FIRES

Aquest any el Consorci ha participat en tres fires importants que se celebren a la comarca del Baix Llobregat.

FIRA DE SANT ISIDRE DE VILADECANS ELS DIES 17 I 18 DE MAIG

Aquest any la ubicació de l'estand ha estat més bona que la de l'any passat i això ha permès poder fer una millor tasca de difusió. L'estand (de 12 m²) sufragat pel Consorci, ha estat atès per informadors/es de l'ACCC també contractats pel Consorci; aquests van donar informació del programa d'activitats *PRIMAVERA AL DELTA* i van dinamitzar l'estand amb una activitat de dibuix per a nens i nenes.

FIRA DE LA PURÍSSIMA DE SANT BOI ELS DIES 6, 7 I 8 DE DESEMBRE

L'estand (de 8,46 m²) estava ubicat al pavelló d'entitats, amb una freqüentació de públic molt alta. L'estand l'ha sufragat l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Sant Boi; el Consorci ha assumit la despesa del monitoratge contractat a l'ACCC. Els monitors dinamitzaven l'estand amb una activitat de dibuix per a nens i nenes i van donar granotes metàl·liques com a material de merchandising.

FIRA AVÍCOLA DEL PRAT ELS DIES 12, 13 I 14 DE DESEMBRE

L'estand (de 18 m2) estava situat al pavelló comercial en el primer passadís del recorregut i això ha permès una freqüentació de públic molt alta. L'estand l'ha sufragat l'Àrea de Promoció Econòmica de l'Ajuntament del Prat; el Consorci ha assumit la despesa de monitoratge contractant a l'ACCC. Els monitors dinamitzaven l'estand amb una activitat de dibuix per a nens i nenes i donaven granotes metàl·liques com a material de merchandasing. També es va donar un fullet informatiu sobre els espais naturals del delta, accessos i horaris de visita.

3.5.3 PRESENCIA ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

3.5.3.1 NOTES DE PREMSA

L'any 2008 s'ha ampliat i actualitzat la llista de contactes de corresponsals de premsa, i s'han produït i distribuït les següents notes de premsa:

Més de 135 espècies d'aus aquàtiques diferents passen l'hivern al delta del Llobregat.

Els censos d'aus aquàtiques hivernants comptabilitzen 135 espècies diferents al Delta del Llobregat. En una sola jornada, al mes de gener, es van detectar 10.370 ocells de 75 espècies diferents. El Delta del Llobregat es confirma, novament, com una de les zones humides més importants de Catalunya. (21 de febrer).

S'envia el programa d'activitats del Consorci PRIMAVERA AL DELTA. (27 de març).

Explosió de fotges nidificants al delta del Llobregat gràcies a la qualitat de les aigües.

Els primers censos detecten una gran quantitat de nius de fotja als espais naturals del Riu Llobregat. Enguany, només als canyissars inundats de la desembocadura ja hi ha més de 50 parelles reproductores, confirmant la situació d'aquest espai com el millor del Delta del Llobregat per a aquesta i altres espècies, degut a la qualitat de les seves aigües. (9 d'abril).

Balenes a la costa del delta del Llobregat.

El passat dia 25 d'abril personal del Consorci del Delta del Llobregat va veure, des de la torre mirador de la Bunyola, una balena saltant fora de l'aigua, a unes cinc milles de distància de la costa. A l'endemà, el naturalista Jordi Clavell va poder confirmar l'observació en barca d'entre 4 i 7 rorquals comuns a la costa del Delta del Llobregat. (29 d'abril).

Alliberament de 200 Fartets al delta del Llobregat.

Fartets autòctons del delta del Llobregat seran alliberats demà, 22 de maig, coincidint amb el dia mundial de la diversitat biològica, als espais naturals del Delta. Aquests exemplars, que s'han reproduït en aquàriums d'una escola de Badalona durant aquest curs, procedeixen de captures realitzades l'any passat al mateix lloc i han estat objecte d'un projecte de recuperació. (22 de maig).

El Bec d'alena nidifica al delta del Llobregat per primera vegada a la història.

Els seguiments de la nidificació d'ocells que es fan als espais naturals del delta del Llobregat han detectat la reproducció del Bec d'alena. Aquesta espècie, així com la Garsa de mar, que al final va perdre la seva niuada, mai havien nidificat al Delta del Llobregat i a Catalunya només ho feien al delta de l'Ebre. Aquestes nidificacions extraordinàries s'expliquen per la millora de les condicions ambientals de la platja de ca l'Arana. (10 de juny).

Els espais naturals del delta del Llobregat reben el certificat de qualitat turística.

Els espais naturals del delta del Llobregat, entre els que es troben l'estany del Remolar i la maresma de les Filipines, al terme municipal de Viladecans, i els espais naturals del Riu Llobregat – cal Tet – ca l'Arana, així com la pineda litoral de Can Camins, al terme municipal del Prat de Llobregat, han rebut la certificació de qualitat turística en destinació. (2 de juliol).

Fer de turista al costat de casa.

Els espais naturals del delta del Llobregat, entre els que es troben l'estany del Remolar i la maresma de les Filipines, al terme municipal de Viladecans, i els espais naturals del Riu Llobregat - cal Tet - ca l'Arana, així com la pineda litoral de Can Camins, al Prat de Llobregat, que van rebre el certificat de qualitat turística a finals de juny, han vist incrementat el nombre de visitants aquest estiu. A finals d'agost ja havien rebut tants visitants com tot l'any passat. (3 de setembre).

Tardor d'activitats al delta del Llobregat.

Els espais naturals del delta del Llobregat començaran el seu programa d'activitats de tardor amb la celebració del Dia Mundial dels Ocells, el diumenge 5 d'octubre. Des d'aquesta data i fins al desembre ens esperen, tots els diumenges i alguns dies entre setmana, tot un ventall de propostes per conèixer i gaudir del delta del Llobregat i les seves riqueses naturals. (22 de setembre).

Els ratpenats del delta del Llobregat.

Avui divendres al vespre més de 30 persones participaran en la xerrada i posterior excursió als espais naturals del riu Llobregat per conèixer l'estudi que l'Associació Areambiental, per encàrrec del Consorci del delta del Llobregat, està fent dels ratpenats de la pineda de ca l'Arana. (10 d'octubre).

Detectada una espècie rara de rat penat al delta del Llobregat.

Un estudi científic promogut pel Consorci del delta del Llobregat i realitzat per l'equip d'Àreambiental ha permès detectar la presència del ratpenat de Nathusius i comprovar la importància ecològica i estratègica que té el delta del Llobregat per a la comunicat de ratpenats. (2 de desembre).

3.5.3.2 CONVOCATÒRIES DE PREMSA

El 3 d'octubre el Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament del Prat van fer una convocatòria de premsa conjunta amb motiu de la visita als espais naturals del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana de la Hble Consellera la Sra.

Montserrat Tura i Camafreita, i en la que es van destacar els treballs forestals dels interns del CIRE als espais naturals del delta del Llobregat i d'altres parcs de Catalunya, fruit dels convenis signats amb diversos ajuntaments i entitats públiques com el Consorci.

3.5.3.3 DECLARACIONS A MITJANS I APARICIÓ EN PREMSA ESCRITA

La major part de declaracions al mitjans de comunicació han estat provocades per la distribució de notes de premsa per part del Consorci.

S'han fet intervencions, tant per part de la gerent com dels tècnics del Consorci, a les ràdios i televisions locals del Prat, Viladecans, Gavà, Sant Boi, l'Hospitalet i Sabadell. També s'ha intervingut en altres mitjans d'àmbit nacional com ara Comràdio, BTV, RAC1, C33 i al programa de Medi Ambient de TV3.

Quant a la premsa escrita, destaquen les declaracions que la gerent va fer a l'Agència Catalana de Notícies i al Periòdic de Catalunya i que van tenir com a resultat una notícia de mitja pàgina el 7 de juliol sobre l'ampliació de l'àmbit de gestió dels espais naturals per al futur. També s'han publicat algunes notícies referents als espais naturals del delta del Llobregat al setmanari El Far del Baix Llobregat i L'Hospitalet del Periòdic de Catalunya. En el suplement "El Viajero" del diari El País, de l'1 de març, van sortir els espais naturals del delta del Llobregat com a ruta destacada i proposta turística de proximitat per observar ocells.

3.6 VINCULACIÓ D'ENTITATS I INSTITUCIONS AMB EL DELTA DEL LLOBREGAT

És objectiu del Consorci promoure una participació activa amb la que el conjunt d'actors particulars i socials vinculats al delta del Llobregat se sentin compromesos i reconeixin i assumeixin com a propis els reptes de la protecció dels espais naturals. En aquest sentit és fonamental vincular persones i institucions als espais naturals, tot fomentant la seva aportació d'idees i de recursos.

3.6.1 CONSELL DE COOPERACIÓ

L'any 2008 no s'ha celebrat cap reunió del Consell de Cooperació. Sí s'han mantingut per part del Consorci reunions individuals amb alguns dels seus membres.

3.6.2 RELACIÓ AMB ENTITATS DE L'ÀMBIT DE LA CONSERVACIÓ I EL FOMENT DE LA NATURA.

S'han fet diversos contactes amb entitats de l'àmbit de la conservació i el foment de la natura. Un dels destacats és el realitzat amb la Fundació CRAM per a l'elaboració del vídeo de promoció de la instal·lació del centre de Recuperació d'animals marins en els edificis de l'antic golf del Prat.

El conveni de col·laboració que mantenen el Consorci i l'ICO (Institut Català d'Ornitologia) s'han concretat principalment en la contractació d'aquesta entitat per al desenvolupament del programa d'anellament científic al Delta. Igualment s'ha col·laborat amb al SEO-Birdlife amb motiu del Dia Mundial dels Ocells.

S'ha establert una col·laboració amb l'Associació Grup Natura per a l'estudi del grup d'invertebrats al delta i l'organització dels dos testings d'invertebrats que s'han celebrat, un a la primavera i un altre a la tardor.

Amb l'Associació Areambiental s'ha iniciat una relació més enllà de la contractual. Aquesta entitat ha col·laborat en la divulgació de l'activitat científica d'estudi dels ratpenats que s'està fent al Delta, oferint una conferència i una sortida a la pineda de ca l'Arana, que es va incloure en el programa d'activitats *TARDOR AL DELTA*.

També han col·laborat amb el Consorci en el disseny de programacions tant el grup d'experts botànics del delta i com la SEI (Sociedad de Estudios Ictiológicos).

3.6.3 PARTICIPACIÓ EN XARXES D'ESPAIS NATURALS D'ÀMBIT NACIONAL O INTERNACIONAL

Per primera vegada el Consorci s'ha presentat al concurs d'ajuts per a espais protegits a Espanya promogut per Europarc – España i que compta amb la col·laboració de la Fundación de la Cajas de Ahorros (FUNCAS). En aquesta ocasió el projecte va ser el titulat “Creació de basses pel control de mosquits i reproducció del Fartet al delta del Llobregat. Sensibilizació i divulgació ambiental”, que no va tenir la fortuna de ser elegit.

El Consorci va participar en les V Jornades de Patrimoni del Baix Llobregat, els dies 16 i 17 d'abril, organitzades pel Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat. La ponència, titulada “Les zones humides del Delta del Llobregat. Transformacions territorials”, la van oferir la gerent del Consorci i el tècnic de preservació de la biodiversitat. Amb posterioritat el Centre d'Estudis Comarcals elaborarà una publicació amb totes les ponències participants.

Tot el personal tècnic del Consorci i la gerent van assistir en diferents moments a les conferències i activitats que es van fer en el Fòrum previ del Congrés Mundial de la UICN (Unión Internacional para la Conservación de la Naturaleza) i que enguany es va celebrar a Barcelona entre els dies 5 i 9 d'octubre.

3.6.4 PATROCINIS

3.6.4.1 CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL CONSORCI I AGBAR,SA

El 2008 s'ha desenvolupat el Conveni de col·laboració signat amb AGBAR,SA el novembre de 2007, que ha consistit principalment en sufragar el cost de laboratori de les mostres d'aigua del Programa de Control del Medi Aquàtic dels espais naturals delta del Llobregat que gestiona el Consorci. Segons dades aportades per AGBAR,SA en la Comissió Mixta de Seguiment del conveni celebrada el 20 d'octubre, aquest patrocini ascendeix a 27.210,33 €.

Finalitzat aquest any, els representants d'Aigües de Barcelona mostren la seva satisfacció per la col·laboració prestada al Consorci, i manifesten que les circumstàncies de conjuntura actual de crisi econòmica els impedeixen acordar la pròrroga del Conveni.

3.6.4.2 SUBVENCIO DE L'OBRA SOCIAL CAIXA TERRASSA

Aquest any el Consorci s'ha pogut beneficiar de les subvencions que promou la Generalitat de Catalunya amb la col·laboració de les caixes d'estalvis catalanes per a la realització de projectes d'obra social. El projecte que el Consorci va presentar davant la Direcció General de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat consistia en la creació d'elements de difusió dels espais naturals del delta del Llobregat.

El projecte presentat pel Consorci va ser inclòs en el conveni signat el 17 de març de 2008 entre el Departament d'Economia i Finances i Caixa Terrassa i escollit com a subvencionable per part de l'Obra Social de Caixa Terrassa per un import de 50.000 €, amb la conformitat de la Direcció General de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat.

3.6.4.3 PATROCINI DE GAES CENTRES AUDITIUS

Els premis de la Cursa fotogràfica d'ocells al delta del Llobregat del programa d'activitats PRIMAVERA AL DELTA, i consistents en un disc durs extern de butxaca amb capacitat de 80 Gb i dues targetes de memòria de 4 Gb i 2 Gb, i que es van atorgar com a primer, segon i tercer premi de la cursa, representant un cost aproximat de 200 €, van ser sufragats pel Sr. Rafael Armada, responsable de Gaes Centres Auditius.

3.6.5 PROGRAMA DE VOLUNTARIAT

Malgrat el Consorci no desenvolupa un programa propi de voluntariat als espais naturals, sí col·labora en l'organització dels Camps de Treball que la Fundació Catalana de l'Esplai promou al delta del Llobregat. El Consorci ha participat en la selecció de les tasques i en les explicacions de les tasques concretes a realitzar al camp, així com en la supervisió d'aquestes.

Els Camps de Treball desenvolupats l'estiu de 2008 van ser dos: un per a joves de diverses comunitats autònomes d'Espanya, del 28 de juny a l'11 de juliol; i un altre internacional, del 17 de juliol al 30 de juliol.

Les feines de voluntariat van consistir en eliminació de planta exòtica invasora i manteniment de pins plantats a la pineda de Ca l'Arana, en el desbrossat amb càvec del canyissar davant les finestres en l'aguait del Sabogal i en el de Cal Tet; la revisió de les plantacions del marge del Riu desbrossant i refent la clota de reg; en l'arrencat manual de canyissos que ocupen el canal pluvial en el tram del centre d'informació; en l'eliminació manual de *Lonicera japonica* dels itineraris i canvi del canyissar del pont de la Vidala a la maresma de les Filipines; i per últim, el manteniment dels 1.000 arbres plantats en la plantació popular a la Pollancreda del Remolar. També han passat enquestes als usuaris de la platja del Golf i Militar.

